

DEMEI ...alarmerend...

107E JAARGANG — NO.: 190 ZATERDAG 18 AUGUSTUS 1990

AMIGOE

Prekè

Vuilnis op Curaçao: Di Nos e Ta!

SPANNING IN GOLF VERDER TOEGENOMEN

"Gasten" van Baghdad naar militaire kampen, installaties en C-wapenfabrieken

Iraq: Westerlingen komen niet vrij

NICOSIA - Iraq heeft in de nacht van vrijdag op zaterdag de spanningen in de Golf verder doen oplopen. Baghdad liet weten dat het de gestrande Westerse buitenlanders gaat overbrengen naar militaire bases en andere voor de Defensie belangrijke installaties (zoals raffinaderijen en wapenfabrieken) in Iraq en Kuwayt. "Het volk van Iraq heeft besloten om als gastheer op te treden voor de onderdanen van vijandige naties. De maatregel blijft van kracht tot het moment dat het Iraakse volk garanties heeft gekregen dat het gevaar van een aanval geweken is", zo zei de Iraakse parlementsvoorzitter Sadi Mahdi Saleh vrijdagavond. "De hele wereld weet dat de landen die marineschepen, vliegtuigen en troepen (naar het Golfgebied) hebben gestuurd van plan zijn het Iraakse volk aan te vallen".

Saleh merkte tevens op dat het parlement met enkele ministeries en instanties overlegt waar de buitenlanders in Iraq en Kuwayt ondergebracht kunnen worden. Hij gaf aan dat dat bij militaire installaties, militaire bases, wapenfabrieken en raffinaderijen zou kunnen gebeuren. "Het Iraakse volk is tot het besef gekomen dat alleen met deze maatregelen het gevaar van oorlog kan worden afgewend en de vrede kan worden bewaard", zo merkte Saleh nog op.

Het Amerikaanse televisienetwerk CBS sprak vrijdag al het vermoeden uit dat 35 Amerikanen vanuit Baghdad waren overgebracht naar militair-industriele complexen. Volgens CBS zou het hierbij gaan om wapenfabrieken en fabrieken waar chemische wapens worden vervaardigd. Iraq had eerder op de dag al laten weten dat de 35 Amerikanen, die twee weken in een hotel in Baghdad hadden vastgezeten, naar een onbekende plek waren overgebracht.

De VN-Veiligheidsraad sprak vrijdagavond zijn "bezorgdheid en verontrusting" uit over het lot van de in Iraq en Kuwayt vastzittende buitenlanders. De raad vroeg secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar gepaste maatregelen te treffen. Op verzoek van Londen was men over deze kwestie bijeengekomen.

Iraq liet Amerikaanse diplomaten sinds vrijdag zonder enige verklaring niet meer toe tot de 35 Amerikanen die in het hotel Al-Rashid in Baghdad zaten. Soldaten voor het hotel stuurden een van de diplomaten, die dagelijks een bezoek plachten te brengen terug, zo werd vernomen van Amerikaanse functionarissen. Een van hen zei echter dat de Amerikanen kennelijk naar een ander hotel waren overgebracht, maar zei niet onmiddellijk te weten waarom dit gebeurde. Later kwam CBS met het nieuws dat zij naar militaire installaties of iets dergelijks waren overgebracht.

LANGE TIJD

De Amerikaanse minister van Defensie, Dick Cheney, verklaarde vrijdagavond dat de Amerikaanse troepen wel eens een "een lange tijd" in Saudiarabie zouden moeten blijven. De minister zei te denken aan een aanwezigheid van "één a twee jaar". Cheney deed zijn uitspraak in het vliegtuig dat hem naar Saudiarabie moest brengen. De minister bezoekt vandaag enkele Amerikaanse marineschepen - waaronder het vliegdekschip Eisenhower - en verschillende militaire bases in Saudiarabie.

De Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) zei vrijdag bij monde van Abu Charif als adviseur van PLO-leider Yasir Arafat nog steeds een kans te zien voor een politieke oplossing van het conflict aan de Golf. Arafat heeft volgens hem een nieuw initiatief voorgelegd aan de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad en bij de EG om een Arabische oplossing te vinden. Charif ging niet in op het initiatief, maar een voornaam onderdeel daarvan schijnt te zijn dat Noordafrikaanse Arabische landen, uitgezonderd Egypte, ook deelnemen aan een bemiddelingspoging.

Meer dan zestienduizend vermoeide mensen die uit Iraq en Kuwayt hebben kunnen vluchten, zijn inmiddels door de Iraakse woestijn via de grenspost Ruwaished naar Jordanie gestroomd om te ontkomen aan de crisis in de Golf. Tweederde van de vluchtenden zijn Egyptenaren - naar schatting bevinden zich er in Iraq 1,6 miljoen en in Kuwayt 150.000. Ongeveer een derde is afkomstig uit Aziatische en andere ...nische landen. Slechts acht Fransen, twee Canadezen en vier Duitsers kwamen vrijdag de grenspost over, zo verklaarden Jordaanse functionarissen.

OOK JAPANNERS

Het ministerie van Buitenlandse zaken in Tokyo maakte vrijdag bekend dat Baghdad ook heeft besloten alle Japanners te verhinderen bij hun vertrek. In Iraq bevinden zich 130 Japanners en in Kuwayt 278.

Veel vluchtelingen zeiden honger te hebben en zich dagen niet te hebben kunnen wassen. Zij klaagden erover dat Iraakse soldaten al hun geld en waardevolle bezittingen hadden afgenomen. Bij de grenspost aangekomen moeten de vluchtelingen, onder wie ook van vermoeidheid en uitputting huilende kinderen, bovendien uren in de brandende zon wachten op bussen naar Amman of de Jordaanse haven Al-Aqabah.

PLUNDEREN

Degenen die uit Kuwayt komen zijn verbitterd over het lot van het land, waar "plunderen een manier van leven is geworden. Er is geen veiligheid. Alle Irakezen zijn boeven. Zij rantsoeneren zelfs de levensmiddelen die voor burgers bestemd zijn", aldus een Libanese vrouw. Zij zei 37 jaar een makkelijk leven in Kuwayt te hebben gehad en nu naar Libanon te moeten terugkeren waar zij niet eens weet waar haar familie woont.

Iraq: Egyptenaren vrijgesteld

BAGHDAD/NICOSIA - Iraq heeft zaterdag bekendgemaakt dat zijn beslissing om buitenlanders over te brengen naar militaire bases en installaties met het doel Amerikaanse en andere troepen van een aanval af te houden niet geldt voor de twee miljoen Egyptenaren in Iraq en Kuwayt.

Contact verloren met Magellan



■PASADENA - De wetenschappers in het Jet Propulsion laboratory in Pasadena, California, hebben laten weten dat zij het contact hebben verloren met het ruimtevaartuig Magellan sinds zij de Magellan opdracht gaven de opervlakte van de planeet Venus in kaart te brengen. Deze foto geeft de artistieke versie weer van Magellan tijdens zijn rondvlucht boven Venus. (AFP-satellietfoto)

Zulu's dagen ANC uit



■SOWETO - Een groep Zulu's daagde buiten het pension Nancefield in Soweto de aanhangers van het African National Congress (ANC) uit. De verhouding tussen beide groepen blijft gespannen. Bij gevechten in voorgaande dagen zijn er enige tientallen doden gevallen. (AFP-satellietfoto)

Pearl Baily overleden

PHILAPDELPHIA - De Amerikaanse zangeres, actrice en schrijfster Pearl Baily is vrijdag op 72 jarige leeftijd overleden in Philadelphia.

Zij werd vooral bekend door de diepe keelklank van haar stem en maakte haar debuut op Broadway in 1946 in 'St Louis woman". Films waarin zij optrad waren "Carmen Jonbes" en "Porgy and Bess". Zij schreef ook zes boeken en haar bekendste songs zijn "Tired", "Legalise my name" en "It takes two to tango".

Ook andere familieleden komen vrij:

Aangenomen zoon Ceausescu's vrij

BUKAREST - Valentin Ceausescu, de aangenomen oudste zoon van de voormalige Roemeense dictator Nicolea Ceausescu, is vrijdag vrijgelaten uit de gevangenis van Jilava, in het zuiden van de Roemeense hoofdstad. Dit deelde een justitiele woordvoerder mee. Het verzoek om verlenging van zijn voorarrest werd donderdag door het militair tribunaal van Bukarest afgewezen.

Volgens een woordvoerder besloot het tribunaal hiertoe omdat zij van mening is dat Valentin, die geen enkele politieke rol vervulde tijdens de dictatuur van zijn tijdens de revolutie terechtgestelde vader, "geen gevaar vormt voor de publieke orde". Het onderzoek tegen Valentin, die wordt beschuldigd van "ondermijning van de nationale economie", wordt voortgezet.

De hoogleraar Ioan Lircea Oprean, echtgenoot van Zoia Ceausescu, een dochter van Nicolae en Elena Ceausescu, en Poliana Cristescu, de ex-vrouw van Nicu Ceausescu, de jongste zoon van de dictator die eveneens beschuldigd worden van het ondermijnen van de economie zullen binnenkort om dezelfde reden eveneens op vrije voeten komen.

Na tientallen doden en veel gewonden:

Zuidafrika's leger in Soweto ingezet

SOWETO - Het hoofd van de Zuidafrikaanse politie Johan van der Merwe heeft vandaag (zaterdag) het Zuidafrikaanse leger bevolen de zwarte woongemeenschap Soweto bij Johannesburg binnen te rukken om een einde te maken aan bloedige gevechten tussen zwarte voor-en tegenstanders van de anti-apartheidsorganisatie Afrikaans Nationaal Congres ANC van Nelson Mandela.

Uit bronnen van de politie werd ook vernomen dat een lid van de gemeenteraad van Soweto is vermoord. 'De lijken blijven binnenstromen", zei een kolonel van de politie zaterdag. De meeste slachtoffers blijken met bijlen te zijn doodgeslagen.

Sinds de bloedige strijd tussen ANC-aanhangers en aanhangers van de Inkatha-beweging van Zulu-leider Buthelezi donderdag oversloeg naar Soweto vielen er tot zaterdag zeker vijftig doden en tweehonderd gewonden.

Caïro wil Arabisch spoedberaad

CAIRO - Egypte heeft zaterdag om een buitengewone vergadering van de Arabische liga gevraagd.

Deze bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse zaken van de Arabische landen moet zondag 26 augustus plaatsvinden en zal een besluit nemen over het al of niet zenden van een pan-Arabische strijdmacht naar Saudiarabie, naar aanleiding van de Iraakse annexatie van Kuwait.

Iraanse krijgsgevangenen verwelkomd



■BAKHTARAN - Iraanse soldaten lieten hun werk in de steek bij de aankomst van de eerste groep Iraanse krijgsgevangenen die door Iraq waren vrijgelaten. De Iraanse krijgsgevangenen werden aangevoerd in een konvooi van bussen via de Khosravi-grenspost. (AFP-satellietfoto)

Paramaribo: onderzoek nog gaande

Vermoorde politie-inspecteur begraven

PARAMARIBO - De vermoorde Surinaamse politie-inspecteur Herman Gooding is vrijdagmiddag onder grote belangstelling met korpseer in Paramaribo begraven. De politie trof uitgebreide veiligheidsmaatregelen. De route van de rouwstoet naar de Rooms-katholieke begraafplaats was voor alle verkeer afgesloten. Ondanks de regen waren er naar schatting drieduizend mensen op het kerkhof. Onder hen bevonden zich de minister van Justitie en Politie en leden van het parlement.

Gooding werd in de nacht van 4 op 5 augustus vlakbij het militaire hoofdkartier Fort Zeelandia vermoord. Volgens de politie waren manschappen van de militaire politie betrokken bij de moord. Het onderzoek naar de moord, die de spanning tussen burger- en militaire politie enorm heeft vergroot, is nog niet afgerond.

De regering benoemde een onafhankelijke commissie die erop moet toezien dat het onderzoek niet wordt belemmerd. Eerder uitte de politie de vrees dat justitie als gevolg van intimidatie van de MP niet tot vervolging en berechting van de daders en hun opdrachtgever zou overgaan.

Gooding, die 47 jaar werd, was coordinator bij de afdeling Bijzondere delicten van de politierecherche. Hij zou in februari dit jaar een visum hebben aangevraagd bij de Nederlandse ambassade in Paramaribo omdat hij zich bedreigd voelde. Er is sprake van een exodus van politie-personeel naar Nederland dat er snel werk vindt.

Ingezonden

Bureaucratie en Onrecht

OP 13-08-90 ga ik naar de Setel met een aantal rekeningen waar steeds een nummer op staat uit Nederland wat ik nooit bel en dat ik ook niet ken, maar waar ik wel iedere maand voor moet betalen. Bij het klachtenbureau aangekomen vertelt men mij dat dit veel voorkomt maar dat de fout niet bij de Setel ligt maar bij de Landsradio, want daar komen de computerbanden vandaan.

Ik moet het volgende doen zegt men tegen mij: U gaat naar de recherche en doet aangifte van oplichting dan krijgt u een bewijs; dan moet u weer terug naar Setel en dan kunnen ze deze zaak onderzoeken. Het is nu 11.40 uur dus ik rijd naar Politiepost Rio Canario. Daar aangekomen vraag ik naar de afdeling recherche. Nee hoor meneer, die hebben we hier niet, dan moet u naar Punda, maar wat is het probleem eigenlijk?

Nou, ik leg uit wat het probleem eigenlijk is; nou, dat was lachen. "Zeg dat is toch niks voor de recherche. Nee, belt u eerst maar eens op naar Punda en vraag naar onderinspecteur Candelaria, maar die is er pas om 13.30." O.K., ik weer naar huis. Om 13.40 bel ik naar Politiepost Punda en vraag naar meneer Candelaria. 'Die is in gesprek, kan ik u helpen?' Nou ik leg uit wat er aan de hand is en, ja, hoor dat klopt, ik moet daar een bewijsje komen halen.

Vraag: Kan ik nu komen? Ja, natuurlijk. Dus ik weer in de auto naar Punda. Daar aangekomen zie ik iemand met een pickup 'n pleintje oprijden naast de politiepost. Ik erachteraan en vraag aan die meneer of hij van de politie is. Hij zegt nee, ik moet bij de recherche zijn en moet ook vragen waar dat is.

Er was plaats genoeg, dus auto afgesloten en naar binnen. Binnengekomen het bekende raam met gaatjes, dus voor dat raam. Goedemiddag, geen respons. Nogmaals, goedemiddag... niets, zie alleen een gebiedende vinger naar de deur, dus nam ik aan dat ik daardoor naar binnen moest.

Ik zei waarvoor ik kwam. 'Nou dan moet u niet hier zijn, maar in het gebouw hiernaast, met dat witte hek en u moet uw auto daar weghalen.' Ik vraag waarom; er is immers geen bord verboden toegang en er staat ook niets van 'alleen politie' en de man vóór mij was ook net daar geweest en die auto stond er ook nog.

Niets mee te maken, die auto moet weg voor mijn part. Zet u hem op het Waaigat. Nou om het niet te laten escaleren, heb ik de auto maar weggehaald, al een beetje verhit natuurlijk. Na een plaats elders gevonden te hebben, naar de recherche. Het is nu 14.23, dus 7 minuten voor half drie.

Weer het raam met de gaatjes. Goedemiddag meneer, zeg ik tegen een man die daar zat te typen.... geen respons. Nog maar eens proberen. Goedemiddag.... weer niets, of toch, ja een andere man komt achter zijn kop koffie vandaan en vraagt wat ik kom doen. Nou dat leg ik weer uit en hij zegt dan bent u hier goed, maar ik doe dat niet meer. Om 15.00 uur komt mijn aflosser, dus wacht maar tot die er is, dan wordt u wel geholpen.

Ik vroeg zijn naam, en hij noemde zich inspecteur recher cheur Pieters. Nou ik ben toen kwaad weggelopen. Dit is toch geen klant-vriendelijk gebeuren meer. Al met al blijf ik dus van ellende maar de oplichtings-praktijken van Setel tolereren omdat deze dingen rechtzetten teveel van het gemoed van 'n normaal mens vergt.

Het nummer in Nederland bestaat overigens niet, dus men verzint bij de Landsradio schijnbaar een nummer om de kosten te dekken. Het nummer op de rekeningen is 0031701210376 en soms 0031703121037. Hopende met dit schrijven een aantal mensen in het vervolg begrip te vragen en wat klantvriendelijker op te treden, verblijf ik. Een teleurgestelde rechtzoekende.

G.KNAAPEN
Curaçao

Demonstratie Citro reddingsboot

WILLEMSTAD — In het weekeinde van 25 en 26 augustus a.s. maakt de CITRO reddingboot een demonstratietocht naar Bonaire. Na overleg met de gezaghebber van Bonaire is hiertoe besloten. De tocht vindt plaats in het kader van de samenwerking op het gebied van de rampenbestrijding tussen de eilanden.

Het vertrek is in principe vastgesteld op zaterdagochtend om 9 uur van de CYC. De reddingboot staat gebruiksgereed op een tailer en zal een half uur eerder te water gelaten worden.

De reddingboot zal worden vergezeld door een vliegtuig van de Koninklijke Luchtmacht, een Fokker F27M, en motorjachten van de CITRO-auxiliary. Op weg naar Bonaire zullen oefeningen plaatsvinden tussen het vliegtuig, de reddingboot CITRO 1 en de deelnemende motorjachten, waarbij de vaartuigen ervaring kunnen opdoen in nauwkeurige navigatie op zee en de samenwerking met vliegtuigen bij reddingsoperaties op zee.

Met het bestuur van de Curaçao Yacht Club zijn er afspraken gemaakt, dat de motorjachten toebehorend aan de leden via een interne mededeling zullen worden uitgenodigd om te participeren in deze vaartocht. Geïnteresseerden kunnen zich kosteloos aanmelden voor de unieke vaartocht bij CITRO. tel.675620.;

De terugtocht vindt op zondag plaats, al dan niet gezamenlijk. Over overnachting op Bonaire wordt nog overleg gepleegd.



■ WILLEMSTAD —*De ingang van het industriegebied bij Brievengat. Temidden van een hoop rotzooi ligt een dode geit weg te rotten. Een bron van infectie, zeker wanneer de regentijd begint en bacteriën de kans krijgen zich onverhinderd te verspreiden.*



■ WILLEMSTAD —*Twee verschillende plaatsen langs een zandweg bij de ingang van de steenbrekerij bij Souax. Weggegooid vuil blijft hangen in de beplanting langs de zijkant van de weg. Een vertrouwd beeld van de wegen op Curaçao.*

IN BRIEF MET KLEURENFOTO'S:
Van gezaghebber Wilsoe
Benny Demei vraagt aandacht voor milieu-problematiek

WILLEMSTAD —Het eilandsraadslid Benny Demei heeft in een uitgebreid schrijven aan gezaghebber Wilsoe gewezen op de alarmerende situatie die de vervuiling op het eiland met zich meebrengt. Namens de MAN-fractie is er een aantal vragen opgesteld over de volksgezondheid en omstandigheden die deze kunnen bedreigen; vervuiling is er één van. Zo kan er gemakkelijk een epidemie van dengue uitbreken, wanneer de regentijd aanbreekt.

Demei roert een aantal punten aan in zijn brief die hij vergezeld laat gaan van niets verhullende foto's. "Laat eens inventariseren wat het totaal is van het aantal illegale plaatsen", zo stelt hij voor "en stel een plan op om deze plaatsen schoon te maken." Verder wil hij dat het Bestuurscollege een plan maakt waardoor er een betere en effectieve controle kan worden uitgevoerd op dit gebied.

Verder vestigt Demei de aandacht op de aspecten van veiligheid in het verkeer. Er zijn veel gevaarlijke situaties, die ontstaan doordat er obstakels op de wegen zijn, waardoor twee auto's elkaar bijna niet kunnen passeren.

Demei doet zowel op het gebied van het milieu, het voorkomen van een epidemie en de verkeerssitutaties, alle drie onderwerpen die hebben te maken met de volksgezondheid, suggesties aan het bestuurscollege. Om de brief extra nadruk te geven zijn er verschillende foto's bijgesloten van omstandigheden die op één of andere manier een gevaar betekenen voor de volksgezondheid.

Lewis: "IPS helpt versterking regio"
Wereldwijd persbureau zoekt lokaal contacten

WILLEMSTAD - Deze week bezoekt Beverley Lewis van het internationale persbureau Inter Press Service (IPS) Curaçao om de Curaçaose media, zowel kranten, radio, als Tele-Curaçao, te interesseren voor de gespecialiseerde berichten van dit persbureau.

IPS, ook wel het persbureau van de Derde Wereld genoemd, is een bureau dat wereldwijd werkt, maar niet zoals andere internationale persbureaus met uitgezonden verslaggevers. IPS heeft in ongeveer 90 landen verspreid over alle werelddelen verslaggevers afkomstig uit het land zelf.

De IPS-journalisten berichten hierdoor niet alleen over de pure nieuwsfeiten, maar zij plaatsen deze gebeurtenissen tegen de sociale en economische situatie van het land. De berichten worden geschreven vanuit het 'Derde Wereld-perspectief'.

Beverley Lewis is directeur van het regionale kantoor in Kingston, Jamaica, het steunpunt voor de Caribische regio. Zij is van mening dat op Curaçao, evenals op de andere Caribische eilanden, zonder twijfel ruimte is voor dit soort nieuwsvoorziening. 'Het Caribisch gebied behoort tot de Derde Wereld, de problemen zijn van een andere omvang, maar vergelijkbaar met die in Afrika en Azië. De achtergronden komen overeen: een koloniaal verleden en economische afhankelijkheid'.

VEEL MEDIA

Lewis was hoogst verbaasd over de verscheidenheid aan media op een relatief klein eiland als Curaçao. 'Jullie hebben hier wel acht kranten, zeven radiostations en een televisiestation, dat is erg veel voor een eiland met maar ongeveer 160.000 inwoners. Het bewustzijn van de bevolking voor de dingen die in de wereld gebeuren, moet erg groot zijn als al die media overleven. Ter vergelijking, wij hebben op Jamaica met 2,4 miljoen inwoners 3 kranten en sinds kort vijf radiostations en een televisiestation'.

Lewis denkt dat de nieuwsvoorziening van IPS bij kan dragen aan het versterken van het Caribisch gebied als regio. 'Als je leest wat elders in de regio gebeurt, zal blijken dat de problemen hetzelfde zijn en dat er een soort gezamenlijke oplossing moet zijn'. Zij pleit dan ook voor een gezamenlijke Caribische benadering. 'Voeg de sterke punten van de eilanden in de regio samen, dan staan we sterker. Individueel slagen we niet', aldus Lewis.

WILLEMSTAD — In wijkcentrum Santa Maria en Montaña worden er op 20 augustus en 22 augustus volgende week bijeenkomsten gehouden van 'bewuste mensen.' Het gaat deze keer om een samenkomst van mensen die gezond willen eten en gezond willen leven onder leidng van George Benjamins D. Curiel.

Twee keer per jaar in januari en in augustus, is het goed om met goede voornemens te komen en te proberen om onze goede gewoontes ter hand te nemen en opnieuw te beginnen. De beste manier om dit te doen is in groepsverband. Daarom organiseert de groep 'Kome salu -biba salu' een vergadering voor bewuste mensen om op die manier iedereen die ooit eens aan de cursus 'lichaamsverzorging' heeft gevolgd, bij elkaar te brengen.

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur -

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster De la Paz, tel.: 290803.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft broeder Kopra, tel.: 676368, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft broeder Kopra, tel.: 676368.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077: open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Sebelon, tel.: 641013 b.g.g. 601760.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
18 augustus 1990 vanaf 08.00 uur tot 20 augustus 1990 om 07.00 uur:
Dokter Braam, Spreekkamer: Marie Pompoen, tel.: 615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 78725 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
17 augustus 1990 vanaf 17.00 uur tot 20 augustus 1990 om 07.00 uur:
Dokter Roose, Spreekkamer: Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 83233 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
17 augustus 1990 vanaf 17.00 uur tot 20 augustus 1990 om 07.00 uur.
Dokter Tweed, Sentro Mediko Tera Corra, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 86294 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
Sta Maria, Winston Churchillweg 155, tel.: 80800.
Punda
Cerito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155/76689.

ZONDAG

Otrobanda
de Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda
Plaza, De Ruyterkade 36, tel.: 615519/615545.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
18 augustus: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.
19 augustus: P.A.J. Scherpton, Winston Churchillweg 157-E. -

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544; openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

ZONDAG

AKADEMIA DI ARTE DI KORSOU
10.30 uur off. opening expositie van werken van de Venezolaanse beeldhouwer Omar Zárraga - Roodeweg 7-A.

CURAÇAO SEAQUARIUM
10.00-22.00 uur 'open house'- Bapor Kibrá.

SOCIALE VERZEKERINGS BANK (SVB)
13.00-18.00 uur 'open house' - Pater Euwensweg 9.

PLATAFORMA OTROBANDA
17.00 uur verzameling bij de klok op Plaza Brion voor de 'sunset kaminata'.

****

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lamberggeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.)
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur ds J. Glas (Pap.);
17.00 uur ds W.J. Keesenberg (HC 19).
Seru Fortuna
10.00 uur br F. Kirindongo.
Buena Vista
08.30+19.00 uur ds J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00 uur J. Klapwijk;
19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
09.30 uur ds O. Haasnoot (H.C)
Tamarijn
09.30 uur ds H. Gilhuis.
Emmakerk
09.30 uur ds G.J. Schüssler.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

****

Vrachtafhandelingsbedrijf Hato Handling op Curaçao

WILLEMSTAD — In juni 1991 opent het vrachtafhandelingsbedrijf Hato Handling zijn poorten op de internationale luchthaven van Curaçao op een terrein dat een oppervlakte beslaat van 5000 vierkante meter, pal aan de landingsbaan en grenzend aan de Marine Luchtvaart Dienst van de Koninklijke Luchtmacht. De vestiging van het bedrijf, waarvan Fred. J. Lanson directeur is, vergt een investering van ruim vier miljoen gulden.

In november van dit jaar wordt begonnen met de bouw van de hal. Deze is naar verwachting in mei volgend jaar gereed. Vanaf april 1991 worden de afhandelingens- en computersystemen geïnstalleerd en wordt het personeel geschoold in de laatste ontwikkelingen rond de vrachtafhandeling. Daarbij gaat het zowel om vracht die van de ene luchtvaartmaatschappij aan de andere 'carrier' wordt overgedragen als om de zogenaamde 'sea-air'-vracht. Tevens zullen de veertig personeelsleden dan worden opgeleid in de behandeling van 'gekoelde' vracht.

IDEAAL

Studies hebben uitgewezen dat met name luchtvaartmaatschappijen uit Azië belangstelling hebben voor de vrachtmarkt in Midden- en Zuid-Amerika, maar dat zij die markt nog niet hebben durven exploreren en exploiteren, omdat hen geen betrouwbare faciliteiten werden geboden in de overslag en de afhandeling van de vracht. Vele luchtvaartmaatschappijen zien Curaçao als het ideale 'vrachtcentrum', zo is uit besprekingen gebleken.

Een tweede vereiste voor de Aziatische 'carriers' is: neutraliteit van het vrachtafhandelingsbedrijf. Dit houdt in dat de vrachtvervoerders de garantie willen, dat geen specifieke luchtvaartmaatschappij een bevoorrechte positie inneemt.

Hato Handling voldoet aan die neutraliteitseis: de aandeelhouders zijn verspreid over de hele wereld en geen enkele aandeelhouder heeft meer dan tien procent van de aandelen in zijn bezit. Met andere woorden: bij Hato Handling is er geen sprake van dat er één allergrootste aandeelhouder is, die wellicht zijn eigen bedrijf of zijn favoriete luchtvaartmaatschappij zou willen bevoordelen.

De brief, de brief...



WILLEMSTAD — Gibi Bacilio toonte gisteravond 'de beruchte brief' aan de grote menigte die naar het Tula-monument te Rif was gekomen. Bacilio, voorzitter van de Asosiashon Promoshon Konsenshi Historiko, toonde het publiek een brief die in de maand juli door het hoofd van de Dienst Culturele Zaken, Pacheco Domacasse naar hem verstuurde. Daarin stelde Domacasse dat Bacilio en zijn organisatie zich van kritiek op politici, sociale groeperingen en de overheid moeten onthouden. Zoniet zou hij altijd een negatief advies omtrent projecten van de APKI aan de overheid geven. Er onstond een grote ruzie tussen de twee, maar de overheid gaf toch subsidie voor de viering van de Tula-herdenking. De bewuste brief werd gisteren door Bacilio geheel belachelijk gemaakt. Veel mensen (de grootste menigte die tot nu toe een herdenkingsbijeenkomst van de slavenopstand van 1795 bijwoonde) trok naar de Tula-monument om toespraken van Bacilio en Errol Cova toe te horen. Op de foto: Gibi Bacilio met 'de brief'.

Metry: Geen enkele beslissing genomen

Vergadering over Setel voorbarig volgens B.C.

WILLEMSTAD — De openbare vergadering van de Eilandsraad, die door de DP-fractie aangevraagd werd om onder andere het beleid van het Bestuurscollege omtrent de privatisering van de Setel N.V aan de kaak te stellen, werd tot aanstaande maandag om 5 uur in het namiddag geschort.

De oppositiepartijen MAN en DP staan erop dat de overheid niet zo maar het "eigendom" van de bevolking aan derden kan verkopen. De overheid, aldus gedeputeerde van financiën mr Faroe Metry, heeft tot nu toe geen enkele concrete stap ondernomen om de Setel N.V daadwerkelijk te privatiseren.

Ricardo Isebia, raadslid (en tevens gedeputeerde) voor de PNP, verklaarde dat ook op Curacao het 'Thatcherisme' zijn intrede moet doen. Hij verwees naar het beleid van de Engelse premier Margareth Thatcher ten aanzien van grootscheepse privatiseren.

Zelfs de Soviet Unie, verklaarde Isebia, is nu bezig om van een centralistisch naar een open en vrije economie over te stappen. 'Karl Marx, Lenin en Stalin zullen in hun graf omdraaien als ze weten dat er verschillende 'joint ventures' tussen kapitalistisch en Russisch kapitaal gevormd worden," verklaarde het 'groene' raadslid.

Het Bestuurscollege van Curacao heeft tot nu toe geen enkele beslissing genomen omtrent een eventuele privatisering van de Setel N.V, verklaarde de gedeputeerde van financien, mr Faroe Metry. 'Alles wat wij toe nu toe hebben gedaan is het voeren een orienterend gesprek met functionarissen van de PTT/Telecom.'

De bewindsman voerde voorts aan dat het Bestuurscollege geen enkele afspraak heeft met het Nederlandse telecommunicatie bedrijf. Op de vraag of de overheid voornemens is haar utiliteitsbedrijven te privatiseren, gaf Metry een bevestigend antwoord. Maar dit moet volgens een door het Bestuurscollege opgesteld beleidsplan gaan.

ASPECT

Het feit dat de overheid nog geen enkele beslissing hierover heeft genomen, verandert geenszins de achtergronden die voor de DP-fractie aanleiding waren om de vergadering aan te vragen. Dit verklaarde de DP-fractieleider Raymond Bentoera.

Hij benadrukte het standpunt van zijn partij: men zal alles zullen doen om een algehele privatisering van overheidsbedrijven tegen te gaan. De DP, aldus Bentoera, zal een verantwoordelijke gedeeltelijke privatisering van overheidsbedrijven wel steunen. "Maar het moet gedeeltelijk zijn. De overheid, dus het volk, moet de meerderheid van de aandelen in handen houden."

De geldmiddelen die een eventuele privatisering van de Setel N.V opbrengen, moeten ook op een verantwoordelijke wijze besteed worden. De DP zal er nooit mee instemmen deze gelden gebruikt worden om begrotingstekorten te financieren, aldus Bentoera.

Volk wil Setel houden

WILLEMSTAD — De economist en statisticus, Cedric Eisden, die tegelijk bestuurslid is voor de MAN, heeft onlangs een steekproef gehouden onder de Curaçaose bevolking. Doel van deze steekproef was om te achterhalen wat de Curaçaose bevolking van een eventuele privatisering van Setel N.V denkt. Het resultaat van de steekproef werd gisteren tijdens de openbare vergadering van de Eilandsraad door de MAN-fractie naar voren gebracht.

Van de 43 personen die naar willekeur door professionele enqueteurs telefonisch benaderd werden, reageerden 30 (70%) bevestigend op de vraag of zij weten dat de overheid van voornemen is de Setel N.V te verkopen. Acht personen, oftewel 30% reageerden negatief op de vraag. Volgens de enquete zou tussen de 56 en 83% van de totale bevolking op de hoogte zijn 'dat de overheid van plan is de Setel te gaan verkopen.

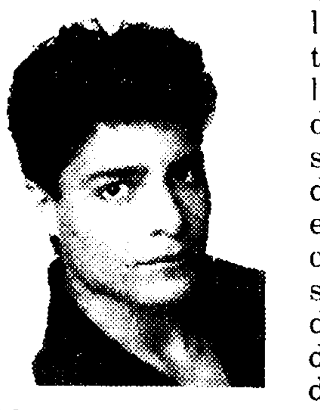
Dertien procent van de personen onder wie de steekproef werd gedaan, vond het een goede beslissing van de overheid om de Setel te verkopen, terwijl 74% het geen slecht idee vond. Drie procent had geen opinie. Volgens Eisden kan men concluderen dat tussen de 61 en 87% van de totale bevolking de beslissing van de overheid afkeurt.

Optreden Chayanne

CHAYANNE

EN CURAÇAO





WILLEMSTAD — Chayenne, hartediefje nummer één van geheel Latijnsamerika, zal op 14 september aanstaande een concert geven in Curacao Festival Center te Brievengat. Entreekaarten voor het concert zijn inmiddels bij alle boekhandels, Tik Tak 1 en 2 en bij The Art of Noise te Salinja te koop. Kaartjes die vóór 14 september worden gekocht, kosten 25 gulden. Op de dag van het concert zullen deze 30 gulden kosten bij de poort. VIP-kaarten in voorverkoop kosten 45 gulden en op de concertdag 50 gulden. Bij aankoop van kaartjes zijn Chayenne-posters tegen betaling van een tientje verkrijgbaar. De normale prijs van een poster bedraagt 15 gulden.

Zomercursus

WILLEMSTAD/TILBURG — De Hogeschool Katholieke Leergangen in Tilburg is gisteren begonnen met een speciale zomercursus voor eerstjaars studenten uit de Antillen, aldus een bericht in het Nieuwsblad van het Zuiden.

De overgang van de Antillen naar Nederland is voor veel studenten zo groot dat de studieresultaten sterk tegenvallen. De zomercursus moet hier verbetering in brengen.

Op 6 augustus kwamen op Schiphol 40 Antillianen aan die in Tilburg een hbo- of mbo-studie gaan volgen. Onder leiding van Nederlandse docenten en studenten en ouderejaars Antilliaanse studenten krijgen zij deze week inzicht in de verschillen tussen Nederland en de Antillen. De Caribische eerstejaars leren ook omgaan met de Nederlandse studentenkeuken. Verder worden excursies gemaakt naar de deltawerken en Amsterdam.

Politie gaat uit van misdrijf:

Man dood aangetroffen in zijn hotelkamer

WILLEMSTAD — In een plaatselijk hotel is gistermorgen het stoffelijk overschot gevonden van de 30-jarige man J.I.B. De politie gaat er vanuit dat er misdrijf in het spel is. De recherche is tot nog toe erg gesloten over het onderzoek dat direct gisteren is begonnen.

De dode man is gisteren door één van de kamermeisjes dood aangetroffen in zijn hotelkamer. Zij heeft haar supervisor gewaarschuwd die op zijn beurt de hotelmanager heeft ingeschakeld.

De politie is meteen bij de zaak gehaald om verder poolshoogte te nemen. Het lijk van de man lag op de grond en bij een inspectie bleek dat de persoon een klein wondje had vlakbij zijn linkerwenkbrauw. Het is niet bekend of het gaat om een schot-, steek- of stootwond, want de recherche wil op dit moment niets vertellen over de resultaten van de sectie die er op het lichaam is verricht.

"Hieruit kunnen we wel concluderen dat er misdrijf in het spel is", aldus Vilchiz, "want anders was de recherche wel ingegaan op de details. Nu is het in het belang van het onderzoek beter, om deze gegevens nog even vast te houden."

Volgens de politie-voorlichter is er in het hotel niet paniekerig gereageerd door de gasten. "Wij proberen er altijd zorg voor te dragen dat de mensen in ieder geval niet bang worden, als er zoiets gebeurd", aldus Vilchiz.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:

Vanmiddag en vanavond licht tot half bewolkt en overwegend droog. In de komende nacht-en morgenochtend kans op een plaatselijke bui. Matige tot vrij krachtige, af en toe krachtige, oostelijke wind (tussen tien en 28 knopen).

WEEROVERZICHT:

Een zwakke 'tropical wave' boven de Atlantische Oceaan trekt in westelijke richting en zal in de komende 24 uur het weer boven het noordoostelijk Caribisch gebied beïnvloeden. Op de Benedenwindse eilanden zal de aangevoerde lucht echter toch voldoende vochtig en onstabiel blijven om een plaatselijke bui tot ontwikkeling te doen komen.

Dood door stroomschok

WILLEMSTAD —De man die laatst dood is gevonden in één van de plaatselijk hotels, is door een ongeluk om het leven gekomen. Sectie op het lichaam heeft uitgewezen dat hij is overleden door een stroomschok.

De man werd destijds aangetroffen in een plas water met een strijkijzer op de borst. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat hij geprobeerd had de stekker van het apparaat in het stopcontact te doen, terwijl hij met zijn voeten in een plas water stond.

Amerikaanse week in Toko Zuikertuintje

WILLEMSTAD —Toko Zuikertuintje organiseert volgende week van 20 tot en met 25 augustus wederom de 'Amerikaanse week' met Amerikaanse produkten en merken in de aanbieding. Op alle dagen van de week zal de consument tevens kunnen proeven van typisch Amerikaanse produkten. Een en ander gebeurt in samenwerking met de MIATCO, de Mid-America International Trade Council. Deze organisatie werd in 1970 opgericht en bestaat uit departementen van landbouw van twaalf Amerikaanse staten, te weten Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Michigan, Minnesota, Missouri, Nebraska, North Dakota, Ohio, South Dakota en Wisconsin. Bovengenoemde staten nemen vijftig procent van de totale farmprodukten in de VS voor hun rekening.

Op 23 en 24 augustus organiseert de MIATCO de Foods of the Heartland, een 'food exhibition'.

OLIEPIJZEN BLIJVEN STIJGEN

Ook Baghdad tegen evenals Ecuador en Indonesië

Meerderheid binnen OPEC is tegen spoedberaad over Golf

BAGHDAD/CARACAS/LONDEN - Iraq is er tegen een spoedvergadering te houden van de Organisatie van Olie-exporterende landen (OPEC), zoals Saudiarabie donderdag heeft bepleit. Dit heeft de Iraakse minister van Olie, Issam Abdelrahim Al-Chalabi, vrijdag verklaard tegen de achtergrond van een verdere stijging van de prijzen van ruwe olie als gevolg van vrees voor een tekort.

De Saudische minister van Olie, Hisham Nazer, zei donderdag dat zijn land samen met andere lidstaten van de OPEC heeft gevraagd om een spoedvergadering van het kartel om tot een gezamenlijke reactie te komen op de situatie op de oliemarkt. Venezuela en de Verenigde Arabische emiraten willen ook snel een bijeenkomst, maar Nigeria, Indonesie en Ecuador vinden beraad op dit moment nog niet nodig. De Iraakse minister Chalabi zei vrijdag dat een meerderheid van de dertien lidstaten geen aanleiding ziet voor spoedoverleg.

VIER DOLLAR

"De meeste lidstaten zijn ervan overtuigd dat er geen werkelijk tekort aan olie is", aldus Chalabi. Hij wees erop dat er in de verbruikende landen grote voorraden zijn. De minister beschuldigde Saudiarabie ervan spoedberaad te willen gebruiken als rechtvaardiging voor vergroting van de olieproductie tot boven de eind juli door de OPEC afgesproken niveaus.

De Venezolaanse minister van Olie, Celestino Armas, zei vrijdag een brief aan OPEC-voorzitter Boussena te hebben gestuurd waarin hij het Saudische verzoek ondersteunt. Hij wijst er daarin op dat de OPEC-productie sinds de vergadering van eind juli met vier miljoen vaten per dag is afgenomen als gevolg van de internationale olieboycot tegen Iraq en Kuwayt, en dat de gemiddelde prijzen sindsdien zijn gestegen tot vier dollar boven de nieuwe OPEC-richtprijs van 21 dollar per vat.

AL MAANDAG

"als deze situatie voortduurt kan dat de vooruitzichten voor de olie-industrie op de lange termijn ernstig schaden, zowel voor producenten als voor verbruikers", aldus Armas. De Venezolaanse minister zei vrijdag dat er eigenlijk nog dezelfde dag een beslissing zou moeten vallen over het al dan niet houden van spoedberaad. De vergadering zou volgens hem al maandag kunnen beginnen. Voor het uitschrijven van een spoedvergadering is een meerderheid nodig van zeven van de dertien OPEC-landen.

De internationale oliemarkt is inmiddels nog steeds bevreesd voor een olietekort. De verklaring van Chalabi maakte handelaren er niet geruster op. Bezorgdheid over het lot van Westerlingen in het door Iraq bezette Kuwayt en de terugtrekking van Iraakse troepen uit Iran droegen vrijdag bij tot een verdere stijging van de prijzen.

COMPENSEREN

Op de oliemarkt in **New York** steeg de notering van de belangrijkste Amerikaanse oliesoort, West Texas Intermediate, voor levering in september met 1,24 dollar tot 28,60 dollar per vat. De noteringen op de **Londense** markt waren eerder op de dag ook flink omhoog gegaan.

De Kuwaytse minister van Financien, sjeik Ali Al-Sabah, heeft vrijdag de olieproducerende landen opgeroepen hun productie te verhogen. Tijdens een persconferentie in Brussel zei hij dat die verhoging nodig is "om paniek op de oliemarkt te voorkomen". Een verhoogde olieproductie van de OPEC-landen moet de wegvallende leveranties van Iraq en Kuwayt compenseren, zo vindt de minister.

De sjeik steunt de oproep van Saudiarabie voor het bijeenroepen van een buitengewone OPEC-conferentie. "Daar moet de situatie die nu ontstaan is worden besproken. Maar afspraken kunnen ook telefonisch worden gemaakt", zo voegde hij eraan toe.

President Ul Haq herdacht



■*ISLAMABAD - De zoon van de twee jaar geleden overleden sterke man van Pakistan generaal Zia Ul Haq, Ejaz Ul Haq, woonde de plechtige herdenking bij van de verjaardag van zijn vader. Hij sprak de duizendkoppige menigte toe bij de tombe van zijn vader. (AFP-satellietfoto)*

LONDEN - Voor de vijfde keer binnen twee weken wordt er op Britse olieplatforms op de Noordzee gestaakt. Zaterdag zijn duizend arbeiders een 24-uursstaking begonnen. Volgens het stakingscomite vindt de actie plaats op dertig exploratie- en booreilanden.

Politieke arm Surinaams leger:

Geen medewerking wijzigen grondwet

PARAMARIBO - De Nationale Democratische partij (NDP), de politieke partij van het Surinaamse leger, is tegen wijziging van de grondwet. Dit heeft NDP-voorzitter Jules Wijdenbosch donderdag op een persconferentie in Paramaribo verklaard. De NDP vindt dat de regering haar falende beleid niet moet afwentelen op de grondwet.

President Ramsewak Shankar instaleert vandaag (vrijdag) een commissie die grondwetswijzigingen moet voorbereiden. De grondwet kwam in 1987 tot stand nadat de toenmalige machthebber Desi Bouterse had ingestemd met verkiezingen voor een burgerregering. Hoewel de leiders van de traditionele politieke partijen bezwaren hadden tegen de grondwet omdat die het leger te veel rechten gaf, vroegen ze de bevolking ermee akkoord te gaan per referendum. Ze beloofden wijzigingen door te voeren als ze meer dan tweederde meerderheid in het parlement zouden halen.

De regering wil volgens Wijdenbosch ingrijpende politieke actie ondernemen door de grondwet te wijzigen, terwijl er nooit gediscussieerd is over het functioneren van de constitutie.

Steun voor Kashmir



■*DHAKA - Zo'n duizend studenten van Bangladesh die behoren tot een Islamitische partij gingen de straat op om hun sympathie te betuigen voor hun Moslim-broeders en zusters in het roerige Kashmir. Vrijheid voor onze Moslim broeders, riepen zij en Weg mat de Indische premier Vishwanath Pratap Singh. De regering van Bangladesh heeft de partijen in de kwestie-Kashmir opgeroepen om aan tafel te gaan zitten om een uitweg te zoeken uit het probleem. De Islamitische meerderheid in deze Indische deelstaat wil onafhankelijkheid of aansluiting bij Pakistan. (AFP-satellietfoto)*

Acties in Canada uitgebreid

Voor steun aan Mohawk-indianen

OTTAWA - Indianen hebben in het noorden van de Canadese provincie Ontario een belangrijke spoorlijn geblokkeerd. Daardoor moesten vijfhonderd passagiers hun trein tussen twee stations in verlaten en verder lopen. De Canadese spoorwegmaatschappij heeft de dienst op het traject voorlopig stopgezet.

De indianen, die donderdag met verdere blokkades dreigden, steunen met hun actie de blokkade van de Mercierbrug in Montreal die al vijf weken door Mohawk-indianen bezet wordt. In Montreal zouden donderdag eindelijk de langverwachte onderhandelingen over de opheffing van de blokkade van de brug over de St Lawrence-rivier beginnen.

Het Canadese leger heeft met drieduizend militairen en veertienhonderd voertuigen, waaronder helikopters en pantserwagens, stellingen betrokken in het conflictgebied bij Montreal. Een woordvoerder van de politievakbond in Quebec dreigde met een staking, nu de agenten al een aantal nachten betogers met flessen en Molotov-cocktails moeten tegenhouden die de indianen bij de blokkade te lijf willen gaan.

De Mercier-brug is gebarricadeerd door zwaarbewapende Mohawk-indianen van het Kahnawake-reservaat. Ze dreigen de brug op te blazen als de gemeenteraad van de plaats Oka niet terugkomt op haar besluit een golfterrein uit te breiden op voor de indianen heilige grond. Elke nacht komen Canadese betogers bijeen om te eisen dat het leger wordt ingezet om de brug weer open te stellen.

Wall Street doet het stuk beter dan Tokyo

Europese Effectenbeurzen eindigen week in mineur

NEW YORK - Op de effectenbeurs van New York zijn vrijdag de aandelenkoersen met gemiddeld 1,4 procent gedaald. New York deed het daarmee aanmerkelijk beter dan de meeste Europese beurzen. Vroeg in de middag stond de Dow Jones-index van dertig fondsen nog 65 punten onder het slot van donderdag, maar de index sloot op 36,63 punten, een verlies van 2644,81.

De omzet was met 211 miljoen aandelen flink een stuk groter dan de rest van de week. Daaraan droeg het aflopen van indextermijncontracten bij. Van de 1993 verhandelde fondsen sloten er 1319 lager en slechts 291 hoger. Bezorgdheid over het Midden-Oosten zette weer de toon op de aandelenmarkt, maar bij gebrek aan nieuws van het front kreeg ook de Amerikaanse economie aandacht. De handelscijfers over juni van de Verenigde Staten vielen mee.

De internationale effectenbeurzen hebben de week flink lager afgesloten. De beurs van **Tokyo** zette vrijdag de toon met een verlies van 2,8 procent. De Europese beurzen volgden later op de dag. De aandelenmarkt in **Frankfurt** moest een fiks verlies slikken. De Dax-index verloor 61,54 punten, ofwel 3,56 procent, en kwam uit op 1.665,88. Stijgende olieprijzen, de verliezen in Tokyo en op Wall Street en de toenemende spanning in het Midden-Oosten waren de oorzaken.

Op de **Londense** beurs daalde de Financial Times-index van honderd aandelen 45,2 punten tot 2.176,9. Ook Londen was in de greep van de crisis in het Midden-Oosten. De publikatie van de niet veranderde inflatie van 9,8 procent in Groot-Brittannie werd genegeerd door de markt. De koersen waren in de loop van de dag al lager, maar de fors lagere opening van Wall Street gaf ze nog een extra tik.

In **Parijs** bracht de Golfcrisis handelaren ertoe te verkopen met het weekeinde voor de deur. Doordat de omzet mager was waren de verliezen flink. De Cac-index van veertig aandelen zakte 58,41 punten tot 1.665,0.

De weer opvlammende angst voor een oorlog in het Midden-Oosten heeft ook de **Amsterdamse** effectenbeurs vrijdag hard getroffen. Na de harde toespraak van de Iraakse leider Saddam Husayn donderdag en berichten over Iraaks-Amerikaanse 'vliegtuigcontacten', gecombineerd met een stijging van de olieprijs en het toenemen van de recessie-angst, moesten de koersen op het Damrak in een zeer flauwe stemming afsluiten. De CBS-stemmingindex daalde met 2,80 punten tot 103,50 (2,6 procent). Het laagste punt van de dag lag op 103,30.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Revenge of the dead** (crime, 18 jr).
DRIVE-IN: 20.30 uur **Back to the future III** (comedy, 14 jr); 24.00 uur **Girls on the road** (action, 18 jr).

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Popular, tel.: 32147.
Pariba brug: San Nicolas, tel.: 45119.

* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN (van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A. v/d Linde, Beatrixstraat 31.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Tromp via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * * *

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Suske en Wiske; 18.30 The scheme of things; 18.50 Style with Elsa Klensch; 19.15 Big story; 19.35 Crossfire; 20.00 Infinity Voyage: 'The search for ancient Americans'; 21.00 CNN international news; 21.30 Beverly Hill Buntz; 21.50 Estreno: 'Live a little love a little; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.10 Special movie: 'Ben Hur' (deel 3/4); 18.30 Boston Marathon; 19.30 Showtime; 20.30 Quo Vadis; 21.30 CNN international news; 21.50 Miniserie: 'Home fires'; 23.50 This week in review; 23.30 Sports tonight; 24.00 Special: 'Crisis in the Gulf'; 24.30 Sluiting.

* * * * * *

DIVERSEN
SPORT
PAARDENSHOW: 19.00 uur met Paso Fino-paarden - Rancho El Paso, Washington.

ARUBA TAEKWONDO BOND: 19.00 uur teamkampioenschappen - Bonaireclub, San Nicolas.

* * * * * * * *

ZONDAG
ARUBA SECRETARIES ASSOCIATION (ASA): 10.00 uur alg. ledenvergadering -ASA-gebouw, Cunucu Plaza 7.

SPORT
GO-KART: vanaf 10.00 uur wedstrijden -Cnetro Deportivo Bushiri.

ATLETIEK: 07.00 uur start Bushiri-Minitriathlon.

* * * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 Of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * * * *

Rechtszaak premier tegen Henny Eman:

Oduber beledigd met term smeerlap

ORANJESTAD — Dinsdag om negen uur dient voor de rechter een kort geding van premier Nelson Oduber tegen de AVP-voorzitter mr Henny Eman. Volgens Oduber had Eman hem vorige maand in een radioverklaring voor 'smeerlap' uitgemaakt, een uitlating die voor premier beledigend is.

Emans verklaring voor de radio was na terugkeer van Oduber uit Nederland waar hij en koninkrijksminister mr Ernst Hirsch Ballin overeenstemming bereikten over het schrappen van de datum 1 januari 1996 (onafhankelijkheid van Aruba) uit het Statuut.

Hij trok van leer tegen Oduber en de MEP en stelde dat Oduber, na zijn draai van 180 graden, nu niet moet komen vertellen dat de MEP altijd voor de status aparte en tegen de onafhankelijkheid was en dat de AVP een federatie voorstond. Eman noemde dit alles een verdraaiing van de feiten. Immers de MEP liet zich bij het vertrek van Oduber naar Nederland nog kennen als de partij van de onafhankelijkheid, terwijl de AVP steeds voor handhaving van de status aparte heeft gepleit en premier Oduber zelfs uitgenodigd had de kant van AVP in deze te kiezen.

De AVP-voorzitter bracht in zijn radioverklaring ook naar voren, dat indien de premier in een of andere sportwedstrijd een dergelijke houding had ingenomen, hij voor 'smeerlap' zou zijn uitgemaakt. Premier Oduber voelt zich beledigd en zei niet te kunnen permitteren voor 'smeerlap' te worden uitgemaakt.

Hij wordt in het kort geding bijgestaan door advocaat mr Andresito Bikker van het advocatenkantoor van minister Hendrik Croes, terwijl mr Henny Eman zichzelf zal verdedigen met assistentie van advocaat mr Sjiem-Fat.

Sleuth bij Filmliga

ORANJESTAD — Filmliga Aruba vertoont op zondag 26 augustus de film 'Sleuth' (Amerika, 1972). De regie is van Joseph I. Mankiewicz en de acteurs zijn onder andere: Laurence Olivier en Michael Caine. 'Sleuth' is een lichtvoetige mysterie naar het toneelstuk van Anthony Shaffer. Onderwerp is de schrijver van mysterieverhalen Olivier, die de minnaar van zijn vrouw in een duivelse val laat lopen. De voorstelling begint om half negen 's avonds in Cas di Cultura.

Plaatsing schatkist-promessen

ORANJESTAD — Op 17 augustus heeft een nieuwe emissie van schatkistpromessen plaatsgevonden. Op dezelfde datum verviel een emissie van twaalf miljoen florin. Aangeboden werd wederom nominaal twaalf miljoen met als vervaldatum 16 november 1990. De emissie werd volledig geplaatst, tegen een disconto van gemiddeld 7.89 procent p.a. Dit komt overeen met een jaarlijks effectief rendement van 8.05 procent p.a. Aldus werd vernomen van de Centrale Bank van Aruba.

Ensenanza pa empleo:

Talrijke werklozen aan baan geholpen

ORANJESTAD — Enseñansa pa Empleo heeft vanaf 1988 al 2.472 certificaten aan cursisten uitgereikt. Nu al staat vast dat het aantal certificaten dit jaar veel hoger zal zijn dan in 1989 en 1988.

Deze week kregen 392 personen hun certificaat uitgereikt voor het volgen van cursussen die varieerden van kok/waiter-assistent tot tegelzetter. FTA-voorzitter Anselmo Pontilius was de genodigde die de certificaten uitreikte, waarbij Rodney de Cuba het duizendste certificaat van dit jaar in ontvangst mocht nemen.

De Cuba koos als werkloze voor de 'dealer'-cursus, ging zijn stagelopen bij het Alhambra Casino en kreeg prompt werk aangeboden. Hiermeer werd bewezen - aldus een zegsman van Enseñanza pa Empleo - dat onze opleidingen hun waarde hebben voor de gemeenschap en vanaf het begin al mensen aan een baan helpen. In september aanstaande wordt een aanvang gemaakt met niet minder dan 56 cursussen, verdeeld in de verscheidene districten en wijken van Aruba. Voor deze cursussen werden 1182 inschrijvingen ontvangen.

Enseñansa pa Empleo heeft in 1988 totaal 233 certificaten uitgereikt. Dit aantal steeg in 1989 tot 1109 certificaten en dit jaar werden al 1116 certificaten uitgereikt.

Vrijwillig gedetineerd



■ *ORANJESTAD — Donderdagmorgen meldde zich de eerste groep vrijwilligers die gedurende tweeëneenhalve dag als 'proefkonijn' in de nieuwe gevangenis te Lago Heights gaat zitten. De foto toont een gedeelte van de groep die opgewekt en geduldig wacht om geregistreerd te worden. Bij de foto ontbreekt het Statenlid Grace Bareño, dat ook inschreef, maar op het moment dat de foto genomen werd, zat zij misschien al opgesloten.*

ROND VERKOOP VAN ELMAR

In later stadium krijgt vakbond participatie

UEA blijkt voldaan over onderhoud premier Oduber

ORANJESTAD — Het bestuur van de Elmar-vakbond UEA had gistermiddag een gesprek met premier Nelson Oduber. Het bestuur verklaarde na afloop voldaan te zijn over de verkregen inlichtingen die zij nu aan hun leden kunnen doorgeven.

Premier Oduber gaf het UEA-bestuur de toezegging dat zodra de regering definitief klaar is met de holdingmaatschappij en zowel in Nederland als op Aruba de benodigde financiën voor aankoop van de Elmar-aandelen heeft verkregen de vakbond ook ingeschakeld zal worden.

Dit is wat de regering gesteld heeft en daarom werden de uitlatingen van de UEA in de pers niet helemaal begrepen. Oduber vertelde te verwachten dat komende week de financiën rond zullen komen met banken in Nederland en Aruba.

INTEREST

Hij verklaarde erg tevreden te zijn met de interest die hij op de lening in Nederland had kunnen bedingen, doch noemde nog geen percentage. Het bestuur van de UEA kreeg gisteren van de premier de laatste beschikbare inlichtingen, waarbij hij herhaalde dat de positie van het personeel geen gevaar loopt en hetzelfde zal blijven. Ook de directie blijft praktisch hetzelfde. Het enige dat verandert, is dat er een holdingmaatschappij komt met een directeur en commissarissen, die het bedrijf onder controle houden.

Zoals bekend, moet de verkoop voor 1 september aanstaande geschieden, aangezien anders er interest bijkomt. Daarom wordt alles op alles gezet om voor eind van de maand de zaken rond te hebben.

NODIG

Met nadruk stelde premier Oduber, dat de premier geen enkele goedkeuring nodig had om de oprichtingsacte van de holdingmaatschappij te tekenen. Artikel 27 lid drie van de Comptabiliteitswetgeving zegt duidelijk dat wanneer er een landsbesluit is dit met toelichting naar de Raad van Advies gaat. Bij het oprichten van een holding moeten de stukken aan de Staten worden gezonden. De Staten hebben dan twee weken om hun voor en tegen te laten horen, waarna de stukken met verslag aan de minister van Financiën en de betrokken minister worden gezonden.

De Staten hebben inmiddels een brief gehad en verwacht wordt dat het verslag van de Staten spoedig binnen zal zijn, waarna de aankoop van Elmar per 1 september aanstaande een feit zal zijn.

Clubgebouw voor Bubali



■*ORANJESTAD — De commissie Bouwfonds Bubali heeft bij Cede Aruba een projectdossier ingediend voor voltooiing van het clubgebouw van sportvereniging Bubali. De werkzaamheden aan het project van f.111.300,- staan al jaren stil, hetgeen de commissie deed besluiten een beroep te doen op financiële steun van Cede Aruba. De commissie zelf zal doorgaan met fundraising activiteiten om de eigen inbreng te kunnen nakomen.*

Foto: de indiening van het projectdossier aan de dames Diet Booi en Amy Lasten van Cede Aruba door Max Wolff, die vergezeld was van zijn medecommissieleden: Benny Figaroa, Jossy Figaroa, Charles Oduber, Mario Ruiz en Baba Richardson.

Nos cu nosvoetbal:

Caribbean casino speelt Concorde van veld:15-1

ORANJESTAD — Met niet minder dan 15-1 werd Concorde Casino van de speeltafel weggeveegd bij voortzettiong van het 'nos cu nos' voetbaltoernooi voor hotelteams. Voor deze zware klap zorgde het team van Caribbean Casino, dat toch sportief genoeg was om Concorde casino een autogoal Cadeau te geven. Anders zou het voor Concorde Casino een 15-0 shutout nederlaag zijn geweest. Van de 15 Caribbean-doelpunten nam Randy Hunt er vijf voor zijn rekening.

De overige nachtvoetbalwedstrijden versloeg Golden Tulip tegenstander Talk of the town met 4-0, terwijl Concorde Hotel met 2-0 de baas over Buccaneer.

ORANJESTAD — 'The happy Islanders' bowling team is vrijdagmorgen naar New Yersey vertrokken voor deelname aan het jaarlijkse internationale 'Honey bees' toernooi. Het toernooi duurt tien dagen en wordt volgens het trappensysteem gespeeld. De spelers een speelsters van 'The happy Islanders' zijn: Fanchi Oduber, Rudy Benita, Charly Huntington, Andres Olarte, Eldon Leest, Giovanni Arends, Angel Vilchez en de dames Eveline Oduber, Farida Huntington en Maritza Benita.

Te Tanki Leendert:

Woning afgebrand

TAANKI LEENDERT — Iets voor half negen is vrijdagavond te Tanki Leendert in de omgeving van het tropicalveld een woning geheel uitgebrand. Het houten huis waarin één persoon woonde was in korte tijd een prooi van vlammen en brandde tot op de bodem af. De brandweer was spoedig ter plaatse, maar kon weinig tegen de vuurzee doen. Erger werd voorkomen doordat de gasfles tijdig uit de woning werd weggehaald. Door de politie wordt een onderzoek naar de brand ingesteld.

Eagle-tennis begonnen

ORANJESTAD — Op de banen van Eagle Tennisclub ging het 'Open Eagle' toernooi met als sponsor Paradise Beach Villas, van start met A- en B-klasse-wedstrijden.

De eerste uitslagen waren als volgt: B-klasse (enkel): H. van de Vlist - L. Tromp 6-0, 6-2; . Woei - B. Trappenberg, gewonnen in drie sets; K. Mulckhuyse - P. Stam 6-1, 6-1; N. Kuiperi - F. Willemse 7-6, 6-4; J. Verbaan - A. Enser 6-1, 6-0; V. Tromp - J. Willemse 6-2, 4-6, 7-5.

B-klasse dubbel: R. Croes/R. Guda - C. Arnoldus/J. Kiewiet 6-1, 6-1.

A-klasse enkel: R. Wout -J. Verbaan 6-2, 6-2; D. Mannes - C. Droogh 6-2, 6-3; A-klasse (herendubbel): F. Geerman/M. Genser - M. Nye/M. O'Neil 2-6, 6-4, 1-6; A-klasse (gemengd dubbel): R. Wout/P. Wetselo - F. Geerman/N. Geerman 4-6, 7-5, 3-6.

Esso bowling

ORANJESTAD — Na het geslaagde internationale bowlingtoernooi, organiseert de Essoclub binnenkort het jaarlijks toernooi voor zijn leden.

Het is de bedoeling de reeds geopende inschrijving op 22 augustus te sluiten en het toernooi op 27 augustus te beginnen. Er zal in de volgende categorieën worden gespeeld: mixed leagues op maandag en dinsdag, men's league op woensdag en ladies league op donderdag. Het toernooi wordt in twee etappes gespeeld: de eerste etappe van 27 augustus-december, gevolgd door een playoff, en de tweede etappe van 7 januari-20 april 1991, gevolgd door een playoff en de finale tussen de kampioen van etappe 1 en de kampioen van etappe 2.

ORANJESTAD — In totaal 201 maanden gevangenisstraf kreeg de uit negen personen bestaande bende die betrapt werd bij het verkopen van drugs in een bar te Noord.

De leider J.R. kreeg drieëneenhalf jaar en D.R., J.T. en J.K., ieder drie jaar gevangenisstraf. J.S. en E.S. ieder één jaar, M.F., E.D. en R.R. ieder negen maanden. Zoals bekend, hield de Sectie Verdovende Middelen destijds een razzia in een bar te Noord toen bleek dat daar een levendige handel in verdovende middelen plaats vond.

Voor 25 betalende bezoekers:

Thrillers wint van sterk AVC-team: 6-5

SAN NICOLAS — In het Lago Sportpark werd vrijdagavond voor nauwelijks 25 betalende toeschouwers de AA-klasse baseballcompetitie voortgezet met de wedstrijd Angelo Thrillers - Aruba Video Center (AVC).

In een goed gespeelde wedstrijd slaagde Thrillers erin zijn derde wedstrijd te winnen waarbij ditmaal het sterke AVC aan de zegekar werd gebonden.

Thrillers noteerde zes runs, eveneel hits en beging vier fouten, terwijl AVC vijf runs en zeven hits maakte en drie fouten beging. Winnende gooier werd John Louens die Robert Spencer in de zesde inning verving. Verliezende gooier Henk Arnold die in de zesde inning werd vervangen door Erwin Dijkhoff.

Maandagavond wordt de competitie in het Don Elias Mansur Ballpark voortgezet met de strijd tussen de twee rivalen Richmond en Marlboro.

Dollar

AMSTERDAM - De Amerikaanse dollar heeft vrijdag een demonstratie van volstrekte hulpeloosheid gegeven. De koers van de munteenheid daalde ondanks de spanningen in het Midden-Oosten en de publikatie van een onverwacht laag tekort op de Amerikaanse handelsbalans naar een nieuw na-oorlogs dieptepunt. Dat geeft aan dat de dollar door de toenemende bezorgdheid over de Amerikaanse economie vrijwel ongevoelig is geworden voor traditionele steunfactoren.

Op de wisselmarkt in Amsterdam werd vrijdag bij het slot van de handel een koers genoteerd van Nf 1,7500, ruim een cent minder dan de Nf 1,7605 op donderdag. Het vorige na-oorlogse dieptepunt werd afgelopen woensdag geregistreerd met een slotkoers van Nf 1,7580.

De dollarkoers was donderdagavond op de valutamarkt in New York al onder de Nf 1,75 gekomen en lag vrijdag in Amsterdam ook geruime tijd onder die grens. De publikatie van de Amerikaanse handelscijfers zorgde slechts voor een minimaal koersherstel. Het tekort op de handelsbalans in juni is verminderd tot 5,07 miljard dollar, het laagste niveau in zeven jaar. Dit gunstige cijfer zou tot voor kort garant hebben gestaan voor een flinke koersstijging.

De valutamarkten vrezen steeds sterker dat de Amerikaanse economie een periode van "stagflatie" tegemoet gaat. De economie dreigt in een recessie terecht te komen, terwijl de inflatie tegelijkertijd vrij hoog blijft. Dat maakt het voor de "FED", het bestuur van het stelsel van Amerikaanse Centrale banken, riskant om de rente te verlagen ter stimulering van de economie. De inflatie zou dan nog verder kunnen oplopen, zeker nu de olieprijzen sterk zijn gestegen.

Ook tegenover de Westduitse Mark kwam de dollar vrijdag op een nieuw dieptepunt. In Frankfurt werd een officiële koers [illegible] 1,5540 mark tegen 1,5650 mark de voorgaande dag. Het vorige dieptepunt was de officiële koers van 1,5607 mark van afgelopen woensdag.

Groningen: misschulp hulp voor Tsjernobyl

GRONINGEN - Het Kernfysisch versneller Instituut (KVI) van de Rijksuniversiteit Groningen is vanuit de Sovjetunie gevraagd om aan te geven op welke wijze men kan helpen bij het in kaart brengen van de radioactieve besmetting rond Tsjernobyl.

Het verzoek is gedaan door [illegible] lid van het parlement van Wit-Rusland. Deze [illegible] kosmonaut bracht [illegible] een ruimtevaartcongres te Groningen. Hij sprak [illegible] onder andere met dr. Rob de Meijer van het KVI dat gespecialiseerd is in stralingsonderzoek. [illegible] De Meijer [illegible] wordt welke wijze het KVI een bijdrage kan leveren aan het zo nauwkeurig mogelijk in kaart brengen van de gevolgen van de kernramp van vier jaar geleden.

Onderzoek door Kenya-bisschop gevraagd

[illegible]

Eilandgebied Curaçao

Geneeskundige- en Gezondheidsdienst

Het Hoofd van de Geneeskundige- en Gezondheidsdienst, namens haar Departamentu Salú Mental, de Universiteit van de Nederlandse Antillen en de Nederlands Antilliaanse Stichting voor Klinisch Hoger Onderwijs organiseert in het kader van de Dr. Boy Winkel Lezingen cyclus een lezing met als titel:

"Diagnotische dagdroom bij kinderen met preverbale traumatische ervaring".

De lezing wordt gegeven door Mw. G.C. Bakker van Zeil, Orthopedagoge, therapeute en docente symbooldrama.
[illegible]

Datum : Dinsdag 21 augustus 1990 — Tijd : 20.00 uur
Plaats : Aula van de U.N.A. — Entree : Gratis

Het Hoofd voornoemd,
Dr. Mac Kibbelaar.

Afd. P.R.

EILANDGEBIED CURACAO

BESCHIKKING VERKEERSMAATREGELEN No. 3/1990.

De Gezaghebber van het Eilandgebied Curaçao;

OVERWEGENDE:

Dat het in het belang van de veiligheid en vrijheid van het verkeer noodzakelijk geboden is op de noord- en zuidzijde van de Nightingaleweg en wel het gedeelte vanaf de ingang naar de Marinebasis Parera tot ongeveer 50 meter in oostelijke richting, adekwate verkeersmaatregelen te treffen, teneinde de verkeersveiligheid te waarborgen.

GELET OP:

De bepalingen van artikel 2 aanhef punt 12 onder "a" van de Wegenverkeersverordening Curaçao (A.B. 1957 no. 12);

BESCHIKT:

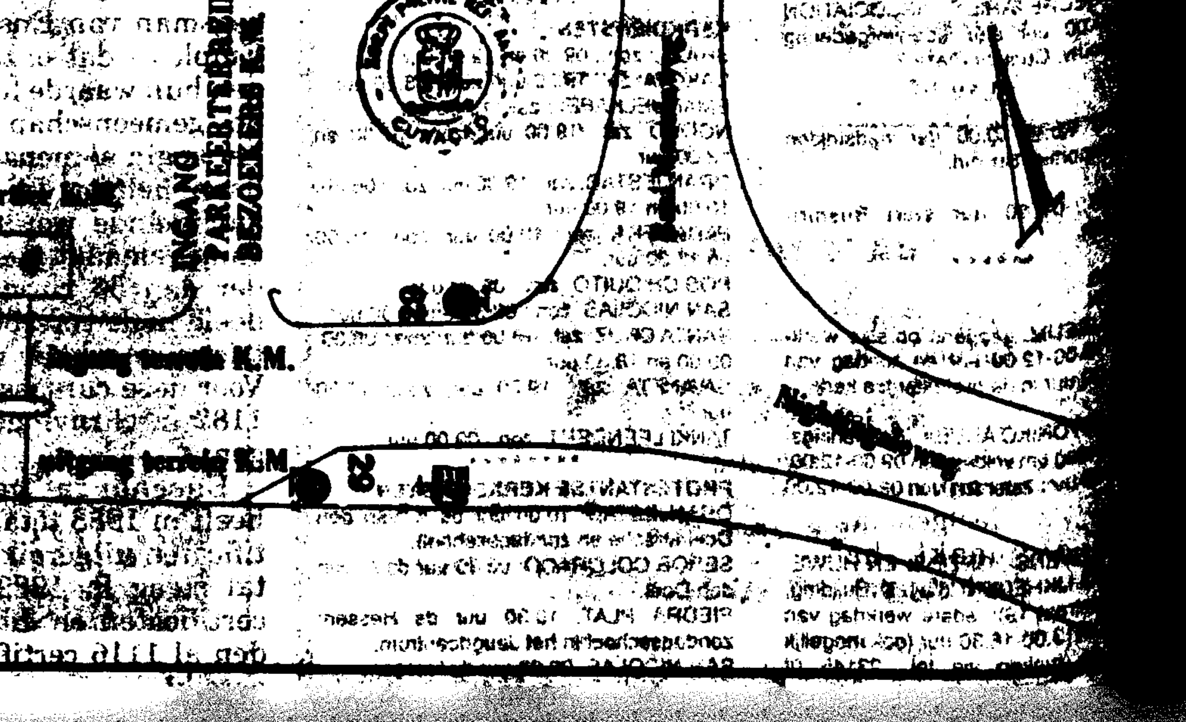
1. dat op noord- en zuidzijde van de Nightingaleweg, gelegen tussen de ingang naar de Marinebasis Parera tot het punt gelegen op 50 meter voor bedoelde ingang in oostelijke richting, een algemeen stopverbod wordt ingesteld;
2. dat de onder punt 1 omschreven verkeersmaatregel zal worden kenbaar gemaakt door een verkeersbord volgens model 20 van de bijlage van de Wegenverkeersverordening Curaçao (A.B. 1957 no. 12);
3. dat onder punt 1 omschreven verkeersmaatregel in werking treedt zodra het onder punt 2 bedoelde verkeersbord is aangebracht.

Curaçao, 4 juli 1990.

De Gezaghebber voornoemd,
Drs. E.R. Wilsoe.

Afd. P.R.

Situatie-schets bij Beschikking Verkeersmaatregelen No. 3/1990.



LEIDER NIJDAM HEEFT 25 SECONDEN VOORSPRONG

Limburgse heuvels ook nu weer beslissend

Achterstand Breukink in laatste rit goed te maken

MAASTRICHT - Het achterwiel van Erik Breukink vormt zaterdag de grootste bezienswaardigheid tijdens de slotetappe van de profronde van Nederland. De kopman van PDM geldt na de door de Fransman Thierry Marie gewonnen tijdrit van vrijdag als voornaamste kandidaat voor de eindzege. Ook al moet hij 25 seconden goedmaken op klassementsleider Jelle Nijdam.

De slotdag door Limburg is voor Nijdam al jaren een kwelling. Hij vertrok in het verleden al vaker als leider, maar het Oranje tricot moest hij na de laatste meter steeds inleveren. De dertien bulten tussen Maastricht en Gulpen bleken voor de tempobeul uit Zundert van te zwaar gehalte om de ronde naar een succesvol einde te brengen.

Zaterdag is het de beurt van Breukink de positie van Nijdam te ondermijnen. In de vlakke aanloop en de twee tijdritten beperkte hij zijn verlies op Nijdam tot minder dan een halve minuut. Een goede uitgangspositie.

Nijdam had vrijdag twee kansen zijn voorsprong op de Nederlandse Tour-revelatie te vergroten. In de ochtendrit, waarin de Belg Vanderaerden de snelste was in de massasprint, werd de klassementsleider derde en pakte daarmee twee tellen bonificatie.

In de middaguren moesten dat meer worden in de tijdrit over 7,6 kilometer. Op het korte parcours, dat in het nadeel van Breukink was, bleef de teller slechts op drie seconden staan. Breukink beschouwde dat verlies als te verwaarlozen.

"Het trajekt was kort en telde nogal wat bochten. Het was een tweede proloog, geen tijdrit. Het was meer het terrein voor Nijdam en Marie. Ik kwam niet in mijn ritme. Na elke bocht was het sprinten naar de volgende", aldus de kandidaat-rondewinnaar.

Breukink wil de ronde winnen. Een cadeautje voor zijn vader, die na alle slappe dagen enig spektakel goed kan gebruiken. Dat hij zondag in Zürich weer aan de bak moet voor een wereldbekerwedstrijd, zegt hem weinig.

"Ik kan deze ronde winnen. Die kans wil ik ik niet voorbij laten gaan. Het verschil met Nijdam is gering. Ik ga voluit", voorspelde de lieveling van Jan Gisbers. "Het kampioenschap van Zürich rijd ik een dag later meer om kilometers te maken."

Voor Breukink junior had de tijdrit anders kunnen uitvallen. Als de organisatie de aanvankelijke plannen voor de chrono-race had mogen uitvoeren. Het idee de renners over de St. Pietersberg en door het centrum van Maastricht te sturen, stuitte echter op verzet bij de plaatselijke overheid.

"Het bleek onmogelijk het centrum voor zo'n lange periode af te sluiten. Daarom hebben we voor een alternatief gekozen", meldde Breukink senior.

SPECIALITEIT

Nijdam, winnaar van de proloog in Groningen, bleef op zijn specialiteit drie seconden achter Thierry Marie, die de tocht met een gemiddelde van ruim 47 kilometer afwerkte. "Hij beschikt op dit moment over meer macht. Ik heb achttien criteriums in de benen. Marie heeft er slechts vijf of zes afgewerkt", verklaarde hij zijn verlies.

Nijdam heeft zich voorgenomen in het zicht van de heuvels aan het wiel van Breukink te gaan hangen. Al ziet hij Rooks, die driekwart minuut moet herstellen, ook nog als een gevaarlijke klant. Marie, die vorig jaar de ronde met een seconde verloor van zijn dit keer afwezige ploeggenoot Laurent Fignon, wordt niet in staat geacht het verschil van 29 tellen in zijn voordeel te veranderen.

"Het wordt moeilijk de trui te verdedigen. Ik stem de koers op Breukink af, ik weet ik dat dat gevaarlijk is. Voor mij is de ronde al geslaagd, maar ik zou toch graag een keer winnen. Al is die kans klein", aldus Nijdam.

In de twee voorgaande edities verloor de leider op de laatste dag respectievelijk tien en zestien minuten. Geen prettig vooruitzicht voor de kopman van Raas. "Ze moeten de Limburgse heuvels halverwege de ronde plaatsen. Of nog beter: helemaal niet meer in de wedstrijd opnemen."

WK wielrennen begint maandag



MAEBASHI - In dit overdekte wielerstadion starten maandag de wereldkampioenschappen 1990 op de baan. In Maebashi, honderd kilometer ten noorden van Tokyo, worden zowel de wereldkampioenschappen op de baan als op de weg georganiseerd.

Voorstel amatuers:

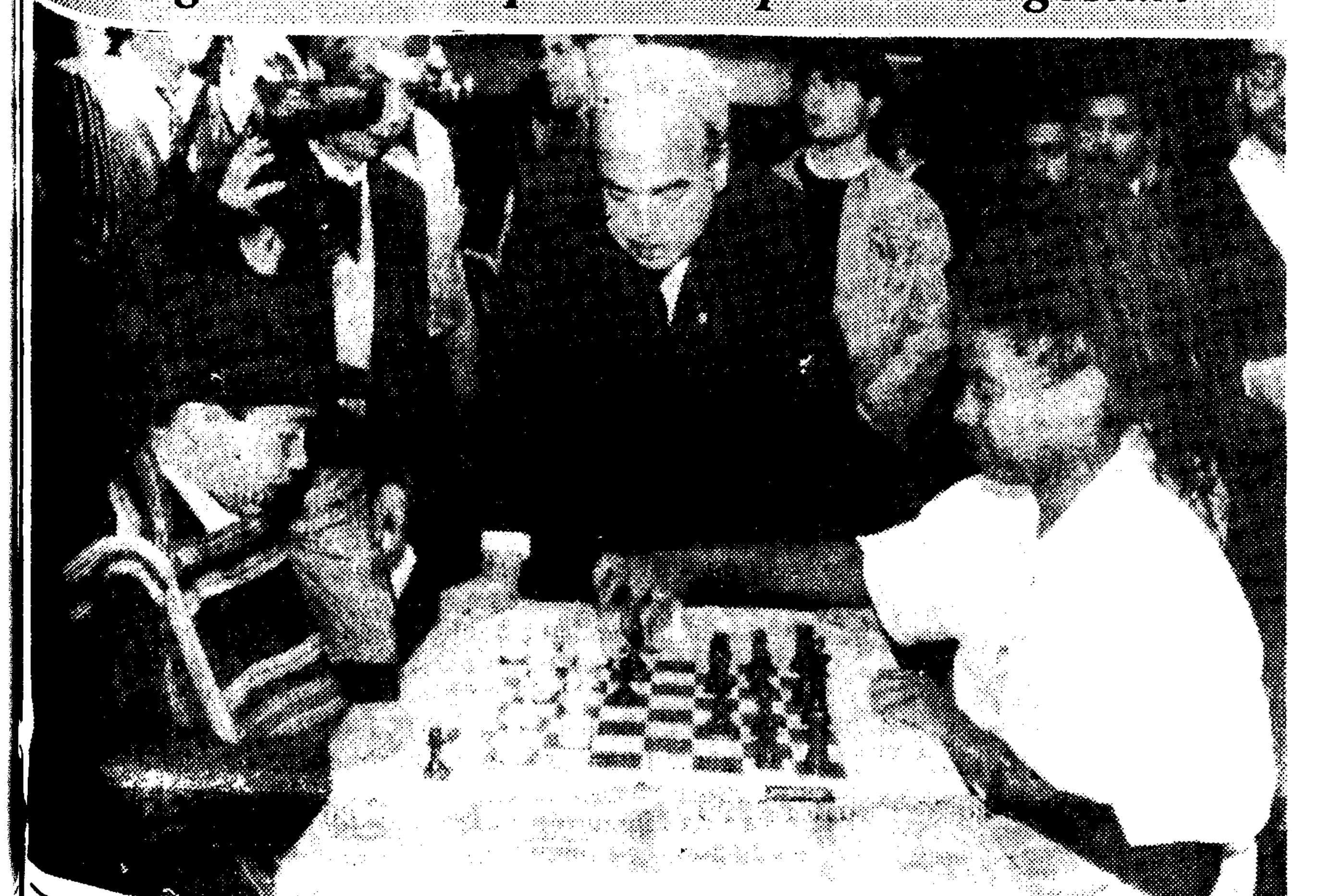
Wielerprofs op Spelen

MAEBASHI - De FIAC (internationale federatie amateurwielrennen) heeft vrijdag het plan gelanceerd in de toekomst professionals toe te laten op de Olympische Spelen van 1996.

De Sovjetrussische voorzitter van de FIAC, Valeri Syssoev, kondigde aan dat binnen afzienbare tijd de mogelijkheden daartoe worden bestudeerd.

"We zijn ervan overtuigd dat een integratie niet slecht zou zijn voor de ontwikkeling van de amateurwielrenners", aldus Syssoev, die na het overlijden van Luis Puig ook tijdelijk het voorzitterschap van de UCI (internationale wielrenunie) waarneemt.

Jeugdwereldkampioenschap schaken gestart



SANTIAGO - In de Chileense hoofdstad Santiago zijn de wereldkampioenschappen schaken voor de jeugd van start gegaan.

Onder het toeziend oog van de Chileense voorzitter van de organiserende schaakbond van Chili, Alfonso Palma, doet de Jamaicaanse Lorne Mekana de eerste zet. Tegenover haar zit een Chileense jongen, in de nationale klederdracht van zijn land.

SCHAKEN / GENEVE - Viktor Kortsjnoi keert niet terug naar de Sovjetunie. De grootmeester is ingenomen met het decreet van Gorbatsjov, waarin alle ballingen hun paspoort terugkrijgen. Desondanks geeft hij er de voorkeur aan in Zwitserland te blijven wonen.

Romario enige uitblinker in triest duel

Wanprestatie PSV tegen Mechelen leidt naar winst

AMSTERDAM - Zonder de verplichting het (eigen) publiek iets te moeten bieden, is PSV zijn eerste Amsterdam-toernooi begonnen met een overwinning van 2-1 en een tachtig minuten durende wanprestatie tegen KV Mechelen.

De vorige landskampioen speelde zonder gezicht, liet pas laat zijn tanden zien en bestond aanvallend nauwelijks. Coach Robson -net als met Engeland in Italië-koos, omdat Mechelen met vier aanvallers begon, voor vijf verdedigers, waardoor slechts "ruimte" overbleef voor anderhalve aanvaller, Romario met enige assistentie van Bosman.

Pas kort voor het einde van de iets minder ontluisterende tweede helft stuurde Robson, die Vanenburg, Ellerman en Gerets miste, nog een aanvaller in het veld. Kalusha in plaats van de volmaakt onzichtbaar gebeleven invaller Boerebach.

Het leidde binnen enkele minuten tot de gelijkmaker van Romario, de enige PSV-er, die in de voorgaande tachtig minuten aanvallend iets had laten zien en het leverde in de slotminuut zelfs nog de winnende treffer van Bosman op.

Zonder Vanenburg en Ellerman was het offensieve vermogen van PSV nagenoeg nul en omdat Popescu ver terug bleef in de eerste helft was het voetbal van iedere oorspronkelijkheid verstoken.

GEZICHTLOOS

Mechelen heeft daarvan onvoldoende gebruik gemaakt. PSV's gezichtloze voetbal werd pas twintig minuten voor tijd afgestraft door Patrick Versavel, die indirect gebruik maakte van een moment van opmerkelijke nonchalance van Popescu. De Roemeen corrigeerde ten koste van een gele kaart en een vrije trap, waaruit Patrick Versavel Van Breukelen volledig verraste.

Robson greep toen naar zijn laatste mogelijkheid enige kleur te brengen in het elftal, waar Koeman, Linskens, Chovanec, Koot en Boerebach niets anders waren dan vrijwel nutteloze meelopers. Met Kalusha kwam niet alleen een echte vleugelspeler binnen het elftal, maar ook een man die wat snelheid in de acties bracht.

Daar had de hechte Mechelse verdediging (Preud'homme, Clijsters, Albert) geen antwoord op. Zeker niet omdat het elftal zich na het openingsdoelpunt massaal terugtrok. Kalusha verzorgde het voorbereidende werk voor de gelijkmaker van Romario, Linskens stapte een keer uit de anonimiteit voor de voorzet die Bosman omzette in het winnende doelpunt.

Centro Dominguito sterker dan Jong Holland: 1-0

WILLEMSTAD — Centro Dominguito/Triple A opende gisteravond de tweede ronde van de eredivisiewedstrijd met een 1-0 overwinning op Jong Holland/Kodela. Het enige doelpunt van de wedstrijd werd halverwege de eerste helft gemaakt door Raishel Gouverneur.

De Dominguito-ploeg, die zeven van de acht treffers welke zij tot nu toe op haar naam heeft staan in de eerste helft scoorde, kwam in de hervatting wederom niet tot scoren. Zij behield echter haar verworven voorsprong ondanks goede doelpogingen van de Tricoloren. De treffer van Centro viel in de 28ste minuut. Gouverneur werd daarbij uitstekend bediend door Sharlon de Windt die op zijn beurt de bal dankzij goed spel van Edsel Lourens kreeg toegespeeld. De Windt zette verdediger Carmelia op het verkeerde been en gaf af aan Gouverneur die de bal meteen op de wreef nam en keeper Gino Costina kansloos liet.

Met deze puntenwinst heeft Centro koploper SUBT in aantal punten geëvenaard. Beide teams hebben thans negen punten, SUBT echter met één wedstrijd minder gespeeld. De situatie begint er langzamerhand zorgwekkend uit te zien voor Jong Holland. De Tricoloren leden gisteravond hun derde nederlaag van het seizoen. Er werd tot nog toe slechts éénmaal gewonnen en vier keer gelijk gespeeld, wat goed is voor een bescheiden zevende (voorlaatste) plaats op de ranglijst.

De competitie wordt morgenmiddag voortgezet. In de eerste divisie spelen dan Centro Hubenil Mahuma en Canisius Boys tegen elkaar en in de eredivisie Scherpenheuvel tegen Undeba. Met acht punten uit zeven wedstrijden heeft Undeba de mogelijkheid een greep te doen naar de eerste plaats, terwijl Scherpenheuvel de punten broodnodig heeft om zich los te weken van de laatste plaats.

Weinig kansen over voor "piraten" van Sta Maria

WILLEMSTAD — Het ziet er naar uit dat regerend kampioen Sta Maria Pirates/Wallé Construction vroegtijdig zal moeten afhaken in de strijd om de baseballtitel. Met elke verliespartij worden de kansen van de Sta Maria-ploeg om zich voor de finaleronde te kwalificeren kleiner. Gisteravond ging men onderuit tegen Groot Kwartier Stars/AGT-CPS, één van de serieuze mededingers naar een plaats in de playoffs.

Het treffen had een boeiend verloop en leverde een krappe 4-3 overwinning op voor GK Stars dat defensief een sterke partij speelde. Een glansrol werd daarbij vervuld door pitcher Luigino Cleofa die de tegenpartij zeven innings lang op nul punten hield.

Zelf nam GK Stars in de vierde innings de leiding met 2-0. Beide punten werden gescoord op een homerun van Earl Virginie. In de daaropvolgende slagbeurt werd het 3-0 op honkslagen van Sharlon Ostiana en Edward Cannister en een fout van de derde honkman. Deze stand bleef op het scorebord staan tot de achtste inning toen Pirates eindelijk toesloeg. Na twee outs produceerde Norwin Moeskiet de eerste twee punten en gaf zijn team daarmee uitzicht op een mogelijke overwinning. In diezelfde inning nog scoorde GK Stars echter een vierde punt. Hoe belangrijk dit punt was, bleek in de negende toen pitcher Marlon Louisa, die Cleofa in de achtste inning had vervangen twee vrije lopen weggaf daarmee Pirates de mogelijkheid bezorgend om de score alsnog een wending te geven. Manager Hooi's tweede wissel, Marlon Noor, redde echter de situatie door slechts één punt toe te staan (infieldhit van Nelly Jacoba).

De eindcijfers waren: 4-6-1 en 3-8-2. Cleofa eindigde als winnende werper. Arthur Bonevacia wierp de gehele wedstrijd voor Pirates en eindigde dus als de verliezende werper.

De competitie wordt vandaag voortgezet met de volgende wedstrijden: GK Stars - Blue Hawks en Wild Cats - Sta Maria Pirates.

Eline Coene uitgenodigd

NIEUWEGEIN - Eline Coene is door de internationale badminton federatie (IBF) uitgenodigd deel te nemen aan de komende World Cup.

Het invitatie-toernooi wordt van 14 tot 18 november gehouden in Bandung in Indonesië. Het prijzengeld bedraagt 250.000 gulden.

De IBF nodigt voor dit jaarlijkse evenement de beste twaalf spelers en speelsters van de wereld uit. Eline Coene zal voor de vierde opeenvolgende keer deelnemen.

Met Erica van Dijck is ze ook van de partij in het dubbelspel, waaraan door zes koppels wordt deelgenomen. Van Dijck maakt haar debuut in de World Cup.

Ballengooiers gaan zingen



WILLEMSTAD - Dit zijn de vertegenwoordigers van verschillende bolas krioyas clubs op Curaçao.

In aanwezigheid van de gedeputeerde van Cultuur, Eduard Mendes de Gouveia (midden met stropdas) werd bekend gemaakt dat deze mensen hun club vertegenwoordigen in een op 11 november te houden songfestival.

De installatie van de groep vond plaats in het Octagon Simon Bolivar-gebouw aan de Penstraat.

Bridgeclub Baranca

WILLEMSTAD — Woensdagavond 15 augustus werd er na de prijsuitreiking van het Toyota-vakantietoernooi weer gebridged op bridgeclub Baranca.

De uitslagen waren als volgt: 1. mevr. Geenen/heer Brown 59.17 procent; 2. heren Groot/Cloose 57.71; 3. echtpaar Maas en heren Blufpand/Kleerekoper 56.67; 5. dames Calvo/Boudewijns en echtpaar De Jong 56.46; 7. dames V.d. Jagt/Silfhout 55.83; 8. heren Engelmann/Roerhorst 54.17; 9. heren Schrils/De Haseth 52.08; 10. dames Engelmann/Bustraan 51.25; 11. heren De Vries/Pais 50.83 en 12. mevr. Valkenberg/heer Tuinenberg 50.42. De overige tien paren scoorden beneden het gemiddelde.

Woensdagavond 22 augustus wordt iedere bridgespeler weer verwacht op Scherpenheuvel om acht uur precies.

Sprint-zegereeks voortgezet

Ottey schittert weer in Berlijn

BERLIJN - Merlene Ottey heeft in Berlijn haar zegereeks voortgezet. Tijdens de traditionele Istaf-wedstrijd, onderdeel van het grand- prixcircuit, won de Jamaicaanse de 100 meter.

De 30-jarige Ottey bleef evenals in Hengelo en Zürich onder de elf seconden: 10,82. Dat is niet meer dan vierhonderdste boven haar beste seizoenprestatie.

Ottey maakt er dit seizoen een gewoonte van haar race op de 100 en 200 meter met ruim verschil te winnen. Dit keer was de marge wat minder dan eerder deze week: zeventien-honderdste seconde.

Katrin Krabbe incasseerde in 10,99 voor de tweede plaats. De atlete uit Neubrandenburg stelde daarmee haar kandidatuur voor een Europese titel in Split.

Een aantal Oostduitse topatleten gaf de voorkeur aan de ontmoeting voor 45.000 toeschouwers in het Olympisch stadion in Berlijn boven de laatste nationale titelstrijd in Dresden.

Monique Ewanje-Epee zegevierde evenals in Zürich op de 100 meter horden. De Française bleef Lidia Joerkova uit de Sovjetunie een honderdste voor: 12,79 tegen 12,80. Cornalia Oschkenat, vier jaar geleden tijdens de Europese titelstrijd in Stuttgart tweede en een jaar later bij het mondiale toernooi in Rome derde, finishte in 12,83.

In en rond de Golf

Tukje tussen de bagage



RUEISHED - Een Egyptische werknemer maakte van de gelegenheid gebruik om een tukje te doen nadat de grens tussen Iraq en Jordanie was gepasseerd bij de grenspost Rueished. Duizenden vreemdelingen verlaten Kuwayt en Iraq op weg naar huis als gevolg van de spanning in het Golf-gebied. (AFP-satellietfoto)

"Het lot van de honderdduizenden AZIATEN die verblijven in Kuwayt is zorgwekkend. De wanhopige mensen uit voornamelijk Sri Lanka, India en de Filipijnen dolen over de straten van Kuwayt-stad zonder geld, onderdak of eten. Over hen maak ik mij de meeste zorgen want er is voor hen geen oplossing in zicht". Dit zei journaliste Hettie Lubberding vrijdagmorgen na aankomst op Schiphol. Lubberding was een van de zeer weinige Westelijke journalisten die tijdens de invasie in Kuwayt-stad verbleef. Zij vluchtte afgelopen maandag naar Saudiarabie.

***

Volgens Lubberding is de zorgwekkende positie van de Aziaten ontstaan doordat hun werkgevers veelal het land zijn uitgevlucht. De Aziaten waren voornamelijk in huishoudelijke dienst bij inwoners van Kuwayt en kunnen het land nu niet verlaten. Alleen al in Kuwayt-stad verblijven 75.000 SRILANKAANSE hulpen in de huishouding en minstens zoveel FILIPIJNEN.

***

Het VS-ministerie van Defensie heeft vrijdag 36 vliegtuigen bij zestien burgerluchtvaartmaatschappijen GEVORDERD. De vliegtuigen worden ingezet om in een versneld tempo VS-troepen en militair materieel naar het Golfgebied over te brengen. De vliegtuigen maken deel uit van de reserve burgerluchtvaart vloot. Door de oproep van het Pentagon staat binnen 24 uur een 36 vliegtuigen tellende luchtvloot ter beschikking die voor defensiedoeleinden kan worden ingezet. Het is voor het eerst in het 38-jarige bestaan van deze reserve burgerluchtvaartvloot dat het Pentagon een beroep doet op de vliegtuigen.

***

De Iraakse LUCHTMACHT heeft naar de mening van de plaatsvervangend directeur van het Internationaal instituut voor Strategische studies (IISS) in Londen nauwelijks een kans tegenover de Amerikaanse en Britse luchtstrijdkrachten in de Golf. "De Amerikanen zouden binnen 48 uur een overmacht in de lucht hebben", aldus Michael Dewar vrijdag. Iraq beschikt op papier over 513 gevechtsvliegtuigen, waarvan volgens Dewar maar de helft inzetbaar is. De Westerse geallieerden kunnen ongeveer vijfhonderd uiterst moderne toestellen inzetten. Tijdens de acht jaar durende Golforlog tegen Iran zijn de Irakezen er niet in geslaagd ook maar één Iraans gevechtsvliegtuig in een luchtgevecht neer te halen.

***

Het uitvoeren van BAGGER-werkzaamheden in Iraq is een zaak die niet kan. Dat is de mening van deskundigen van de EG-commissie in Brussel. Baggeren in Iraq is een dienstverlening die, gezien de economische sancties tegen Iraq waartoe de Europese Gemeenschap heeft besloten, niet is toegestaan. Onze experts zijn daarvan overtuigd, zo zei vrijdag een woordvoerder van de EG-commissie. De NEDERLANDSE baggerbedrijven Volker Stevin en Boskalis voeren op dit ogenblik (het staartje van) een baggeropdracht in Iraq uit. Het voortzetten van hun werk zou volgens de experts in Brussel niet toegestaan zijn.

***

De discussie in de commissie van de Veiligheidsraad over INTERPRETATIE van het economische embargo tav Iraq heeft volgens Buitenlandse zaken in Den Haag geen antwoord gegeven op de vraag of baggeractiviteiten in Iraq onder de sancties vallen ja of nee. Mede gelet op de positie van de Nederlanders in de regio, zal Den Haag contact opnemen met de baggeraars en hen uitnodigen voor een gesprek over deze kwestie.

***

Drie schepen van de BELGISCHE marine - twee mijnenjagers en het commando- en bevoorradingsschip de "Zinnia" - hebben vrijdagochtend Zeebrugge verlaten voor wat nog steeds officieel heet "een oefenreis naar de Middellandse Zee". Vele honderden familieleden, maar ook de ministers van Buitenlandse zaken, Mark Eyskens, en van Defensie, Guy Coeme, namen afscheid van de vertrekkende bemanningen. Of de schepen doorvaren naar het Golfgebied hangt af wat de uitkomst van de vergadering van de landen van de West Europese unie (WEU) volgende week in Parijs wordt.

Het OOSTDUITSE nationale Volksleger blijft Iraakse, Libische en Palestijnse soldaten opleiden. "Want het voormalige communistische regime in de DDR heeft overeenkomsten afgesloten die moeten worden nageleefd", aldus de Oostduitse Defensie. Men wil wel dat de contracten zo snel mogelijk ongedaan worden gemaakt.

***

In de DUITSE Bondsrepubliek zijn vrijdag zeven personen gearresteerd in verband met een onderzoek naar de levering van informatie en onderdelen aan Iraq om gifgas te maken. Het onderzoek strekt zich uit over 20 personen en functionarissen van bedrijven, maar de justitie in Frankfurt noemde geen namen. Bij justitie zei men dat deskundigen concludeerden dat de installatie die in Iraq staat bestemd is voor het maken van mosterdgas en het zenuwgas Tabun.

***

De bemanning van acht zware-lading-schepen van Jumbo krijgt voor het varen in de Perzische Golf een OORLOGSTOESLAG van een mille bruto. Kahn scheepvaart bv uit Rotterdam, de vertegenwoordiger van de eigenaren van de schepen, beschouwt op voorstel van de Federatie van werknemersorganisaties in de Zeevaart (FWZ) de Golf als oorlogsgebied. Kahn heeft overigens op dit moment geen schepen in de Golf. Er gaan op korte termijn ook geen schepen naar toe.

***

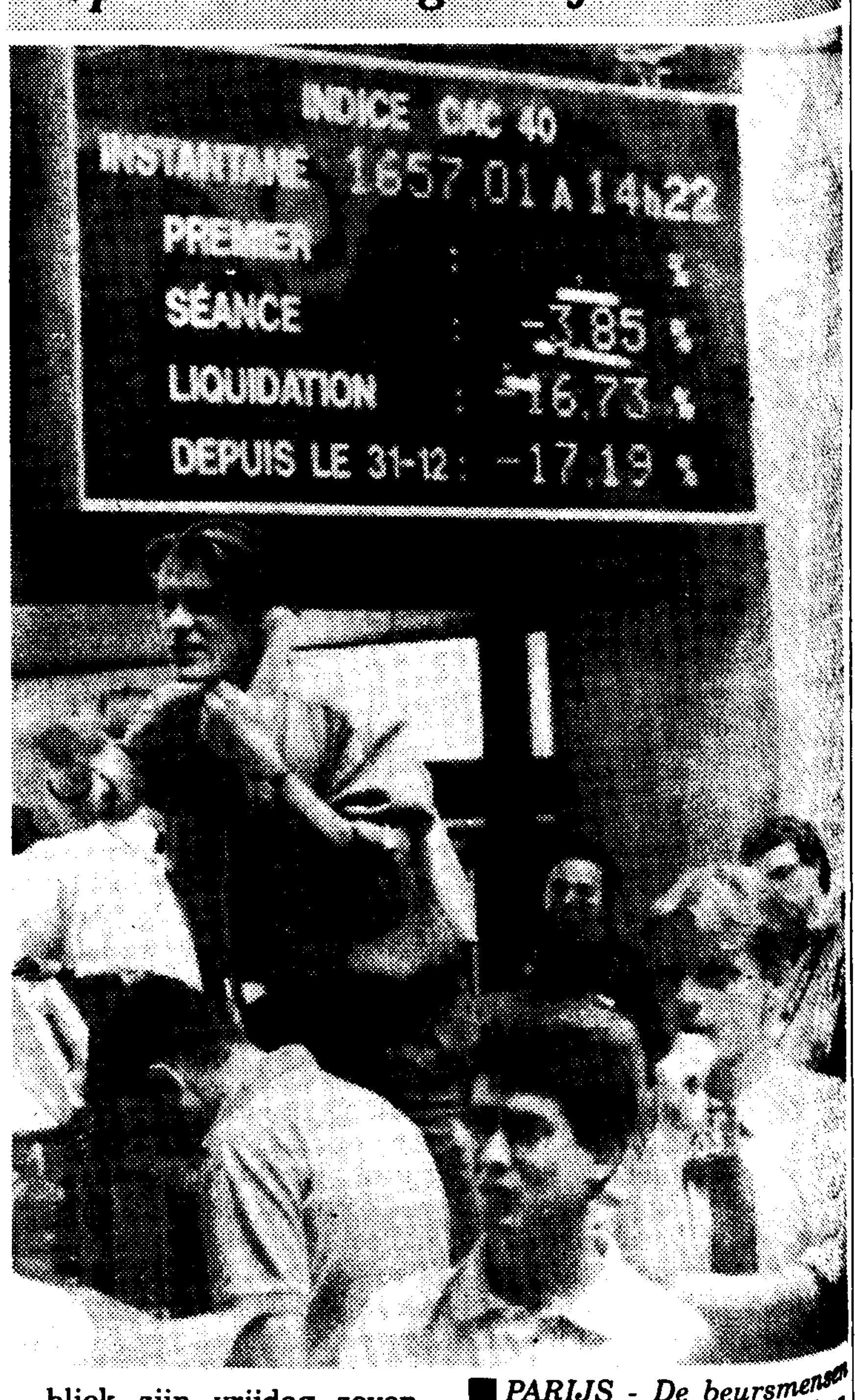
Als de DREIGING van Iraq is VERDWENEN zullen de buitenlandse troepen uit Saudiarabie weer moeten weggaan. De dreiging zal blijven bestaan zolang de Iraakse bezetting van Kuwayt voortduurt. Dat zei de Saudische ambassdeur in Nederland, Abdelmushin M. Al-Sudeary. De buitenlandse troepen, waaronder de Amerikaanse zijn onze gasten. Het is niet aan hen om te zeggen of zij blijven, aldus de ambassadeur in antwoord op vragen.

Iraaks schip in Suez-kanaal



SUEZ-KANAAL - Het Iraakse vrachtschip Zain Al Qaws met voedsel aan boord vaart door het Suez-kanaal. Dit gebeurde met enige dagen vertraging welke het schip in Port Said had opgelopen. Dit schip maakt kans door de Amerikaanse marine te worden onderschept in verband met het handelsembergo tegen Iraq. (AFP-satellietfoto)

Spannende dagen bij beurzen



PARIJS - De beursmensen maken spannende dagen door. Dit is ook het geval bij de Parijse effectenbeurs die geruime tijd het kind van de rekening leek te worden van de spanning in het Golf-gebied. De laatste dagen is er sprake van enig herstel bij deze beurs terwijl elders in Europa en daarbuiten de beurzen terrein verliezen. (AFP-satellietfoto)

Sabatini eruit na marathonpartij

Kansloos verlies voor McEnroe tegen Evernden

INDIANAPOLIS/LOS ANGELES/NEW HAVEN - John McEnroe is in de derde ronde van het tennistoernooi in Indianapolis uitgeschakeld. De titelverdediger verloor kansloos van de Nieuwzeelander Evernden (2-6 4-6).

McEnroe, 31, was vijfde geplaatst. Sedert zijn toernooiwinst van vorig jaar in de Market Square Garden in Indianapolis heeft de Amerikaan geen finale meer bereikt. In de laatste drie toernooien werd hij twee keer in de derde ronde en een keer in de kwartfinales uitgeschakeld.

"Ik stond op de baan, en deed niets", was zijn commentaar na de nederlaag. "Bij vlagen had ik zelfs geen oog voor de bal." Evernden, 78e op de wereldranglijst, speelde goed. Vrees voor McEnroe had hij niet. "McEnroe is niet meer de speler van vroeger. Toen had hij een onverslaanbaar aureool. Nu niet meer."

SABATINI

•In Los Angeles verloor de als derde geplaatste Gabriela Sabatini in de derde ronde van de Amerikaanse Rehe in een marathonpartij van bijna drie uur (7-5 4-6 4-6).

Rehe speelde haar tweede toernooi na afwezigheid van een jaar. Ze werd vorig jaar geopereerd aan een ernstige rugblessure. In haar eerste toernooi, in San Diego, verloor ze van Steffi Graf.

•In New Haven vloog de als tweede geplaatste Gomez er uit. Hij was de laatste van de top vier. Lendl, Gilbert en Chang gingen hem voor. Gomez, winnaar op Roland Garros, verloor zijn zelfbeheersing op een kritiek moment.

In de tiebreak van de derde set smeet hij op de stand 4-5 na een dubbele fout woedend zijn racket op de grond. Umpire Kaufman gaf het punt aan zijn tegenstander Van Rensburg (4-6), die daarmee twee matchpunten kreeg (5-7 7-6 6-7).

Major League

NEW YORK — De uitslagen van de vrijdag gespeelde in de Amerikaanse baseballcompetitie zijn:

American League
(1e) Texas Rangers - Chicago White Sox 1-0; (2e) Chicago White Sox - Texas Rangers 4-2; New York Yankees - Seattle Mariners 3-2; Oakland Athletics - Baltimore Orioles 8-3; California Angels - Boston Red Sox 1-0; Detroit Tigers - Cleveland Indians 3-0; Toronto Blue Jays - Minnesota Twins 5-1; Milwaukee Brewers - Kansas City Royals 2-1.

National League
Chicago Cubs - Atlanta Braves 7-0; Pittsburgh Pirates - Cincinnati Reds 7-1; Pittsburgh Pirates - Cincinnati Reds 4-3; Saint Louis Cardinals - Houston Astros 5-0; Philadelphia Phillies - San Diego Padres 2-1; Los Angeles Dodgers - Montreal Expos 7-6; San Francisco Giants - New York Mets 3-2.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
17.00 uur Blue Hawks vs Groot Kwartier Stars;
20.30 uur Sta Maria Pirates vs Wild Cats - Sentro Deportivo Kòrsou.

******

ZONDAG
SOFTBALL
10.00 uur **(hubenil)** Sta Rosa Angels vs Torima Angels;
12.00 uur **(stimulans)** Pichingolo vs Happy Angels;
14.00 uur **(stimulans)** Rising Trotters vs Pichingolo;
16.00 uur **(stimulans)** Rising Trotters vs Red Apache - Brievengat Ballpark.
(hubenil)
10.00 uur Blue Angels vs Otrabanda;
12.00 uur Torima Angels vs Blue Angels;
14.00 uur The Birds/OK vs St Joris di Oro;
16.00 uur Sta Rosa Angels vs Amity Angels - veld naast Brievengat Ballpark.

WIELRENNEN
(Silver Streak Racing Team)
10.00-15.00 uur westrijden in de Nijmegenstraat, Goetoeweg, Picoestraat en Pampanostraat.

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
16.00 uur (eerste divisie) Centro Hubenil Mahuma vs Canisius Boys;
18.00 uur (eredivisie) Scherpenheuvel vs Undeba - Sentro Deoirtivo Kòrsou.

BASEBALL
(AA-klasse)
14.30 uur Amstel vs Sorpresa - Tio Daou Ballpark.

******

Amstel Gold Race een van twaalf

Wedstrijden van FICP om wereldbeker bekend

MAEBASHI - De Amstel Gold race wordt volgend jaar op 27 april gehouden.

Dat is vrijdag in het Japanse Maebashi door de FICP (internationale federatie van beroepsrenners) bekend gemaakt.

Nederlands enige klassieker is een van de twaalf wedstrijden om de wereldbeker die in 1991 weer worden gehouden. De FICP, onder voorzitterschap van de Nederlander Hein Verbruggen, stelde hetzelfde programma als dit jaar samen.

De strijd om de wereldbeker wordt evenals dit jaar besloten met een finale, waar die wordt gehouden is nog niet bekend.

Verbruggen liet in Japan doorschemeren dat met ingang van 1992 wellicht enige wijzigingen op de kalender worden aangebracht.

PROGRAMMA

Het wereldbekerprogramma:

23 maart: Milaan - San Remo, 7 april: Ronde van Vlaanderen, 14 april: Parijs-Roubaix, 21 april: Luik-Bastenaken-Luik, 27: april Amstel Gold Race, 4 augustus: Wincanton Classic, 11 augustus: Sant Sebastian, 18 augustus: kampioenschap van Zürich, 15 september: Grote Vrijheidsprijs, 6 oktober: Grote prijs van de Amerika's, 13 oktober: Parijs-Tours, 19 oktober: Ronde van Lombardije, 26 oktober: finale om de wereldbeker.

De ronde van Spanje wordt in 1991 van 29 april tot 19 mei gehouden, de Ronde van Italië van 26 mei tot 16 juni, de Ronde van Frankrijk van 6 tot 28 juli.

* * * * *

BOKSEN / BRISBANE - De Australische bokser Patrick Stone heeft niet lang kunnen genieten van zijn overwinning op zijn landgenoot Gary Wills. Halfzwaargewicht Stone werd na een partij over tien ronden op punten tot winnaar uitgeroepen. Direct daarop zakte hij in elkaar. In het ziekenhuis constateerden de artsen aan de linkerkant een lichte vorm van verlamming en een bloedprop in de hersens.

Greg Lemond geblesseerd

MAASTRICHT - Vier dagen Nederland was voor Greg Lemond meer dan voldoende.

De Tourwinnaar besloot vrijdagmorgen niet te starten in de vierde etappe van de profronde van Nederland. De Amerikaan verklaarde last te hebben van een oude voetblessure, en vertrok.

Volgens zijn Nederlandse ploeggenoot Johan Lammerts speelde de blessure (een ontsteking op de wreef) weer op, na een flinke stortbui op donderdag. De Amerikaan liet zich toen onderzoeken.

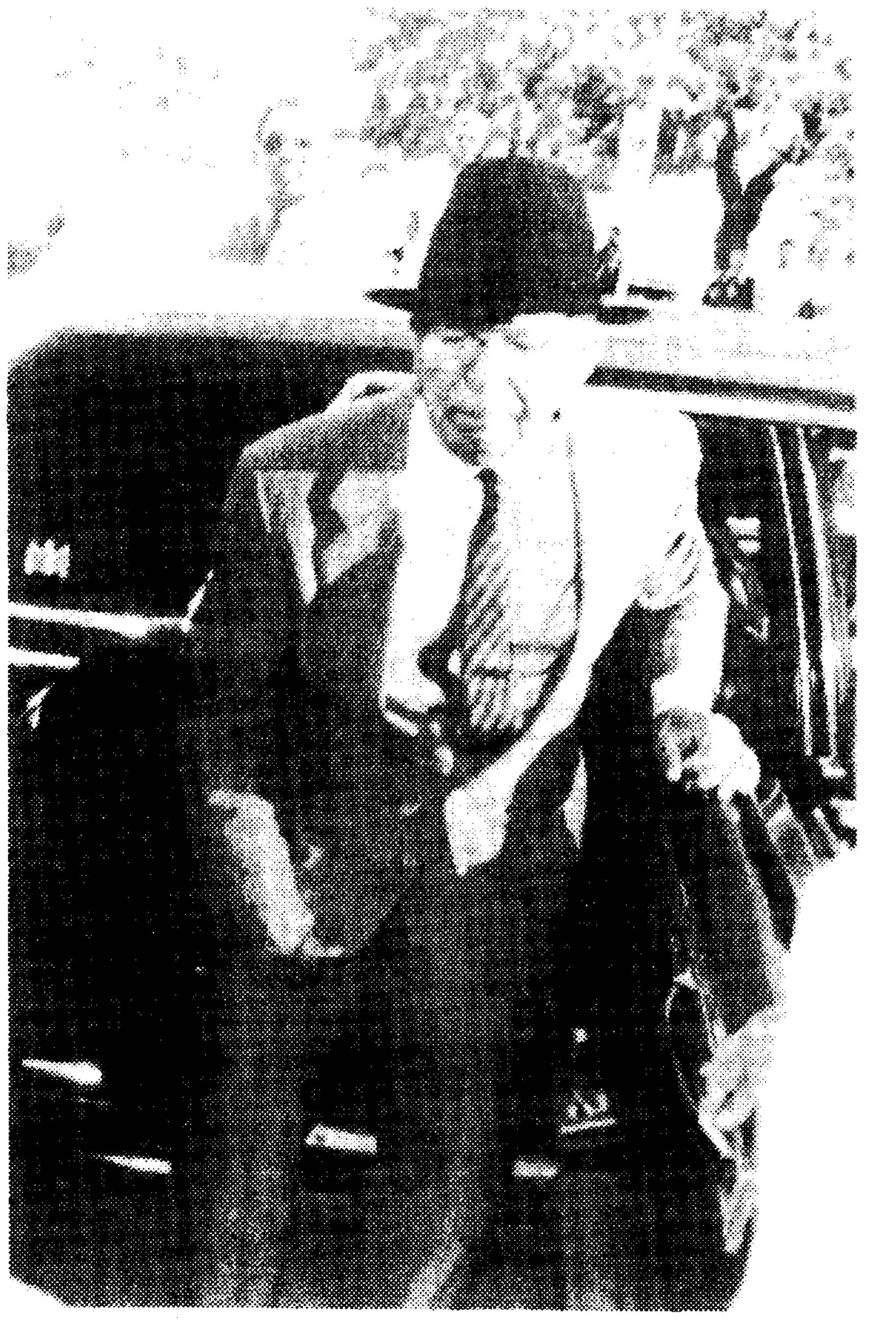
Hij wilde geen risico's lopen vlak voor de wereldtitelstrijd. Lemond start zondag vermoedelijk wel in het kampioenschap van Zürich, een wedstrijd tellend voor de wereldbeker.

Na Zürich gaat de Amerikaan terug naar de States om zich daar op hoogte verder voor te bereiden op het wereldkampioenschap. Pas vlak voor de race in Utsunomiya (2 september) reist de titelverdediger naar Japan.

Geen electriciteit en geen meel voor de arepa's

Schaarste en rijkdom in de Dominicaanse Republiek

Vlak vóór de installatie van Joaquin Balaguer voor een nieuwe ambtstermijn als president van de Dominicaanse Republiek, een ceremonie die werd bijgewoond door een groot aantal staatshoofden uit de regio en ook door minister-president mevr. Maria Liberia Peters, braken er in de hoofdstad Sto.Domingo en in het binnenland onlusten uit. De slechte economische situatie en het negeren van de vakbonden waren hiervoor de directe aanleiding. Amigoe-medewerkster, Ieteke Witteveen was op vakantie in het land van de merengue en schreef deze reportage.



JOAQUIN BALAGUER

SLECHTS EEN uur noordwaarts vliegen vanuit Curaçao en je bent in het Caribische buurland, de Dominicaanse Republiek. Het is een land van 7 miljoen inwoners met 48.500 km2 oppervlakte, iets groter dan Nederland-dat, vijf eeuwen geleden, voordat Columbus hier voet aan wal zette, bewoond werd door Taino-inwoners.
Vlak voordat de huidige president Joaquin Balaguer voor de vijfde keer als staatshoofd beëdigd werd bezochten we dit deel van de vroegere machtige Spaanse kolonie Hispañola. We kregen een indruk van een land met vele mogelijkheden, in een tijd van crisis.

De eerste aanblik van de Dominicaanse Republiek bleek, bij aankomst met het vliegtuig 's avonds, somber. Vanuit de lucht wijst niets er op dat je landt in de drie miljoen inwoners tellende hoofdstad Santo Domingo. De hoofdstad is verstoken van licht. 'Dat is al meer dan een jaar zo,' vertelt ons de in Santo Domingo wonende, succesvolle Curacaose zakenman Oscar Torres. Torres is een van de weinigen die vernuftig gebruik weet te maken van zonne)energie om het energietekort op te vangen.

DONKER

Op openbare gebouwen, banken, woningen van de bevoorrechten, hotels en restaurants na, die hun eigen generator hebben, verkeert het land na zeven uur 's avonds in het donker. De toerist wordt hiervoor in een folder van het Secretariaat van Toerisme om excuus gevraagd. Maar voor vele kleine bedrijven, als bakkerijen en kapsalons en hun personeel, is er geen excuus. Geen energie betekent geen werk en daarmee geen inkomen. Terwijl bewoners van het rijkere deel van de stad klagen niet goed te kunnen slapen door het lawaai van de generators in hun buurt, neemt voor de bevolking in de dichtbevolkte, hoger gelegen wijken, of in de Cienaga, de illegale nederzetting aan de oever van de Ozama-rivier de armoede en ondervoeding toe.
In alle ochtendkranten die naast een populair koffiehuis in de druk bezochte winkelstraat El Conde op 1 augustus op straat te koop lagen stond het: er is geen meel, en suiker, - nog steeds het voornaamste exportproduct- is schaars. Weer sneuvelen vele bakkerijen, nu door gebrek aan meel. Inventieve huismoeders schakelen over op het maken van de uit de mode geraakte arepas, maar ook maïs is, net als rijst, een schaars product geworden, lezen en horen we aan het ontbijt.

ONVOORSTELBAAR

Als we even later met de bus, op weg naar het 155 km noordelijke Santiago, door de mooie Cibao-vallei rijden, zien we de natte rijstvelden, groene suikerrietplantages en de rijen ananassen, kunnen we ons de voedselschaarste nauwelijks voorstellen. 'De landbouwproductie stagneert', 'Balaguer vergeet de landhervorming' staat er in het ochtenblad El Siglo. Vele Dominicanen wachten niet meer op een mogelijke keer ten goede. Zij geloven niet meer in beloftes en ook het optimisme van vele geliefde merengue-zangers is hen een te magere troost. Het heil komt niet van boven ook al zingt de gehele bevolking met Juan Luis Guerra-440 'Ojala que llueva cafe' en blijven vele jongeren in de volkswijken dromen van een carrière als hun vroegere lotgenoot, de huidige merengueheld Sergio Vargas. Een groeiend aantal Dominicanen zoekt zijn of haar heil in de Verenigde Staten, Puerto Rico en ook in Curacao. Hun slecht betaalde werk -de minimumsalarissen liggen nog op 700 pesos, 70 dollar per maand, terwijl officiële berekeningen aangeven dat je met het dubbele nog onder de armoedegrens verkeert - wordt overgenomen door Haïtianen, die op hun beurt al ruim 10 % van de Dominicaanse bevolking vormen.

VERBOND

Enkele dagen na het jaarlijkse Merengue-festival en nog vóór de installatie van zijn nieuwe regering sluit Balaguer, op maandag 6 augustus 's avonds, met de werkgeverorganisaties, en in afwezigheid van de belangrijkste landelijke vakcentrales, een 'Verbond van Economische Solidariteit'. Vanuit onze hotelkamer zien we op de beeldbuis hoe de bejaarde, blinde president, bijgestaan door getrouwen en zetelend aan het hoofd van een immense tafel als is hij de koning van het vroegere Spaanse rijk, het accoord ondertekent. Daarin worden monetaire, fiscale en economische maatregelen aangekondigd. Er komt een vaste wisselkoers, er komen prijsverhogingen, het belastingstelsel zal herzien worden, de landbouwsector zal meer kredieten krijgen. Een aangekondigde loonsverhoging van 30 % is niet terug te vinden in het Verbond. Ook ontbreekt de bijdrage van de gezamenlijke vakcentrales, boerenbonden en volksorganisaties. Zij noemen in hun voorstel o.a. 'Er moet direct voedsel geimporteerd en het Staatssecretariaat van Landbouw, het Dominicaanse Agrarische Instituut en de Agrarische Bank moeten met een urgentie)programma voor het verhogen van de voedselproductie komen.'
Voordat het Verbond en de prijsverhogingen een feit zijn kondigden de gezamenlijke vakbonds- en volksorganisaties een nationale staking aan voor 13 en 14 augustus. De woordvoerster van de Raad van Volksorganisaties, Virtudes Alvarez, waarmee we ook via de televisie kennis maakten, meldde bovendien over de op hand zijnde protestmanifestaties in verschillende volkswijken van de hoofdstad.

AKTIES

De eerste akties kwamen die maandag van de kant van studenten en leraren van de Universidad Autonomo de Santo Domingo (UASD). 'De voorgenomen maatregelen zijn oppervlakkig en ontoereikend, ze zullen de inflatie doen stijgen, de prijsverhogingen zullen de 30 % loonsverhoging overstijgen, de landbouwsector moet voor de komende vijf jaar jaarlijks van minstens vier miljoen pesos verzekerd zijn om een produktieverhoging te verzekeren,' luidde een commentaar van de Economische Faculteit. De Federatie van Dominicaanse Studenten (FED) riep haar leden bij elkaar. Nog voordat de studenten een vlugschrift hadden verspreid waarin o.a. de regering van Balaguer als illegaal wordt gekwalificeerd, deed de politie haar intrede op de uitgebreide campus. Of liever, ze bestormde de campus.
Ik had, op weg naar een afspraak, ook net het mooi aangelegde historische universiteitsterrein betreden. Binnen een uur had de politie, bewapend met pistolen en traangasbommen, die ze beide - voor zover ik al bukkend en schuilend kon nagaan - gul gebruikten, het terrein afgesloten. Er vielen die dag negen gewonden. Een honderdtal studenten werd gearresteerd.

PLAZA COLON

In het cafe aan het Plaza Colon of Columbusplein, waar de El Conde-straat op uitkomt, herkennen we al de stamgasten. De schilder die een tentoonstelling heeft op de hoek, de gids, de werkstudent, de ambitieuze jonge directeur van een nieuw theatergezelschap, de rastaman, de professor. Nippend aan overheerlijke koffie, vlak voor ons vertrek, voegen zich daar de studentenleider bij, die me daags ervoor uit de bezette universiteitscampus loodste, en de journalist die zulke haarscherpe politieke analyses kan maken. We hadden het over de gespannen situatie, de prijsverhogingen, de corruptie en hoorden van onze Dominicaanse gespreksgenoten dat hun land, ondanks dat alles, toch het beste land ter wereld is.

Voor zesde keer leider Dominicanen

Balaguer: president van een berooid land

SANTO DOMINGO - De 84-jarige, bijna blinde Joaquin Balaguer is donderdag voor de zesde keer als president van de Dominicaanse Republiek geinstalleerd. De economische positie van zijn land is echter gedurende zijn hele carriere nog niet zo slecht geweest. De algemene staking van begin deze week liep uit op rellen waarbij vijftien mensen werden gedood, ongeveer zestig mensen gewond raakten en duizenden in de gevangenis belandden. Hij staat aan het hoofd van een inmiddels berooid land.

De doden waren nog nauwelijks begraven toen vertegenwoordigers van veertig landen in de Dominicaanse Republiek aankwamen om de plechtigheden rond de installatie bij te wonen. Die vonden plaats in het parlement, waar de (conservatieve) sociaal-christelijke reformistische partij van Balaguer geen meerderheid bezit.
Tijdens zijn installatierede zei Balaguer dat zijn land niet in staat is de buitenlandse schuld van naar schatting vier miljard dollar af te lossen. Hij kondigde aan sommige staatsbedrijven te zullen privatiseren.
Om de export te stimuleren en het begrotingstekort te verminderen heeft de regering ingrijpende bezuinigingsmaatregelen afgekondigd. Zo werden de prijzen van eerste levensbehoeften verdubbeld en is de Dominicaanse peso gedevalueerd. Daartegenover stond een loonsverhoging van dertig procent. Deze maatregelen vormden de aanleiding tot de staking van maandag en dinsdag, waarbij de vakbonden een loonsverhoging van 150 procent eisten. Voor volgende week staat opnieuw een algemene staking gepland.
Balaguer, jurist en econoom, was vroeger aanhanger van dictator Rafael Trujillo, de bevelhebber van de door de Amerikanen opgerichte Nationale garde, die in 1930 via frauduleuze verkiezingen aan de macht kwam. Toen Trujillo in 1961 vermoord werd, was Balaguer president van een land waarin de geheime politie en enkele grootgrondbezitters de dienst uitmaakten. Balaguer heeft sindsdien het ambt negentien jaar uitgeoefend. Hij heeft gunstige ingrepen op zijn naam staan, zoals de democratisering van het land en een poging tot landhervorming, maar die worden toch overschaduwd door het feit dat zijn beleid bleef steunen op repressie en intimidatie.

Kogel door klaslokaal

WILLEMSTAD/PHILIPSBURG — Onderwijs- en bestuursautoriteiten op St Maarten zullen gaan onderzoeken hoe de veiligheid op scholen opgevoerd kan worden, nadat zich afgelopen woensdag een merkwaardig incident voordeed op de Oranjeschool, in de Frontstreet.
Het was kort na twaalf uur 's middags toen een raar geluid gehoord werd in een van de klaslokalen. In eerste instantie dacht men dat iemand een rotje had afgestoken. Een beetje vroeg, maar ja.
Wat bleek? Iets verder op was tussen twee vrouwen ruzie ontstaan; vrij ernstige ruzie, want een haalde er een jachtgeweer bij en loste een schot: de kogel kwam niet in de andere vrouw terecht, maar drong door de muur van een van de lokalen en miste het hoofd van de vier-jarig Richinella York, maar net. Of net niet eigenlijk, want door de impact van de kogel liep ze schrammen op aan haar hoofdhuid.
De vermoedelijke dader werd door de politie aangehouden voor verhoor. Ze verklaarde ruzie te hebben gehad met een man, die haar met de dood had bedreigd.
Vader van het kleintje reageerde met gemengde gevoelens: hij is uiteraard blij dat zijn dochter er relatief goed vanaf gekomen is; hij had anderzijds wel erg nijdig kunnen zijn dat zo iets heeft kunnen plaats vinden.
Intussen hebben ook de leerkrachten van de Oranjeschool meer veiligheid geeist. De dienst Onderwijs heeft beloofd een grondig onderzoek te zullen instellen.
Het hoofd der school, mevrouwe Kay de la Rosa, verklaarde aan de St Maartense media niet de indruk te hebben dat het schot opzettelijk op het klaslokaal afgevuurd werd.
Een 'souvenir' is er nog: een gat in een van de muren van de Oranjeschool...

Sport en speldag Tamarijn

WILLEMSTAD — Zaterdag 25 augustus organiseert het Jeugdhuis Tamarijn een Sport- en speldag. Dit evenement vindt plaats op het terrein van Jeugdhuis Tamarijn, hoek Jasmijnweg/ Mahaaiweg en begint om tien uur 's morgens en is om ongeveer drie uur 's middags afgelopen.
De sport- en speldag is niet alleen voor leden van Tamarijn. Iedereen tussen zes en veertien jaar is welkom. Ook ouders worden uitgenodigd om hun kinderen aan te moedigen en als het kan om de helpende hand te bieden. Er is voldoende te drinken en er zijn kraampjes waar allerlei eten te koop is.
In verband met de organisatie van deze dag is het prettig om te weten hoeveel kinderen er komen. Men kan zich telefonisch opgeven bij de volgende personen: Jolanda en Louis van Tamarijn (tel.: 75458), Juliette de Sousa (612222 op kantoor) en Helene de Muy (73483).

EHBO-cursus

WILLEMSTAD — Bij het Rode Kruis wordt op 5 september een aanvang gemaakt met een verlengingscursus EHBO diploma. De cursus wordt gegeven op woensdagavond op de Rode Kruispost te Suffisant van half acht tot half tien. Duur van de cursus is ongeveer acht avonden. Belangstellenden kunnen zich gedurende de ochtenduren inschrijven op de Rode Kruispost te Fokkerweg van maandag tot en met vrijdag van half acht tot half twaalf tegen vooruitbetaling van 45 gulden per persoon.

MENSEN

Voor HAVO en VWO: Mogelijk verplichte literatuurlijst

EEN GROEPJE DESKUNDIGEN op het gebied van de moderne Nederlandse letterkunde wil een verplichte **literatuurlijst** voor het eindexamen Nederlands op HAVO en VWO. De leerlingen zouden in de toekomst 21 met name genoemde boeken moeten lezen.

Het groepje, bestaande uit de wetenschappers prof.dr. A. Anbeek uit Leiden, dr. H. Bekkering uit Nijmegen en prof.dr. J. Goedegebuure uit Tilburg, heeft dit voorgesteld aan de SVEN, een nog door oud-staatssecretaris Ginjaar-Maas ingestelde commissie die voorstellen moet doen voor de vernieuwing van het eindexamenprogramma Nederlands op HAVO en VWO. Volgens de deskundigen kan op die manier tenminste worden gegarandeerd dat de leerlingen een minimum aan literaire bagage meekrijgen.

Op dit moment hebben leraren Nederlands een grote vrijheid bij de bepaling van wat zij hun leerlingen laten lezen. Centraal is alleen geregeld dat zij iets aan de periodes voor en na 1880 moeten doen.

De Sven weet nog niet of zij het voorstel van de deskundigen zal overnemen. Het voorstel is een van de vele die wij voor de vernieuwing van het eindexamenprogramma hebben gekregen, zei SVEN-voorzitter dr. A. Braet uit Leiden vrijdagmorgen desgevraagd.

Uiterlijk 1 oktober zal zijn commissie een standpunt over alle voorstellen innemen, aldus de voorzitter. Daarna volgt nog een meningspeiling onder de leraren Nederlands op de scholen, voordat de SVEN haar eindrapport aanbiedt aan Wallage, de huidige staatssecretaris van Onderwijs.

De lijst die Anbeek, Bekkering en Goedegebuure hebben voorgesteld ziet er als volgt uit: Camera Obscura (Hildebrand), Max Havelaar (Multatuli), inwijding (Marcellus Emants), Van oude menschen de dingen die voorbij gaan (Couperus), O rijkdom van het onvoltooide (Leopold), Titaantjes, De Uitvreter en Dichtertje (Nescio), Eva (Carry van Bruggen), Witte hoeven achter de horizon (Paul van ostaijen), Terug tot Ina Damman (Vestdijk), Nieuwe gedichten (Nijhoff), Bint (Bordewijk), Het dwaallicht (Elschot), De avonden (Gerard Reve), De Metsiers (Hugo Claus), Apocrief (Lucebert), Een nieuwer testament (Hella S. Haasse), Menuet (Louis Paul Boon), De donkere kamer van Damocles (Hermans), Een bloemlezing van Gerrit Achterberg, Rituelen (Cees Nooteboom) en De aanslag (Mulisch).

AT and T heeft in het tweede kwartaal van 1990 een lagere winst behaald van 657 miljoen dollar tegenover 699 miljoen in dezelfde periode van vorig jaar. De winst per aandeel zakte van 0,65 dollar naar 0,60 dollar. De omzet nam af van 9,25 miliard tot 9,03 miljard dollar. In de eerste zes maanden werd een hogere winst genoteerd van 1,32 miljard dollar tegenover 1,29 miljard over dezelfde periode van vorig jaar. In het eerste halfjaar bleef de omzet vrijwel gelijk op 17,91 miljard dollar.

***

Rushdie-film in Engeland

Een commissie van beroep in Groot-Brittannië heeft vrijdag een vertoningsverbod op een Pakistaanse film ingetrokken waarin de Britse schrijver **Salman Rushdie** wordt opgevoerd als een pro-Israelische dronkaard en sadist. Het Britse video comite van beroep was unaniem in zijn oordeel.

De schrijver had zelf beroep aangetekend tegen het verbod van de film "internationale guerrillastrijders". In het beroep dat in zijn naam werd voorgelezen zegt Rushdie er van overtuigd te zijn dat het bioscooppubliek, moslim of niet, "zelf wel zal inzien dat deze film niet meer is dan een verwrongen en slecht gemaakt stuk vuil".

De schrijver dook in februari 1989 onder nadat de toenmalige Iraanse leider ayatollah Ruhollah Khomeini moslims over de hele wereld had opgeroepen hem te vermoorden omdat hij de islam zou hebben beledigd in zijn boek "satanic verses". De affaire Rushdie leidde tot een nieuw dieptepunt in de betrekkingen tussen Londen en Teheran.

De Britse filmkeuring had de rolprent waarin Rushdie wordt afgebeeld als een playboy die moslims martelt en vermoordt verboden omdat het zou gaan om een schoolvoorbeeld van "ernstige misdadige belediging".

Donald Woods terug naar vaderland

Na twaalf jaar ballingschap is de journalist **Donald Woods** die de inspiratiebron was voor de film 'cry freedom', teruggekeerd in Zuidafrika. Hij wil een televisiedocumentaire maken over zijn vaderland.

Woods, verkleed als priester, ontvluchtte Zuidafrika in 1977 nadat hij vijf jaar huisarrest had gekregen vanwege zijn uitspraken tegen apartheid en zijn acties om de onderste steen boven te krijgen over de ware toedracht rond de dood van zijn zwarte vriend Steve Biko, de oprichter van de zwarte beweging 'Black consciousness movement'.

De politie viel zijn gezin lastig, zijn woning werd beschoten en een van zijn kinderen raakte gewond doordat zijn t-shirt met giftig zuur was bewerkt.

Woods' boek over Biko, die naakt overleed achterin een politievrachtwagen klaarblijkelijk na langdurige marteling, en zijn vriendschap met de charismatische zwarte leider vormden de basis voor de film van Richard Attenborough.

Bij aankomst op het vliegveld in Johannesburg, waar vrienden en collega's hem stonden op te wachten, verklaarde Woods optimistisch te zijn over de toekomst van Zuidafrika ondanks de recente golf van geweld in de zwarte woonoorden. Hij zei ook artikelen en mogelijk een boek te willen schrijven over het veranderde gezicht van Zuidafrika onder het bewind van president F.W. de Klerk. "Toen ik wegging was dit een hopeloos land dat afgleed naar een totaal gebrek aan verzoening. De meeste zwarten en blanken zoeken nu toenadering. De gewelddadigheden zijn eerder de problemen van herstel dan van neergang", zei Woods.

Bejaarde dieven

In de Deense hoofdstad Kopenhagen blijken **65-plussers** de meeste winkeldiefstallen te plegen. Dit constateerde de politie in Kopenhagen vrijdag, bij de bekendmaking van de resultaten van een intensieve campagne tegen winkeldiefstallen. De Deense hoofdstedelijke politie arresteerde in de tien weken dat haar actie heeft geduurd, 106 bejaarden. In de leeftijdscategorie van 15 tot 25 jaar, werden 81 personen aangehouden wegens winkeldiefstal.

"Het is werkelijk schandalig dat grootouders meer uit winkels stelen dan hun kleinkinderen. Zij zouden juist het goede voorbeeld moeten geven", aldus hoofdinspecteur Willy Eliasen van de politie in Kopenhagen.

HBO

ZATERDAG

16.00 HBO's Making Movies
16.30 Excalibur (PG)
19.00 Arthur II: On the rocks (PG)
21.00 Indiana Jones & The Last Crusade (PG13)
23.15 Tales from the crypt: 'The Switch'
23.45 Kickboxer (R)
01.25 The Drifter (R)
02.55 The Supernaturals (R)
04.25 HBO's Making Movies
04.55 L.A. Bad (R).

ZONDAG

12.00 Quicksilver (PG)
13.45 Dakota (PG)
15.30 Cocoon: The Return (PG)
17.30 Bad News Bears in breaking training
19.30 Who's Harry Crumb? (PG13)
21.00 Women & Men: Stories of Seduction
22.30 Dream On: Over my dead body
23.00 Moon over Parador (PG13)
24.45 HBO Comedy Hour: Bob Saget - In the Dream State
01.45 Hometown Boy makes Good
03.15 American Gothic (R)
04.50 Bright Lights, Big City (R).

TBS

ZATERDAG

16.05 Movie: 'Bad Boys' (1983, Se Penn)
18.05 World Championship Wrestl
20.05 Movie: 'Mr. Majestyk' (197 Charles Bronson)
22.05 Movie: 'The Mechanic' (197 Charles Bronson)
24.05 Night Tracks - Chartbusters
01.05 Movie: 'Macon County Li (1974, Alan Vint)
02.40 Night Tracks
05.40 Night Tracks.

ZONDAG

12.35 Andy Griffith
13.05 Beverly Hillbillies
01.35 The Jeffersons
02.05 Baseball: Atlanta Braves Chicago Cubs
17.00 Good Times
17.30 The Jeffersons
18.00 NWA Main Event
19.00 Movie: 'Waterloo Bridge'
21.00 Nat'l Geo. Explorer: 'Day of th Lion'
22.20 Nat'l Geo. Explorer
23.00 Network Earth
23.30 Please help me lose weight
24.00 Beauty Breakthrough.

Zwartrijdster beboet

Een treinconducteur in de borst **bijten** "kost" 240 gulden. Die straf legde de Amsterdamse politierechter Voorhoeve vrijdag op aan een 20-jarige zwartrijdster uit Haarlem. Zij beet een conducteur die haar wilde meenemen naar de spoorwegpolitie in de borst en bezorgde de ambtenaar in functie een snijwond en blauwe plekken.

"Jammer dat het zo moest lopen, maar ik was in paniek" zo verklaarde de zwartrijdster. Uit "principe" is zij tegen het betalen van openbaar vervoerkaartjes. "Die zijn veel te duur" zo verkondigde zij vrijdag.

Ter illustratie kreeg de politierechter de twee allernieuwste bonnen van haar collectie voorgeschoteld: "om hier te komen moest ik weer zwart rijden in de trein en bus" zo meldde de verdachte en overhandigde twee felgele boetes. Die kunnen toegevoegd worden aan de stapel die inmiddels bij de kantonrechter ligt.

"Wij voeren daar een principieel verweer. Het openbaar vervoer is te duur en mijn cliënte moet van tijd tot tijd haar familie bezoeken. Volgens het Europees verdrag voor de rechten van de mens heeft zij recht op familiebetrekkingen", aldus advocaat J.Gaasbeek.

De politierechter besloot simpel: "andere opvattingen zijn goed, maar dan moet u zelf de consequenties dragen. Een boete of 5 dagen cel of een eventueel gratieverzoek", aldus Voorhoeve.

Terug naar Haarlem werd de zwartrijdster een nieuwe boete bespaard: ze kon met haar advocaat meerijden.



Deze archieffoto dateert van 13 mei 1976 en toont zangeres Pearl Bailey rechts, met haar dochter Dee-Dee Belson, die toen 16 was. Bailey stierf op 72-jarige leeftijd in Philadelphia. Zij werd vooral bekend door 'Hello Dolly'. Sinds de jaren zeventig had zij hartklachten.

TELECURAÇAO

ZATERDAG

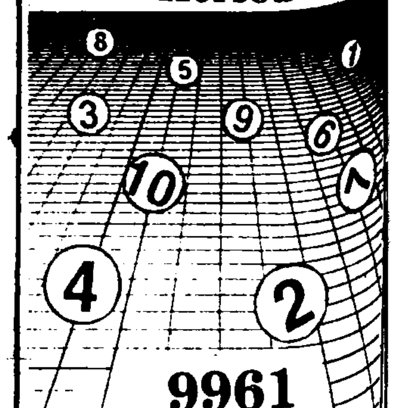
17.00 Telefiesta met tante Irma;
18.00 Spotlight on Sports;
19.00 Kòktel Turístiko met captain Sterling;
20.00 Tele-Notisia;
20.30 Teatro Klasiko: 'Tarzan, The Apeman' (Johnny Weismuller en Maureen O'Sullivan);
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno: 'Where does it hurt?' (Peter Sellers);
23.30 Sluiting.

ZONDAG

15.00 Sala di konsierto;
16.00 Sena di Señor: 'pastoor Ivan Darío Pérez en Maristella-koor';
17.00 Bingo-show;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku..... Donald Emers;
19.00 E Oloshi;
19.34 Comingo together: 'Carnival in Curaçao';
20.00 Tele-Notisia;
20.30 Shete dia;
21.00 Best seller: 'Master of the game' (deel 2);
22.00 Easy Street;
22.30 Musical special;
23.30 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

******

Wega di Number Kòrsou



9961
8543
5384

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 374.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodas (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewall-weg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

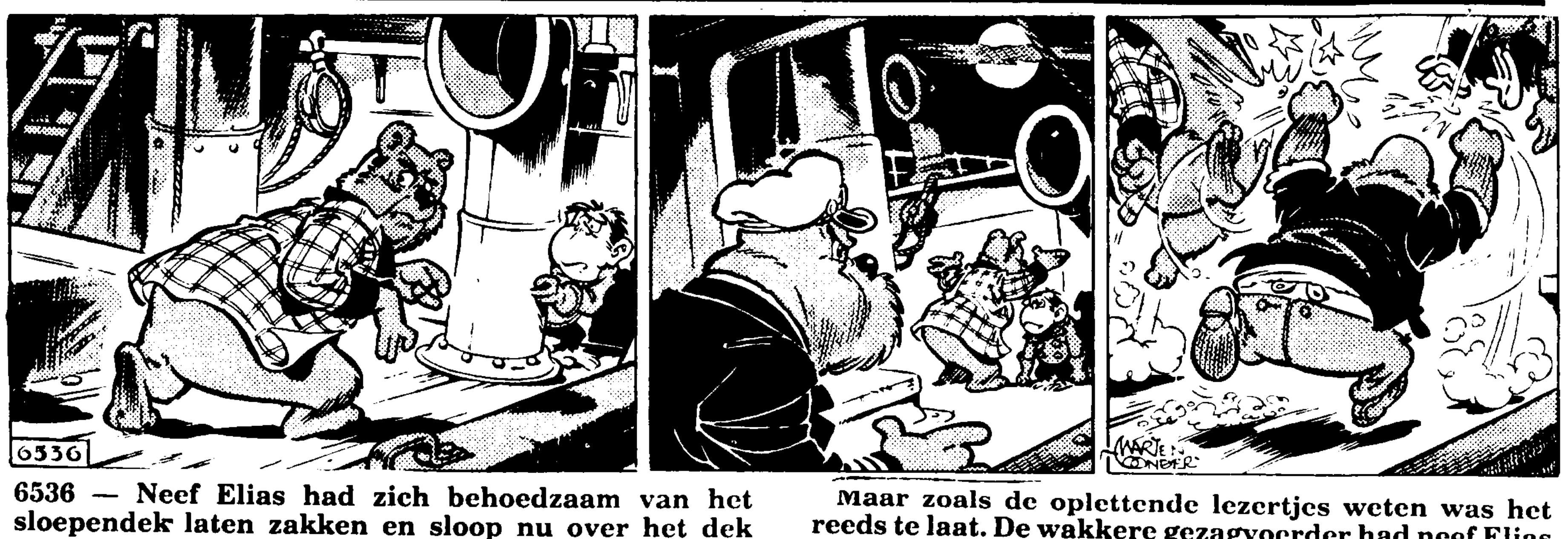
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de verdwenen heer — Door Marten Toonder



6536 — Neef Elias had zich behoedzaam van het sloependek laten zakken en sloop nu over het dek naar een luchtkoker waarachter Rokus een schuilplaats had gezocht.

'W-wat doen we nu?' vroeg de schurkachtige knecht, die door het voorgevallene danig geschokt was. 'Alles is scheef gelopen'.

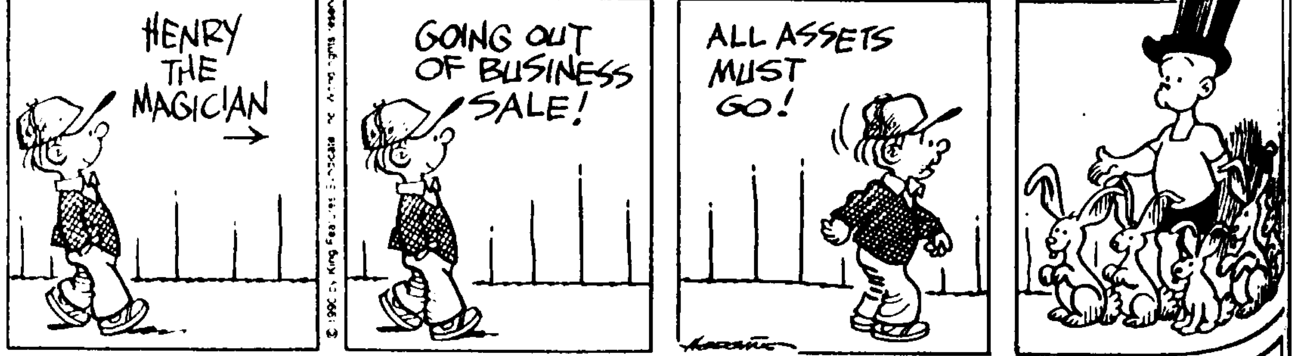
'Niet alles', fluisterde Elias troostend. 'Die schipper heeft het nog niet door. Hij denkt dat Ollie en ik dezelfden zijn en hij heeft Ollie opgesloten. Wanneer we nu maar dubbel voorzichtig te werk gaan en als hij mij nu maar niet meer ziet, hebben we nog een goeie kans'.

Maar zoals de oplettende lezertjes weten was het reeds te laat. De wakkere gezagvoerder had neef Elias in de gaten gekregen en sloop nu omzichtig nader.

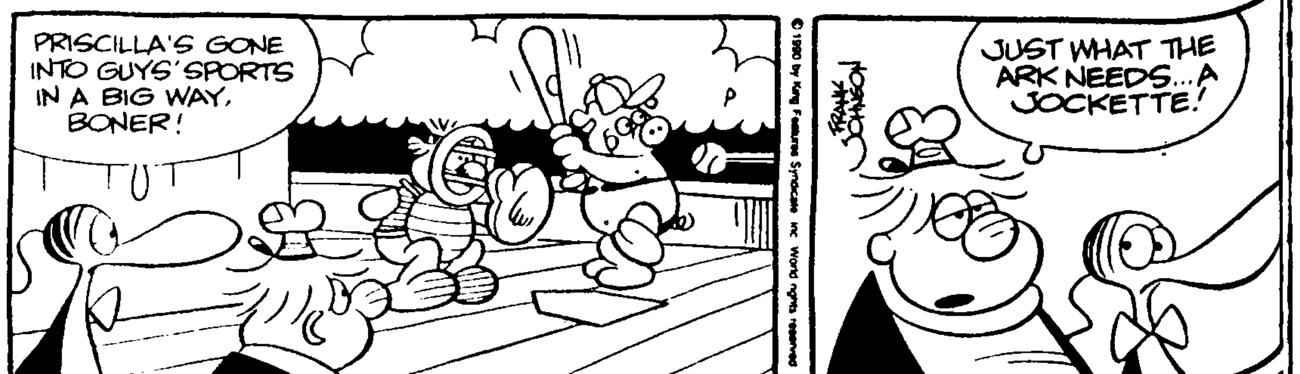
'Hoe Bobbels uit het kot gekomen is, weet ik niet', zei hij tegen zichzelf. 'Het zal wel één van die overgehaalde landrottenstreken zijn die ze op de wal leren. Maar hij moet niet denken, dat ik me daardoor laat nemen. Ze hebben vannacht al genoeg het dek met mij gezwabberd en mijn geduld is op!'

Zo denkend schoot hij plotseling voorwaarts met een snelheid die men van de zwaargebouwde zeerob niet zou hebben verwacht. En terwijl hij een linkse en een rechtse uitdeelde, maakte hij zijn passagiers in dezelfde beweging onschadelijk.......

HENRY ® — By Dick Hodgins



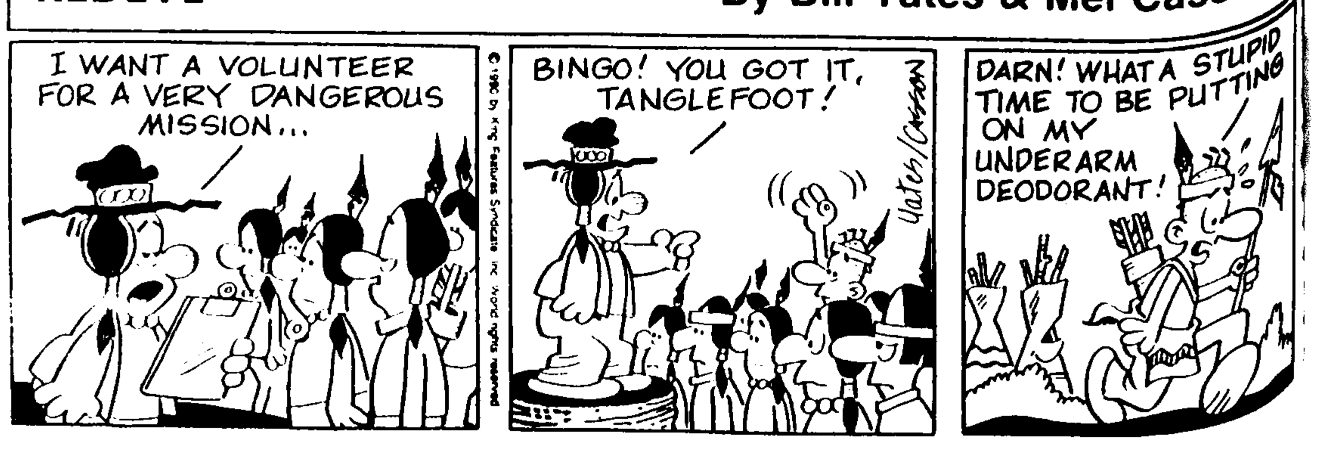
BONER'S ARK ® — By Addison & Frank Johnson



BEETLE BAILEY ® — By Mort Walker



REDEYE ® — By Bill Yates & Mel Casson



AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek) maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers) woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.45 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Tera Cora.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK, voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

(18 augustus)
KAMER VAN KOOPHANDEL BONAIRE
20.00 uur lezing over staatkundige structuur (spr.: Juancho Evertsz) - aula Scholengemeenschap Bonaire.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk: maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
Coromotokerk, Antriol: maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon: maandag t/m zondag om 19.30 uur

LACHTENBEZORGING doorgeven aan Mevr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique

POB-leider Cecilia:
"Onderwijs trampoline om overname bestuursmacht"

KRALENDIJK — Ex-gedeputeerde van Onderwijs Carmo Cecilia (POB) is absoluut niet te spreken over de aanpak van onderwijszaken door het huidige UPB bestuurscollege. Volgens Cecilia is er geen enkel onderwijsbeleid, de kosten groeien de pan uit, de wensen van de eilandsraad worden genegeerd en ondanks de beloften van de huidige gedeputeerde van Onderwijs Cai Marsera, waren niet alle scholen klaar bij het begin van het schooljaar.

Cecilia gaat even terug in de geschiedenis van de laatste tijd en constateert daarbij, dat de laatste twintig jaar het onderwijs vrijwel altijd in handen is geweest van de UPB en zijn aanhangers.

Cecilia: 'De partij heeft er zorg voor gedragen, dat onderwijs volledig door hen werd beheerst. De UPB heeft het onderwijs compleet in handen van politici gelegd. Mensen als Ramoncito Booi en Papa Statia waren werkzaam als gedeputeerden van Onderwijs, of als voorzitters van de Scholengemeenschap Bonaire, dan wel het R.K. schoolbestuur.'

Volgens POB leider Cecilia heeft de UPB met onderwijs gedaan wat zij wilden en de ex-gedeputeerde merkt zelfs op, dat het onderwijs in handen is van een 'kliek'. Cecilia: 'Daar is nog steeds niet veel verandering in gekomen. Behalve misschien bij de SGB die momenteel niet direct aan de leidsels loopt van de UPB. Voor de rest is alles bij het oude gebleven.'

Cecilia zegt, dat in het onderwijs alle belangrijke posten bezet zijn door de UPB-aanhangers die ofwel de beslissingen nemen of wel de zaak boycotten als het uitkomt.

Carmo Cecilia: 'Twee jaar lang heeft de UPB het probleem gekend dat de gedeputeerde van onderwijs niet uit hun eigen gelederen kwam. Vooral in de eerste helft van 2989 vroeg de UPB vrijwel elke maand een raadsvergadering aan om het BC te laten vallen. Als motief brachten zij naar voren dat de gedeputeerde van Onderwijs niet deugen.'

PILOT

De POB leider herinnert eraan, dat in zijn periode als gedeputeerde van Onderwijs door de UPB werd geëist, dat de kosten van onderwijs drastisch verlaagd zouden worden. Zes maanden later in december 1989, aldus Cecilia diende de UPB een motie in om de onderwijssubsidie aanzienlijk te verhogen. Hij noemt de eilandsverordening overigens slecht voorbereid door het BC.

Cecilia: 'In 1989 eiste de UPB een onderwijsbeleidsnota van de POB gedeputeerde. Sedert 23 september 1989 is de UPB aan de macht, maar tot op de dag van vandaag is er nog geen enkele onderwijsnota gepubliceerd. Ze zijn er zelfs nog niet eens mee begonnen. Op 27 juni diende Alipio Goeloe met behulp van de UPB een motie in waarin de gedeputeerde werd gezegd een pilot groep voor het onderwijs samen te stellen. Tot op de dag van vandaag bestaat deze pilot groep niet, hoewel Alipia Goeloe en de UPB als weer meer dan een jaar in het bestuurscollege zitten.'

Volgens Carmo Cecilia zijn er meer onvolkomenheden in het onderwijs en hij wijst erop dat de gedeputeerde nog steeds geen oplossing heeft gevonden voor het feit dat de meerderheid van basisschoolleerkrachten geen bevoegdheid heeft om legaal het vak Papiamentu te mogen onderrichten.

Met nadruk wijst Cecilia erop, dat de scholen geacht werden om op 9 augustus te beginnen. Cecilia: 'De Watapanaschool was echter niet klaar en hoewel de gedeputeerde van Onderwijs in de media en voor de radio beloofde dat alle scholen zouden beginnen, geeft hij nu de schuld aan de aannemer en de werknemers van DOW. Wat hij niet zegt is dat hij en zijn overheid nauwelijks georganiseerd zijn.'

Tenslotte wijst POB leider Cecilia er op, dat de overheid een beslissing van het R.K. Schoolbestuur heeft goedgekeurd om op de Papa Cornesschool twee leerkrachten uit te betalen als hoofd van een school. Maar, aldus Cecilia er is er maar één die het werk doet.

Carmo Cecilia: 'Het is duidelijk, dat de mensen die vorig jaar de mond vol hadden over onderwijs, de problemen uitsluitend hebben gebruikt als een trampoline om weer de bestuursmacht in handen te krijgen. Niet om het onderwijs te verbeteren. Zij gaan door met het misbruiken van het onderwijs ten eigen voordeel.'

***

HET AMERIKAANSE chemieconcern Union Carbide heeft zijn tweede-kwartaalwinst zien dalen van 186 miljoen tot 116 miljoen dollar. De

Reactie Bonhata op Sonesta-vraagstuk

De Bonaire Hotel & Tourist Association (Bonhata) heeft zich in een brief aan de Amigoe gedistantieerd van het op 13 augustus in deze krant verschenen artikel over het vertrek van het Sonesta Hotel en de mogelijke rol daarbij van manager Manny Corral. Deze brief neemt de Amigoe vandaag integraal over.

'Dear Sir:

It has been brought to our attention that our name as a body was used in an article on 13-08-'90 in an article dealing with the Sonesta Hotel.

I wish to point out the following:

If Bonhata had any collective feelings regarding this issue we would have called a press conference and made our position public. However we do not and will not and for that reason there was absolutely nothing to be said.

We strongly object to our organizations name being used without our permission or any prior consultation. We most certainly do resent our name being used to attempt to legitimize erroneous statements that are designed to state a positon one way or the other.

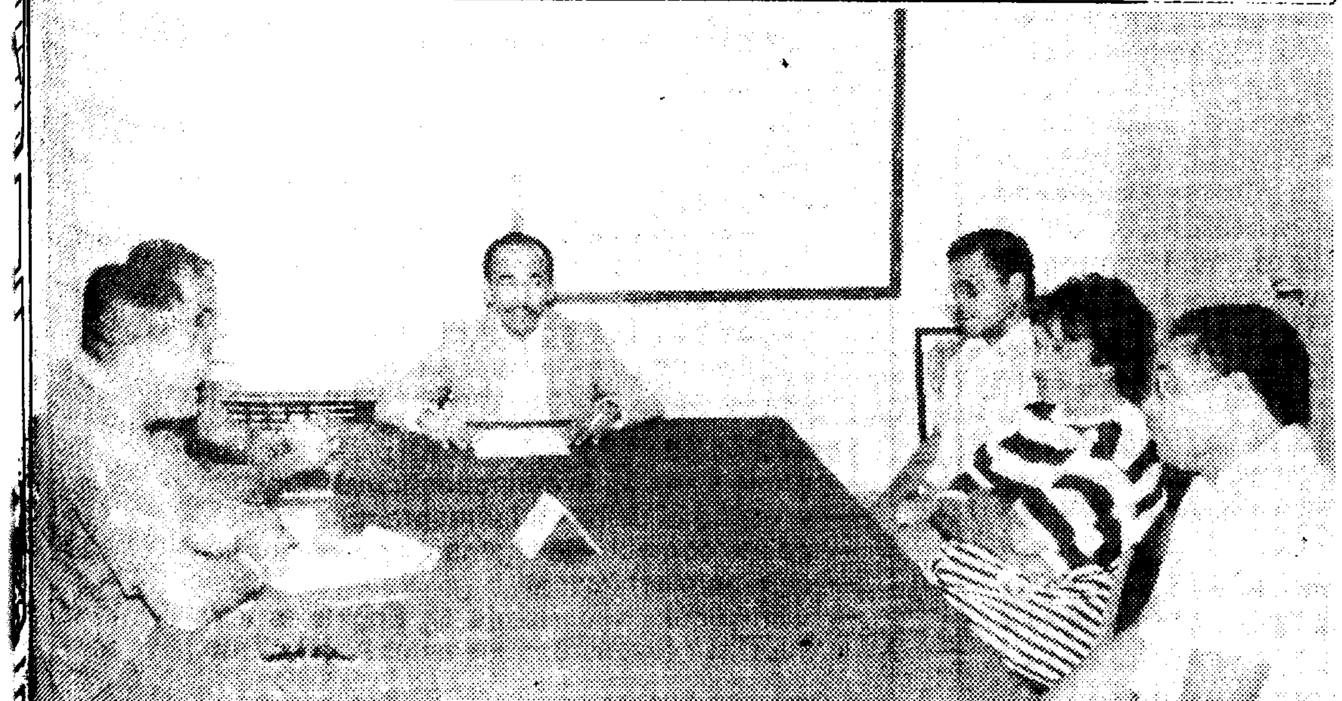
The action taken in this case and the decision to use our name can not be defined as responsible reporting.

For this reason we are demanding an immediate retraction and apology for using the name BONHATA and we insist that this wrong be corrected immediately and that it should appear in a location that is in the forefront of your newspaper and not buried in an obscure location.

For the record we do wish it to be known that Mr. Corral has been an active and supportive member of BONHATA. We do not in any way agree with the alleged statements made by BONHATA in the article. It should be noted that the clean up program that we have taken on is a direct result of earlier steps taken by Mr. Corral'.

Sincerely,

BONHATA



KRALENDIJK — Met het oog op de viering van Bonairedag op 6 september heeft Papa Cecilia in opdracht van de gedeputeerde van Cultuur, Cai Marsera, een commissie georganiseerd die verantwoordelijk zal zijn voor de activiteiten voor die dag.

Foto: gedeputeerde Marsera die de leden van de commissie ontvangt. Dat zijn Papa Cecilia, Errol St Jago, Serapio Pop, Yombi Silberie, Linda Coffie, Boy Pourier en Ruby Balentien.

Gedeputeerde Marsera heeft ook voorgesteld om de scholen op vrijdag 7 september vrij te geven, waardoor er een lang weekeinde ontstaat. Op donderdag 6 september is immers iedereen vrij.

Donatie gehandicapten

KRALENDIJK — Zondag 19 augustus zal de Asosashon Snip - een sportvereniging opgericht door de bewoners van Tras di Montagne een donatie geven aan de Fundashon Kwido Personanan Desabilitá (stichting gehandicapten). Dat gebeurt in het kader van de familiedag die de Asosashon Snip op 2 september zal houden te Fontein. De aanbieding van de donatie is op het terrein van de associatie te Tanki Blanku/Tra'i Montagne.

Juancho Evertsz over staatkundige struktuur

KRALENDIJK — In de cyclus van lezingen over de staatkundige struktuur onder auspiciën van de Kamer van Koophandel Bonaire zal ex-minister president van de Nederlandse Antillen Juancho Everts een lezing houden over de toekomst van de Antillen van vijf. Dit is de tweede lezing in deze serie.

Zoals bekend is Everts de man geweest die de gevleugelde woorden uitte 'zes min één is nul' en daarmee veroordeelde hij de constelatie van vijf die overbleef toen Aruba opteerde voor een Status Aparte.

Vandaag om acht uur in de aula van de SGB laat Evertsz opnieuw zijn licht schijnen over de Antillen van vijf. Na de lezing bestaat er gelegenheid tot het stellen van vragen en het voeren van een discussie.

Het was de Bonaireaan Miguel Pourier die de verschillende mogelijkheden belichtte voor de Antillen van vijf, maar daarmee niet conform ging met het door de Nederlandse minister van Antilliaanse zaken voorgestelde plan.

Rekening houdende met het akkoord dat onlangs door alle partijen van de huidige coalitie ondertekend werd en die zal dienen als leidraad voor het topoverleg van 1991, is het uiterst belangrijk dat Bonaire geholpen wordt om een standpunt te bepalen.

In dat licht heeft de Kamer van Koophandel besloten het initiatief te nemen om de Bonaireaanse bevolking te informeren. Het ligt in de bedoeling van de Kamer van Koophandel dat na de lezing van de heer Evertsz een of meer politici uit het land Aruba het woord voeren over de eerste jaren nadat Aruba zijn Status Aparte verkreeg.

KRALENDIJK — Het bedrijf Akkermans Autosupplies (AAS) zal zaterdag het tweede lustrum vieren. Naar de Amigoe heeft vernomen van directeur John Akkermans zal dit feit uitgebreid gevierd worden. Dat gebeurt met een buffet en het uitreiken van enkele onderscheidingen aan werknemers die zich gedurende de laatste tien jaar verdienstelijk hebben gemaakt voor het bedrijf.

Nieuw bestuur biljartvereniging

KRALENDIJK — Voor het jaar 1990/1991 zal Ezzard Semeleer het voorzitterschap waarnemen van de Federashon Biljart Boneriano (Febibo). Semeleer volgt als voorzitter A. Trinidad op. Vice-voorzitter is Chal Thomas die de plaats inneemt van de afgetreden E. Sambo. Het verdere bestuur bestaat uit eerste en tweede secretaris Rosaura Anthony en Nico St Jago, eerste en tweede penningmeester Antonio Thielman en David Landskind. Commissaris is exvoorzitter Elfried (Elvio) Thomas. De competitie van de Febibo begint zondag 19 augustus.

Ars Cantandi zoekt leden

KRALENDIJK — Het gemengd koor Ars Cantandi zoekt op korte termijn nieuwe leden. Dat geldt zowel voor dames als heren. Het bekende Bonaireaanse koor oefent wekelijks op dinsdagavond van acht tot negen uur en stelt zich ten doel om in juni en december een zanguitvoering te geven. De zangvereniging is voor iedereen toegankelijk, ongeacht de geloofsovertuiging.

Zoals bekend, heeft Ars Cantandi vorig jaar in gedeeltelijke samenwerking met het TWR-koor een Kerstconcert gegeven dat via TeleCuraçao is uitgezonden. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Sue Felix (tel.: 8630) of Corry Saleh (8257).

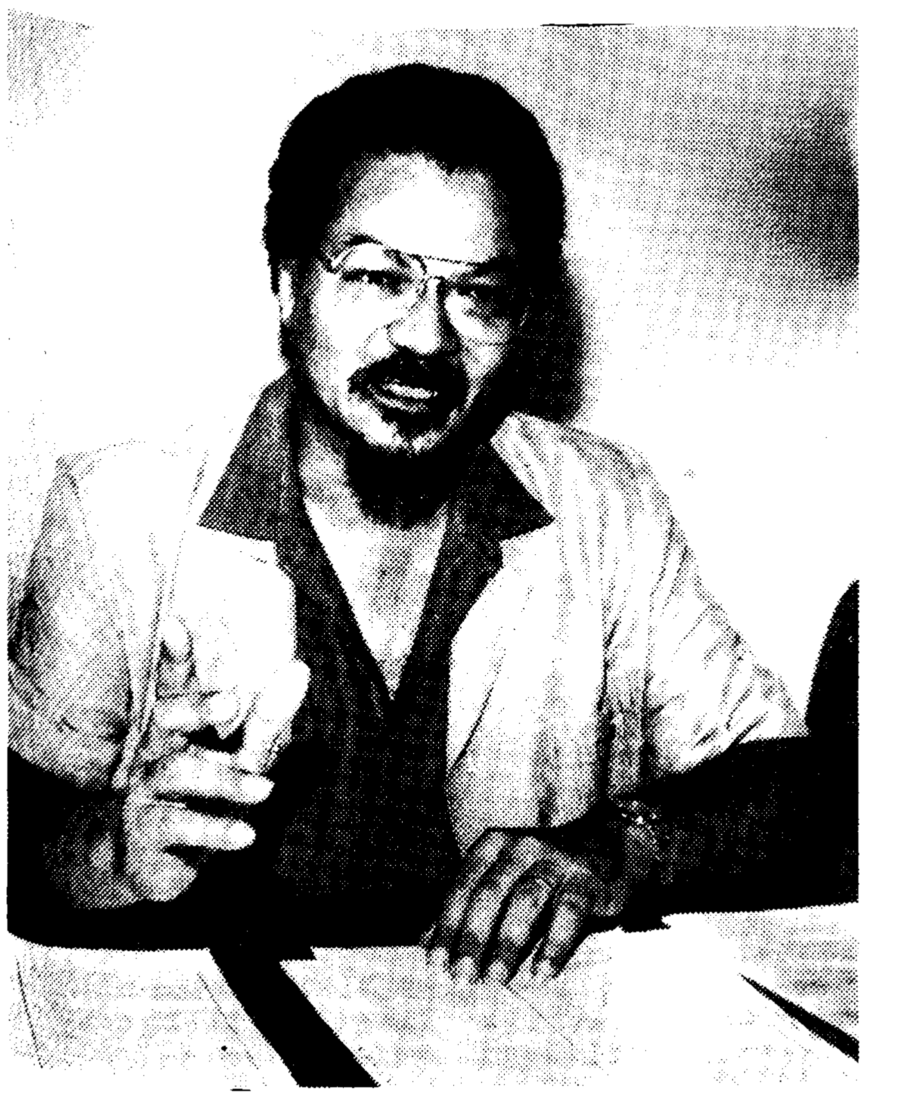
Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	17-08	FRANKFURT	PREV.	17-08	AMSTERDAM	PREV	17-08
DOW JONES	2681	2644	DAX INDEX	1727	1665	CBS GEN.INDEX	106.30	103.50
AM.BRANDS	67.25	66.88	ASKO	874.00	863.00	ABN	33.00	32.30
AM.EXP.	25.38	25.25	BASF	255.10	247.70	AEGON	117.60	115.60
ANHEUSER B	40.63	38.88	BMW	581.00	506.00	AHOLD	127.90	124.40
ATT	34.38	33.38	COMMERZBANK	275.50	265.50	AMEV	50.50	49.40
BORDEN	33.00	32.50	DAIMLER BENZ	761.00	728.00	AKZO	101.30	98.80
CAMPBELL S	51.75	52.75	DEUTSCHE BANK	735.00	704.00	AMRO	66.10	64.60
CHRYSLER	12.75	12.75	HOECHST	253.10	246.00	BOLS	180.00	177.00
CITICORP	19.25	18.88	KAUFHOF	626.50	618.00	BUHR.TET.	64.40	61.00
COCA COLA	43.13	42.00	MAN	396.00	368.80	DAF	24.90	23.30
DIGITAL	67.63	67.38	PREUSSAG	365.50	356.00	DSM	98.20	96.40
DUPONT	37.25	37.00	SIEMENS	675.90	651.20	ELSEVIER	86.00	83.50
EAST.KODAK	42.50	40.75	VW	536.50	514.00	FOKKER	44.90	43.60
EXXON	51.75	52.13				GIST BROC.	28.00	26.50
FORD	37.00	36.00				HAGEMEYER	114.50	114.00
GEN.ELECT.	65.00	64.00	LONDON			HEINEKEN	120.50	118.10
GEN.MOTORS	38.13	37.25				HOOGOVENS	60.80	59.40
HEINZ	34.13	32.50	FT-100 INDEX	2222	2176	KLM	24.30	23.70
HOMESTAKE	22.75	23.00				KNP	41.30	40.50
IBM	103.88	101.63	ARGYLL	2.33	2.28	NEDLLOYD	60.30	58.70
KELLOGG	65.00	64.50	BARCLAYS BANK	3.72	3.64	NMB	44.30	43.60
MC DONALDS	29.00	28.13	BASS	10.45	10.28	NAT.NED.	66.40	65.00
MERCK	83.88	82.00	BRITISH STEEL	1.27	1.27	PHILIPS	25.30	24.70
MINNES.MNG	83.00	82.25	BRITISH TEL	2.89	2.87	ROBECO'	92.70	91.90
MOBIL CORP	66.75	66.00	BTR	3.75	3.60	ROLINCO	90.50	89.20
NCR	64.13	62.25	CADBURY	3.36	3.20	RORENTO	59.10	59.10
PFIZER	70.00	69.13	CABLE & WIRE	4.77	4.67	RODAMCO	75.40	75.30
P.MORRIS	45.13	45.13	GRAND MET	6.09	5.88	ROYAL DUTCH	146.80	147.30
QUAKER	44.50	44.50	MARKS & SPENCER	2.31	2.20	UNILEVER	149.40	145.80
SEARS	29.88	28.88	REDLAND	5.57	5.33	VMF STORK	51.30	49.50
UP JOHN	39.75	39.88	TATE & LYLE	2.75	2.62	VOC	37.20	36.00
USX	32.13	32.50				VNU	90.50	86.30
WOOLWORTH	26.75	25.88				WESSANEN	59.50	58.00
			TOKYO					
GOLD	402.90	410.60				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	27549	26786			
SILVER	5.18	5.20				TSE 300	3510.0	3492,0
			BRIDGESTONE	1310	1290			
CRUDE OIL	26.85	28.07	CANON	1640	1610	ALCAN	22.25	22.13
			DAI ICHI KANGYO	2100	2050	BELL	37.75	37.88
US$/Yen	148.40	147.81	DAIWA SEC.	1180	1170	BAI OF NS	14.50	14.25
			HITACHI	1330	1320	CAI 'AC.	19.25	19.13
US$/DMARK	1.56	1.55	HONDA MOT.	1520	1510	IMJ :O	36.13	35.88
			JAPAN AIRLINES	1550	1490	LAI LAW	23.75	23.25
GBP/US$	1.89	1.91	NEC	1750	1730	MOC .E	29.38	28.50
			NOMURA SEC.	1850	1800	NOF 'NDA	18.88	18.88
US$/NLG	1.76	1.75	NIPPON STEEL	519	529	PLA CER DOME	22.38	22.25
ECU/US$	132.60	133.50	MAZDA	736	740	POWER CORP.	15.13	15.00
CAN/US$	87.26	87.33	SONY	7850	7650	ROYAL BANK	23.13	22.38





NAPA
AMIGOE
Weekend Bijlage
ZATERDAG 18 AUGUSTUS 1990



ANGEL SALSBACH
...historisch figuur...

= door Norbert Hendrikse =

BIJNA TWEE eeuwen geleden, om precies te zijn op 17 augustus 1795, brak op de plantage Knip van eigenaar Casper L. van Uijtrecht een grote slavenopstand uit. Het was niet de eerste keer dat Curaçaose slaven rebelleerden tegen hun meesters. Op 5 juli 1750 hadden een aantal slaven afkomstig uit het Afrikaanse Sao Jorge da Mina (Elmina) de wapens opgepakt op de plantage Hato. Zij schoten de factoor en zijn vrouw neer, onthoofden de 'bomba' (opzichter), sloegen de boel kort en klein en staken huizen en magazijnen in brand. In de strijd verloren 31 mannen en 12 vrouwen het leven. De boosdoeners werden later opgepakt en 34 van hen in 1753 terechtgesteld.

De opstand werd toegeschreven aan de slechte behandeling van de slaven en het agressieve karakter van de Elmina-slaven. De opstand van 1795 was ernstiger en de oorzaken ervan diepgaander. Men gaat ervan uit dat de slaven op Curacao op de hoogte waren van het feit dat Nederland een Frans wingewest was geworden en dat in Frankrijk de vrijheid van alle slaven was afgekondigd. De leider van de opstand, Toela bijgenaamd Rigeau — mogelijkerwijs naar de Haitiaanse mulattengeneraal Benoit Joseph Rigaud — verwees immers tijdens zijn verhoor en vóór zijn gevangenneming in een gesprek met de katholieke pastoor Schinck naar twee redenen voor de opstand: lotsverbetering en vrijheidsstreven naar Frans voorbeeld.

HERDENKING SLAVENOPSTAND BLIJFT OMSTREDEN KWESTIE

Angel Salsbach treft vergelijking met Brion en Bolivar

Toela: held of schobbejak?

Op 17 augustus 1795 weigerden 40 á 50 slaven op de plantage Knip (Kenepa) van Casper van Uijtrecht aan het werk te gaan. De plantage-eigenaar trok gealarmeerd naar de stad en overhandigde een brief aan gouverneur Abraham de Veer, de hoogste autoriteit op het eiland, waarin hij de rebellie meldde.

De opstandige slaven trokken inmiddels naar de plantage St. Kruis (Santa Cruz) waar zij versterking kregen van een groep slaven van die plantage o.l.v. een zekere Bastiaan, bijgenaamd Carpata. Na een maand waren er bijna duizend slaven in derde district (Banda Abao) in opstand.

Het bestuurslid Römer, commissaris belast met de slavenhandel die voor de zieke De Veer waarnam, had op 18 augustus 50 militairen willen uitsturen om de opstand te onderdrukken. Maar de overige leden van de Raad vonden dat 12 manschapen van het garnizoen wel voldoende zouden zijn, versterkt met 14 mulatten en 31 vrije negers.

De opstandelingen staken huizen en schuren in brand, vernielden de oogsten en vergiftigden de regenbakken. Op Klein Sta. Martha werd de Nederlandse schoolmeester Sabel vermoord.

BEMIDDELING

Missieprefect, pater Jacobus Schinck bood zijn bemiddeling aan en had op de plantage Port Marie een ontmoeting met de leiders Toela en Carpata die hun grieven naar voren brachten, maar weigerden de strijd op te geven.

Het duurde tot 24 augustus voor de militairen, die inmiddels versterking hadden gekregen van mariniers en gewapende burgers, na een hevig vuurgevecht bij Fontein de opstand onderdrukten. De Franssprekende slaaf Toussaint had voor zich over te geven nog geroepen: 'Nous sommes ici pour vaincre ou mourir' ('Wij zijn hier om te overwinnen of te sterven). Toela en Carpata en Pedro Wacau bleven nog een maand voortvluchtig. Op 19 september werd Toela gevangen door een slaaf van Van Uijtrecht. Carpata en Wacau gaven zich met nog een aantal anderen vijf dagen later over.

Na wekenlange verhoren, waarbij de leiders van de rebellie tot in de 'vierde en vijfde graad' werden gemarteld om bekentenissen af te dwingen — in die tijd betekende dat o.m. het bij de polsen ophangen met gewichten aan de benen en herhaaldelijk aftuigen met roeden van de watapana — werden Toela, Carpata en Wacau met nog een aantal anderen ter dood veroordeeld en op beestachtige wijze terechtgesteld op het Rif. De hoofden van Toela en Carpata werden op het galgenveld nog enkele dagen tentoongesteld als afschrikmethode.

SCHAVUITEN

In de Nederlandse geschiedenisboeken werd dit voorval tot enkele decennia terug vermeld als een opstand van enkele schavuiten en moordenaars die terecht zwaar werden gestraft. Met geen woord werd gerept over de slechte behandeling van de slaven en een mogelijke relatie tussen wat er zich op Curaçao afspeelde en de gebeurtenissen in Europa (de Franse revolutie) en de opstand op Haïti waar een negerrepubliek werd gevestigd.

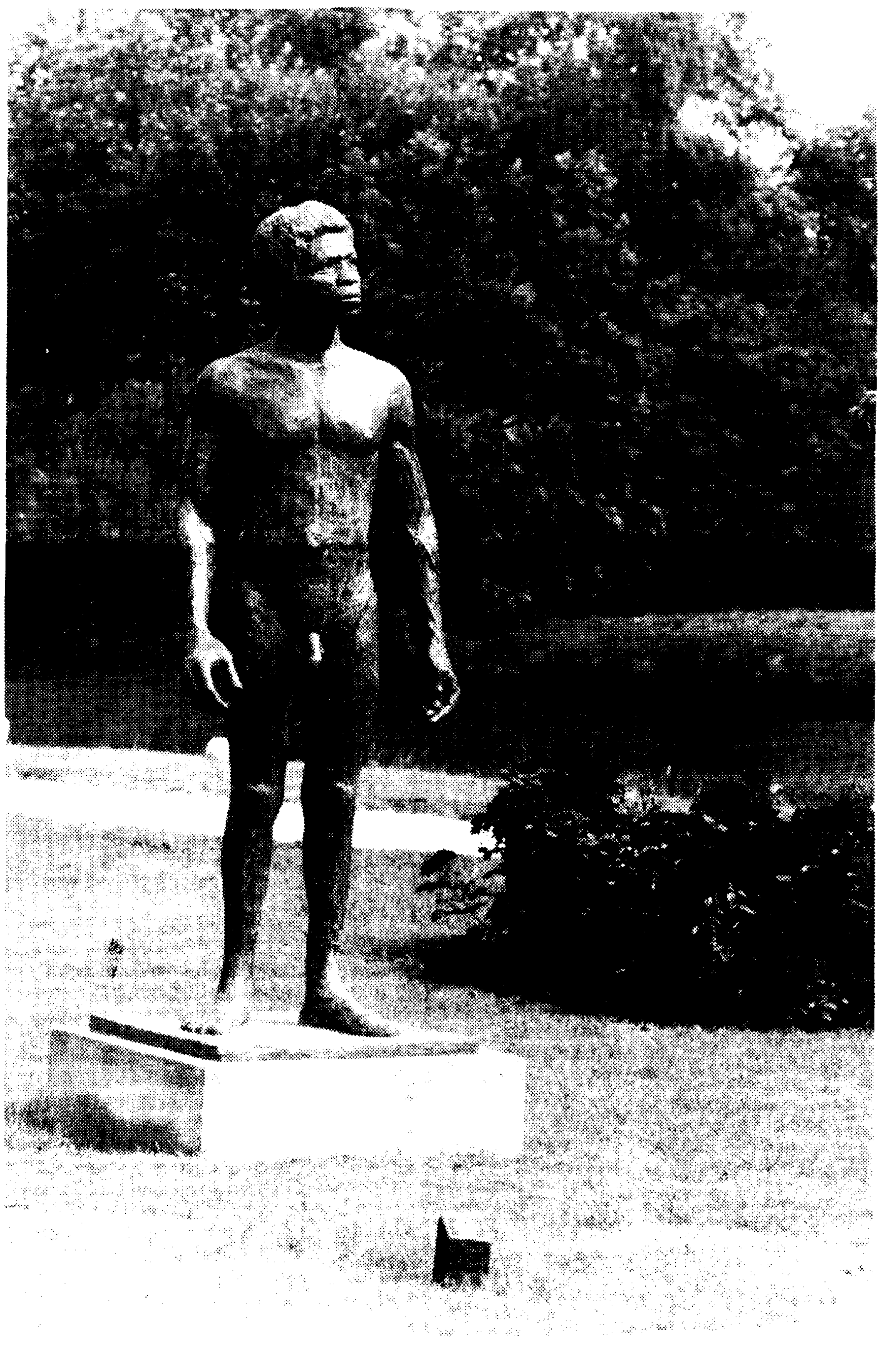
En nog steeds zijn de meningen verdeeld over de figuur van Toela (tegenwoordig geschreven als Tula, al komt deze schrijfwijze in geen enkel historisch document als zodanig voor). Was de negerslaaf van Knip een schobbejak en een misdadiger of een revolutionaire held die een standbeeld moet krijgen? Moet deze toch belangrijke en schokkende episode in de Curaçaose geschiedenis zover mogelijk worden weggestopt of — zoals dat de laatste jaren het geval is —nadrukkelijk worden herdacht?

HERDENKING

Wij spraken hierover met ing. Angel Salsbach, parlementariër van de politieke partij MAN, voorzitter van de OKSNA, het overleggaan voor culturele samenwerking van de Antilliaanse eilanden, en een van de vertegenwoordigers van de Vitogroep die in de eindjaren zestig met de Toela-herdenking op het Rif begon.

Wat vindt Salsbach, twintig jaar nadat hij met Stanley Brown en een aantal andere jongeren de figuur Toela uit de vergetelheid bracht en een nieuwe dimensie gaf, van de Toela-herdenkingnen van de laatste jaren, die naar het schijnt aanleiding zijn tot eeuwige ruzies en voor een groot deel van de bevolking niet meer betekenen dan een 'happy hour' op het Rif?

SALSBACH: 'Om te beginnen moet het optreden van Toela gezien worden als een gevecht tegen maatschappelijk onrecht en tegen onmenselijke toestanden. In het kader van de Curaçaose geschiedenis is het niet zo belangrijk wie wat heeft gedaan en in welk jaar, maar eerder hoe de gemeenschap eruit zag in een bepaalde periode en wie daaraan positief meewerkten.



Naakt monument in Nederlands weiland

In een park in Nederland staat een blote Toela kou te lijden. Op Curacao vond men het beeld van Toos van Mierlo wel mooi, maar te naakt.

Zo bezien krijgen wij in de Curaçaose geschiedenis eerst het tijdperk van de primitieve indianen. Dit ging onder koloniaal bewind vrij abrupt over in een maatschappij gebaseerd op slavernij, m.a.w. een gemeenschap wiens produktiemethoden en werkrelaties gebaseerd zijn op de uitbuiting van de menselijke arbeid van slaven.

Opvallend is dat toen hier de slavernij werd ingevoerd, deze niet meer bestond in Europa. Europa liep vooruit voor wat betreft de emancipatie, maar als gevolg van de kolonisatie werd in de wingewesten economie bedreven niet op basis van vrije arbeid maar van slavernij'.

'De strijd van Toela was geënt op twee principes: een eind maken aan een inhumane toestand, waarbij mensen onderdanig werden gemaakt aan anderen en als beesten werden behandeld en op de tweede plaats een strijd tegen het koloniale systeem dat slavernij hier mogelijk maakte, terwijl deze in het kapitalisch-commerciële systeem van Europa reeds lang was uitgebannen'.

Denk je werkelijk dat de negerslaaf Toela zover doordacht?

'Toch wel. Volgens de archieven moet Toela zich hebben uitgelaten in die zin dat Frankrijk de slavernij heeft afgeschaft en Haïti heeft laten gaan, m.a.w. een eind heeft gemaakt aan de koloniale situatie. Daarom onderschat ik de figuur van Toela niet. Ik weet niet of hij kon lezen of schrijven, maar hij moet in ieder geval op de hoogte zijn geweest van de strijd die zich op Haïti heeft afgespeeld.

En ook daar was het een strijd met twee belangrijke aspecten: anti-koloniaal en gericht tegen de slavernij.

Op Haïti is men er ook in geslaagd een republiek te stichten, onafhankelijk van Frankrijk en vrij van slavernij'.

Er zijn dus documenten die het contact tussen de slaven hier en op Haïti vastleggen?

'Ik weet niet of die documenten bestaan, maar er zijn wel duidelijke indicaties dat Toela wel degelijk op de hoogte was van de gebeurtenissen op Haïti. Er is in de mondelinge overlevering zelfs een versie dat Toela niet op Curaçao geboren was maar afkomstig uit Haïti en zelfs dat hij was uitgestuurd om bij ons de strijd op te nemen tegen het kolonialisme. Maar deze historische belangrijke feiten heeft men nog niet in geschreven vorm kunnen terugvinden'.

'Wel staat vast dat in dezelfde tijd dat Toela en consorten op Curaçao voor de vrijheid vochten, op het Zuidamerikaanse continent Simon Bolivar bezig was met zijn vrijheidsoorlog tegen de Spanjaarden. Ook deze strijd was gebaseerd op de principes van de Franse Revolutie: Vrijheid, gelijkheid en broederschap. En in de strijd van Simon Bolivar was er ook zeker geen plaats voor slavernij. Trouwens de Spanjaarden hadden daarvoor al vastgesteld dat er binnen hun Rijk geen plaats meer was voor slavernij zijn'.

Maar er was wel sprake van een uitgesproken feodaal systeem in de Spaanse koloniëen, met name in landen als Peru en Bolivia waar de indianen als moderne slaven werden gebruikt.

'Dat is ook zo. Bolivar voerde dan ook een anti-koloniale en anti-feodale oorlog. Maar hier op Curaçao bleven wij achter. Hier waren er nog steeds slaven. Het feodalisme komt meestal later, als overgangsfase naar een kapitalistische maatschappij.

Terugkomend op Toela, wij zien hoe Simon Bolivar samen met een Curaçaoënaar Pedro Luis Brion, de strijd aanbond tegen het Spaanse kolonialisme. Maar wat gebeurt er? Ze slagen er wel in Zuid Amerika te bevrijden, maar de eilanden waaronder Curaçao blijven steken in een koloniaal systeem waar slavernij heerst. Waarom? Ik denk dat hier het principe van mijn vijand's vijand is mijn vriend naar voren komt: Nederland was in oorlog gewikkeld met Spanje en moest dus te vriend gehouden worden. Dus moest het Nederlandse kolonialisme worden getolereerd'.

'Wel is uit een onderzoek van dr. Roberto Palacios in Britse archieven vast komen te staan dat in het jaar 1800, dus vijf jaar na het mislukken van de strijd van Toela, admiraal Brion van Haïti en Guadeloupe schepen en troepen heeft gekregen om Curaçao te bevrijden. Deze vloot werd echter door de Engelsen onderschept en onschadelijk gemaakt.

Vast staat dat Brion voornemens was ook zijn eigen eiland te bevrijden van het kolonialisme. Het is nog niet vast komen te staan of hij daarbij ook de slaven wilde bevrijden en mede inzetten in zijn strijd, maar ik hoop dat wij daar nog achter komen.

Geïnspireerd door geest van Franse revolutie ?

Als wij deze gebeurtenissen overzien, kunnen wij niet nalaten Bolivar en Brion in de context van Toela te plaatsen en vice versa. En uiteraard is het belangrijk dat wij op de hoogte zijn van dergelijke voor onze geschiedenis belangrijke feiten en gebeurtenissen. En evengoed als wij eer bewijzen aan personen als Bolivar, Brion die niet zozeer voor ons maar voor Latijns-amerika een heroïsche strijd hebben gestreden, moeten wij dat ook doen voor Toela. Daarbij is het natuurlijk zo dat de daden van Brion, zoals b.v. de slag om de Kabrietenberg, als voorbeeld hebben gediend voor de nationale vrijheidsstrijd

Vervolg op pag. 12

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

Hoshyar Zebrari: "burgers vluchten uit Baghdad"

Kurdisch verzet hoopt op rebellie tegen Husayn

DEN HAAG/DAMASCUS - Volgens Hoshyar Zebari, woordvoerder van de grootste Kurdische verzetsorganisatie in Irak, is het niet uitgesloten dat het in Irak ondanks het terreurbewind van de regering en van de Ba'athpartij toch tot een opstand tegen president Saddam Husayn komt. Deze mening wordt gedeeld door Faghri Karim, woordvoerder van de "Djud" (het "Iraaks front") en lid van het coördinatiecomité van alle Iraakse verzetsgroepen dat pas werd ingesteld en nu dagelijks bijeenkomt, aldus Karim, om het ondergrondse werk in Irak collectief te organiseren.

In een vraaggesprek met het Nederlands persbureau ANP gaf Zebari, adviseur van Massoud Barzani's Kurdische democratische partij (KDP), verscheidene voorbeelden die erop wijzen dat het iraakse binnenland zich begint te roeren. "De evacuatie-oefeningen tegen raketaanvallen die in de grote steden van Irak gehouden worden, lijken duidelijk ook bedoeld om de bevolking onder controle te houden," zegt hij.

Verder beginnen met name inwoners uit Baghdad naar de Kurdische gebieden in het noorden te vluchten en sluiten zich daar aan bij het verzet, aldus Zebari. In deze gebieden heeft de KDP sinds juni enkele spectaculaire successen tegen het Iraakse leger geboekt en honderden krijgsgevangenen gemaakt, wier namen inmiddels zijn gepubliceerd.

Informatie die de KDP uit het noorden van Irak krijgt, bevestigt, aldus Zebari, de

Maatregelen tegen aanvallen met gifgas

geruchten dat er meer Iraakse troepen niet direct naar de Turkse grens, maar naar het noorden zijn gestuurd. Volgens Zebari gaat het om drie divisies die nu voornamelijk worden ingezet om de oliepijplijn naar Turkije, de oliepompstations van de pijplijn en militaire installaties tegen sabotage en aanvallen te beschermen.

VERZET

Een indicatie dat het ook in het Iraakse leger rommelt, is, aldus Zebari, de arrestatie van hoge militairen van het leger op de dag voor de invasie van Kuwayt. Onder hen zouden Maher Abder Rashid zijn, de generaal die in de oorlog tegen Iran het eiland Fao op de Iraniërs heroverde, Abdel Jaber Danun, de voormalige stafchef van het leger en Hamid Shaban, tot voor kort stafchef van de Iraakse luchtmacht. De Iraakse regering bevestigde berichten uit Kuwaytse bronnen dat op de dag van de invasie 120 militairen werden geëxecuteerd wegens hun weigering om aan de invasie deel te nemen.

Faghri Karim vertelde dat het coördinatiecomité alles in het werk stelt om de contacten en samenwerking te verbeteren met een geschatte 10.000 hoge officieren en soldaten die zich nog steeds schuilhouden in het moerasgebied ten noorden van Basra en steun krijgen van enkele clans die zich al in de jaren '70 niet aan het totalitaire bewind van Saddam Husayns Tekrit-clan wilden onderwerpen. De militairen die in het moerasgebied overleven, zijn ten tijde van de oorlog tegen Iran gedeserteerd, om politieke redenen, maar ook omdat bij gifgasaanvallen op Iraanse troepen ook doden en gewonden vielen onder de Iraakse troepen.

In oudere berichten werd het aantal deserteurs over 40.000 of nog veel meer geschat. Er zijn geruchten dat zij enkele weken geleden het slachtoffer zijn geweest van gifgasaanvallen of dat er voorbereidingen werden getroffen om chemische wapens tegen hen in te zetten. Ze houden zich onder meer in leven door voedsel- en wapenkonvooien van het iraakse leger te overvallen.

Zebari zei dat de KDP achter de sancties tegen Irak staat. "de Iraakse bevolking zal eronder lijden, maar er is geen andere weg. In een officiële verklaring hebben we gezegd ook achter de eis te staan van onmiddellijke terugtrekking van de Iraakse troepen uit Kuwayt. We hebben er in die verklaring ook op gewezen dat de volken in Irak en in de rest van het Midden-Oosten, plus de internationale gemeenschap nu de prijs betaalt voor de jarenlange medeplichtigheid van hun regeringen met de politiek van Irak. Zij moeten nu boeten voor het jarenlang doodzwijgen of negeren van Saddam Husayns misdaden tegen zijn eigen volk en tegen de Kurden, inclusief het gebrek aan maatregelen tegen baghdad na de gifgasaanvallen op onze mensen.'

De KDP gelooft dat de strijd van Kurden voor autonomie in Iraaks Kurdistan door het internationale verzet tegen de Iraakse politiek versterkt kan worden. "Wij willen echter niet als opportunisten gezien worden die nu hun kans schoon zien,' zegt Zebari. "Wij hebben ons al georganiseerd en zijn al actief in Irak. Toen wij ten tijde van de oorlog tegen Iran campagne bleven voeren tegen de Iraakse regering, zagen het westen en de Golfstaten ons niet staan, waren zij tegen ons. Uiteraard willen we ons niet weer internationale verontwaardiging op onze nek halen. Maar we blijven vasthouden aan onze onafhankelijke politiek. Wij willen geen geheime verzetsakkoorden met anderen, wij willen openlijk samenwerken, gebaseerd op politieke principes en overeenstemming over onze doelen.'

CRISIS

Zowel Karim als Zebari zeggen dat de economische crisis in Irak zeer ernstig is. Zebari: "in het verleden kwam een groot deel van het fruit en de groenten voor de Iraakse markt uit Kurdistan. Maar door de systematische vernietiging van Kurdische dorpen, de massale deportatie van Kurden en de Arabisering van Kurdische gebieden is de landbouw ontregeld of vernietigd.'

Door de "Arabisering" zijn grote groepen Iraki's "umgesiedelt" maar vooral naar Kurdische steden. Het zijn vooral Egyptische gastarbeiders die zich in de landbouw in het zwest werken. Overigens staan veel huizen in Kurdische steden alleen maar op naam van Iraki's die gewoon in baghdad zijn blijven wonen. President Saddam heeft de Iraki's opgeroepen de helft te eten van wat zij normaal krijgen.

In de Iraakse pers geeft de regering de schuld voor de dagelijkse problemen van de Iraakse bevolking momenteel geheel aan het buitenland, aldus Karim. Het is weer het oude liedje, zegt hij, "als Saddam grote interne problemen heeft gaat hij de oplossing buiten Irak zoeken.'

Zebari zegt dat "verandering in de huidige situatie toch waarschijnlijk van verzet in het Iraakse leger moet komen. Helaas zullen de militairen het waarschijnlijk weer moeten doen. Een opstand is mogelijk, ondanks de terreur tegen alles wat naar oppositie riekt. Er kan een situatie ontstaan waarin het verzet zich kan verenigen en het Iraakse volk voor nog meer ellende kan redden. President Saddam Husayn begrijpt niet meer wat de gevolgen zijn van van zijn politiek en met de hele wereld tegen hem kan hij niet winnen. De Golfstaten hebben nu aangekondigd dat zij hem ten val willen brengen.'

Aantal deserteurs op meer dan 40.000 geschat

Karim van het coördinatiecomité zegt: "er is verzet in het leger, zelfs in de partij. Ook Iraki's die niet in het verzet zijn georganiseerd, kunnen wat doen. We hopen dat er meer begrip komt voor wat zich momenteel in Irak afspeelt. Wij van onze kant begroeten elk soort steun of samenwerking die rekening houdt met wat er in Irak door Iraki's zelf al aan verzet wordt gepleegd. We willen niet dat geprobeerd wordt over hun hoofden de situatie te veranderen.

VERDEELD

In de visie van het coördinatiecomité van het Iraakse verzet moet Saddam Husayn ook veroordeeld worden omdat deze crisis "de aandacht van de Palestijnse opstand en alle problemen in de bezette gebieden afleidt. Met zijn militaire actie heeft Saddam, aldus Karim, de Arabische landen van de Liga nog verder "verdeeld. De laatste weken is weer bewezen'' zegt hij, "dat alle problemen met onderhandelingen opgelost hadden kunnen worden. Het is belachelijk dat Saddam zich nu, oog in oog met Amerikaanse interventie, opwerpt als verdediger van onze nationale onafhankelijkheid. Hij heeft de amerikanen uitgedaagd om te komen. We hopen dat het buitenland dat begrijpt en de zaak niet verder laat escaleren in de richting die Saddam wil.'

Het Kurdische verzet zegt nu beter beschermd te zijn tegen gifgasaanvallen, gezien van "veranderingen in de taktische sfeer", die zijn doorgevoerd na het gifgasbombardement op Halabja waar 5.000 burgers het leven lieten. Door deze maatregelen "kunnen we ons nu vrijer in Irak bewegen'' zegt Zebari.

Zebari is pessimistisch over een verandering in de Turkse politiek tegen de Kurden in Turks Kurdistan. Hetzelfde geldt voor Karim. De Iraakse regering zou de Turkse regering gedreigd hebben met acties vanaf Iraaks grondgebied door aanhangers van de Turkse Kurdische partij PKK, maar het is nog steeds onduidelijk of die werkelijk over uitvalsbases in Irak beschikken.

TURKIJE

Het comité zegt dat er geen radicale verandering in de Turkse politiek hoeft te komen. "Het zou al heel wat zijn'' zegt Karim, "als de Turken ophielden met de Iraakse geheime dienst samen te werken en aan Irak geen informatie meer over ons doorgeven. Er zou nu meer begrip kunnen komen voor de Kurden die tijdens de gifgasaanvallen uit Irak naar Turkije zijn ontsnapt. Het zou toch mogelijk moeten zijn dat het Iraakse verzet enkele bescheiden afspraken maakt met het Turkse leger.'

Volgens informatie van het Kurdische verzet worden de buitenlanders in de Iraakse hoofdstad vastgehouden in hotels die vlakbij doelen zijn gelegen die vanuit de lucht zouden kunnen worden aangevallen, zoals hotel Baghdad dat vlak bij het presidentiële paleis ligt.

Karim en Zebari zeggen dat de Iraakse regering de bevolking opmaakt voor een langdurig conflict. De verdediging tegen luchtaanvallen van van militaire bases en olie-installaties zou goed geregeld zijn met raketten en afweergeschut.



In Israël mag dan de draak gestoken worden met Irak's sterke man Saddam Husayn, zoals deze jongelui in Jeruzalem dat doen met 'Saddamy Schmuck' T-shirts, in eigen land is de Iraakse dictator nog zeer populair bij de grote massa en lijkt de oppositie vooralsnog geen schijn van kans te hebben om zich van hem te ontdoen.

Ba'athpartij zet koning Hoessein onder druk

Jordaniërs betuigen steun aan politiek van Irak

AMMAN.- In Jordanië is de afgelopen dagen een ware campagne losgebroken om de Jordaniërs ervan te overtuigen dat zij de kant van Irak moeten kiezen bij het conflict in het Midden Oosten. Afgelopen zondag demonstreerden grote groepen jongeren in de hoofdstad Amman met spandoeken waarop leuzen tegen de regering Bush en waarschuwingen voor andere westerse landen die zich aan de zijde van de Verenigde Staten hebben geschaard in het embargo tegen Irak.

Jordanië is pas onlangs enigszins gedemocratiseerd. Vakbonden, media en politieke organisaties zijn nog lang niet "gezuiverd" van tientallen verlengstukken van de regering die kort voor de laatste top van de Arabische Liga opeens de kant van Irak koos nadat een Unie met Saudiarabië was mislukt.

De Ba'athpartij in Jordanië heeft zijn werk goed gedaan en waarschijnlijk goed kunnen doen dankzij volle medewerking van het Jordaanse koningshuis. Deze partij heeft als elders in Arabische landen tot taak een rechts soort Arabisch nationalisme uit te dragen en moet Irak als leider van de Arabische wereld promoten. De partij werkt met Iraakse en Jordaanse partijleden die onder meer met een vast salaris gelokt worden.

Pro-Iraakse demonstranten staken Amerikaanse en Engelse vlaggen in brand bij een betoging welke afgelopen zondag plaatsvond in de stad Al Mafraq in Jordanië. Koning Husayn verklaarde kort daarop dat de Amerikaanse interventie in de Golf onaanvaardbaar is omdat deze indruist tegen het Arabisme en de Islam.



VOLKSCOMITE

Een twaalftal Jordaanse parlementsleden heeft een "volks"-comité voor de verdediging van de Arabische natie opgericht en beweert dat zich inmiddels 5.000 Jordaniërs als oorlogsvrijwilliger hebben gemeld. De media publiceren honderden brieven van mensen die graag in Kuwayt of Irak voor de Iraakse zaak willen vechten, alsof een leger van een miljoen om hun steun verlegen zou zitten. Koning Husayn van Jordanië kan met de oppositie in eigen land van zijn kant onmogelijk instemmen met het sturen van Jordaanse troepen naar Irak als onderdeel van een Arabisch leger.

Enkele vakorganisaties hebben ook hun steun aan de politiek van Saddam Husayn betuigd, terwijl de al evenmin onafhankelijke vakbonden een oproep aan hun leden hebben gedaan amerikaanse doelen aan te vallen als Irak door de vs wordt aangevallen.

Twee linkse parlementsleden waarschuwden de vs voor zware verliezen, terwijl de Jordaanse democratische volkspartij om een algehele mobilisatie heeft gevraagd. De moslim-broederschap die over een derde van de zetels in het parlement beschikt, gaf een verklaring uit waarin werd gezegd dat het conflict van Irak met Kuwayt en Saudiarabië niet door een Amerikaanse interventie opgelost moet worden.

Waarom blijft het Jordaanse koningshuis de kant van Irak kiezen, ook al kan dit standpunt tot een aanval van Israel leiden, dat heeft gezegd dat het Jordanië zal aanvallen zodra de koning Iraakse troepen op Jordaans grondgebied toelaat?

MEEST BEDREIGD

In de eerste maanden van dit jaar hebben Jordaanse politici en intellectuelen erop gehamerd dat Jordanië en niet Irak het meest door Israel bedreigde land in het Midden-Oosten, als gevolg van de massale immigratie van Sovjetjoden, die zou kunnen leiden tot een derde historische uittocht van Palestijnen naar Jordanië. Deze bedreiging voor Jordanië was reëel genoeg. In feite werd begin dit jaar een Israëlisch plan in de ijskast gezet om tienduizenden zogenaamde "illegale" Palestijnen van de westelijke Jordaanoever naar Jordanië te deporteren. Ongeveer 40.000 Palestijnen zijn hun de afgelopen jaren

Land zweeft al jaren aan rand van bankroet

sinds de oorlog van 1967 al voorgegaan, vrijwillig of gedwongen.

Jordanië zweeft al maanden op de rand van bankroet. Het land heeft een luttele 450 miljoen gulden van Irak tegoed en werd door Saudiarabië geholpen om zijn schuld aan het buitenland te betalen, onder meer ontstaan door forse wapenaankopen. Financiële schandalen en prijsverhogingen leidden uiteindelijk vorig jaar tot vrije verkiezingen in een meerpartijensysteem. De oppositie kreeg niet helemaal de vrije hand: velen weten zich nog steeds bespioneerd door de veiligheidsdiensten.

PLO

In analyses van de relatie tussen Israël en Jordanië is altijd gezegd dat koning Husayn pas echt pro-Palestijns zou worden op het moment dat zijn persoonlijke macht door de Israëli's bedreigd zou worden. Dat moment lijkt nu aangebroken, maar anders dan iedereen had verwacht. De Fatahbeweging van Yasir Arafat, de grootste politieke partij in de Palestijnse bevrijdingsorganisatie PLO, is om praktisch dezelfde reden in de armen van Baghdad gedreven als Jordanië: geldgebrek en gebrek aan politieke steun van Arabische landen tegen de immigratie van de Sovjetjoden in Israël.

Fatah's keuze voor steun aan Saddam Husayn lijkt een fors oproer bij de andere partijen in de PLO veroorzaakt te hebben. Arafat wordt steeds vaker vergeleken met conservatieve Arabische leiders en in een grote Kuwaytse krant werd onlangs - voor de invasie - de corruptie en het gebrek aan democratie binnen de PLO en het Palestijnse parlement in felle bewoordingen aan de orde gesteld.

Woordvoerders van de PLO, Fatah en de andere partijen zijn nog nooit zo stil geweest. Sommige Palestijnen vrezen dat een aanval op Irak ook het einde van de PLO zal betekenen.

Een betekenisvol incident is overigens hoogstwaarschijnlijk mede debet aan de koerswijziging van koning Husayn: enkele maanden geleden werd hij "per ongeluk" door Israëlische militaires beschoten, terwijl hij op de voorplecht van zijn schip stond.

INTIFADA

Al sinds het begin van de Intifada hebben de Israeliërs - arbeiderspartij voorop - het idee moeten opgeven van een federatieve Palestijns-Jordaanse staat. Jordanië is er sinds de Intifada niet populairder op geworden bij de Palestijnen op de westelijke jordaanoever. Evenmin de Saudische koning Fahd wiens regering bij voorbeeld onlangs meer dan duizend Palestijnse onderwijzers in Saudiarabie ontsloeg.

Bij arme Palestijnen en dito Jordaniërs heerst al jaren ongenoegen over het feit dat zij altijd op hun knieën moesten om van de koningshuizen in de Golf enige materiële steun, een verblijfsvergunning of gewoon hun salaris op tijd te krijgen. Deze bittere gevoelens komen nu ook naar boven. Emir van Kuwayt verjaagd? "opgeruimd staat netjes" zeggen ze, er meestal aan toevoegend: "alleen had Saddam Husayn dat niet moeten doen.'

Why change a winning horse ?

Kwaliteitsmanagement: mode of noodzaak ?

=door Bernadette Halabi=

VRAAG AAN EEN een doorsnee lokale ondernemer of hij/zij een voorstan-der is van kwaliteitsmanagement. Het antwoord is meestal positief. Indien we de betrokken ondernemer mogen geloven loopt kwaliteitsmanagement als een rode draad door zijn/haar bedrijf. Als we nader op het onderwerp ingaan blijkt de ondernemer zich echter niet verdiept te hebben in de internationale ontwikkelingen op het gebied van kwaliteitsmanagement. Waarom zou hij? Zolang het goed gaat met zijn bedrijf mag zijn eigen beleid beschouwd worden als kwaliteitsmanagement. Why change a winning horse?

Lokale en internationale ontwikkelingen in de tweede helft van deze eeuw dwingen ons echter om serieus bij deze vraag stil te staan. De toeristische industrie en de handel in Willemstad bijvoorbeeld, dreven in de jaren zeventig met name op kooplustige Venezolanen die ons eiland het hele jaar door bezochten. Aangezien deze bezoekers meer uit waren op kwantiteit dan op kwaliteit, zagen noch de handel noch de dienstverlening enige reden om te investeren in de kwalitatieve verbetering van hun diensten en producten. De noodzaak bleek pas achteraf, toen de Venezolanen thuisbleven na de devaluatie van de Bolivar en toen bleek dat andere toeristische bestemmingen in de regio wel op een bredere markt waren afgestemd.

INTERNATIONAAL

Ook internationaal heeft men achter het net gevist, met dramati-sche gevolgen voor de concurrentie-positie van het Westen ten opzichte van Japan. Na de Tweede Wereldoorlog was de vraag naar consumptiegoederen in het Westen zo groot dat de bedrijfsvoering op de eerste plaats gericht was op het opvoeren van de producti-viteit. Kwantiteit was belangrijker dan kwaliteit. Sinds de opkomst van Japanse kwaliteitsgoederen op de wereldmarkt is men ook in het Westen bewust geworden van de permanente noodzaak tot kwaliteitsverbetering.

[De doorsnee lokale ondernemer en de lokale werkgeversorganisa-ties discussiëren niet over kwaliteitsmanagement.]

Deze bewustwording bracht de Westerse 'captains of Industry' echter in grote verlegenheid. De 'Total Statistical Quality Control' die in Japan is toegepast, blijkt namelijk een onderdeel te vormen van een managementfiloso-fie die fundamenteel anders is dan die in het Westen. Deze managementfilosofie, die nota bene ontsproten is uit het brein van de Amerikaanse dr. Edwards Deming, ziet arbeid als een reeks van samenhangende activiteiten die tot een bepaald resultaat moeten leiden. Die samenhangende activiteiten vormen een proces, een systeem, waarvoor het management verantwoordelijk is. Fouten in de arbeidsorganisatie zijn volgens Deming voor 85% systeemfou-ten en kunnen alleen vermeden worden door het systeem zelf te verbeteren.

COMMUNICATIE

Deming toont echter aan dat de arbeidsorganisatie, of het systeem, niet van bovenaf 'top down' beheerst kan worden. De werknemers die binnen die systemen werken ervaren immers het eerst waar de fouten en problemen zitten. Er moet dus een zeer goede communicatie bestaan tussen het management en de werkne-mers. Daarnaast moeten de werknemers gestimuleerd worden om eventuele problemen op te sporen en op te lossen. Daartoe geeft Deming statistische instrumenten als hulpmiddelen die door iedereen in de organisatie aangeleerd kunnen en moeten worden. De managementfilosofie en de statistische instrumenten van Deming hebben inmiddels veel losgemaakt in de Westerse directiekamers. Eenzijdige uitspraken als 'lage productiviteit', 'ongemotiveerde werknemers' en 'slechte werkdiscipline' komen sinds de opkomst van de Deming-filosofie minder geloofwaardig over. Tegenstanders blijven zich echter verweren tegen de visie dat het top-manage-ment verantwoordelijk is voor de meeste gebreken in de arbeidsorganisatie. Is het succes van Japan niet grotendeels te danken aan het ijverige en volgzame karakter van de Japanse werknemers en aan de lage arbeidskosten? Gedeeltelijk wel, zeggen aanhangers van Deming. Maar vóór de vijftiger jaren waren de Japanners even ijverig en volgzaam, terwijl de arbeidskosten toen zelfs nog lager waren. Toch produceerden de Japanners vóór die tijd alleen maar rommel. Feit is dat bedrijven als Fuji, Mitsubishi, Nissan en Toyota in de vijftiger jaren een stapsgewijze, doch volledige reorganisatie invoerden volgens de principes van Edward Deming . De rest is (wereld) geschiedenis.

JAPANS GEHEIM

Twintig jaar nadat deze geschiedenis zich voltrokken heeft werden Westerse giganten nieuwsgierig naar het geheim van het Japanse succesverhaal. Veel prominente figuren uit de ondernemerswereld gingen persoonlijk in Japan een kijkje nemen zonder exact te weten waar ze naar moesten kijken. De weinig mededeelzame Japanners lieten het zich beleefd aanleunen en gaven detailantwoorden op de detailvragen van de Westerse 'captains of Industry'.

[85% van fouten en afwijkingen in het arbeidsproces zijn systeemfouten, die alleen vermeden kunnen worden door het systeem zelf te verbeteren.]

De vakliteratuur in het Westen werd overspoeld door uitéénlopende ervaringen van deze kapiteins omtrent de 'clue' van het oosterse geheim. Sommigen bleven verkondigen dat de lage arbeidslonen in Japan de belangrijkste factor waren in het succesverhaal. Anderen meenden dat de loyaliteit van de Japanse werknemer hoger is omdat ook hun arbeidszekerheid groter is. Weer anderen schreven het succes toe aan de ver doorgevoerde automatisering, terwijl een enkeling heil zag in de gemeenschappelijke ochtendgymnastiek voor directie en personeel, die in sommige Japanse bedrijven gebruike-lijk is.

DEMING PRIJS

Pas in de late jaren 70 kwam het Westen in aanraking met de totale managementfilosofie waarop het Japanse economische succes berust. Tijdens hun vele zakenreizen viel het de Westerse ondernemers namelijk op dat men in Japan veel ophef maakte over de zogenaamde 'Deming prijs'. Deze indrukwekkende prijs wordt periodiek uitgekeerd aan Japanse ondernemingen die een duidelijke vooruitgang hebben geboekt op kwalitatief en productief gebied. Bij navraag bleek deze Deming een Amerikaanse statisticus te zijn, die in 1950 door Generaal Douglas MacArthur naar Japan werd uitgenodigd in verband met een te houden volkstelling in dat land. Tijdens zijn verblijf in Japan werd Deming gevraagd om de Japanse Unie van Wetenschappers en Ingenieurs toe te spreken. Deming sprak over 'Total Statistical Quality Control', waarbij hij uitvoerig uitleg gaf over het gebruik van statistische instrumenten in de bedrijfsvoering. Ook gaf hij zijn visie over de arbeidsorganisatie, over de noodzaak om kwaliteitscontrole vanuit de werkvloer te stimuleren, over de noodzaak om verkwis-ting in het bedrijf tot nul te reduceren en over de noodzaak om exact op de hoogte te blijven van de wensen en eisen van klanten. De Japanners, die vlak na de oorlog economisch aan de grond zaten, zagen heil in de heldere richtlijnen van Deming. Stapsge-wijs werden deze richtlijnen toegepast in alle afdelingen van een aantal Japanse ondernemingen. Deming zelf heeft dit moeizame proces in Japan, dat ruim 15 jaar heeft geduurd, van nabij begeleid. Toen hij eindelijk door grote Westerse ondernemers benaderd werd heeft hij aan zijn medewerking een harde voorwaarde gesteld: de top van het bedrijf moet 100% achter kwaliteitsmanagement staan. Zo niet, dan heeft de invoering van zijn managementfilosofie geen enkele zin.

De eerste grote man in de Verenigde Staten die dr. Deming binnen heeft gehaald is William 'Bill' Conway, die aan het hoofd stond van een multinationale onderneming. Conway kijkt met voldoening terug op de intensieve en vruchtbare periode onder begeleiding van Deming, die bijna twee jaar heeft geduurd. Inmiddels heeft hij zijn eigen ervaringen aan de werkwijze van Deming toegevoegd en heeft deze vervat in 'Conway Quality, Inc': een raadgevend bureau met als onderwerp: The Right Way to Manage. Ook elders is de managementfilosofie van Deming zorgvuldig bestudeerd, bekritiseerd, verworpen of geaccepteerd. Vandaag de dag vormt deze filosofie een sterk uitgangspunt van vooráán-staande raadgevende bureau's en management-instituten die zich serieus bezighouden met kwaliteitsmanagement.

WEINIG BEKEND

Op Curacao is kwaliteitsmanagement, gezien in dit brede verband, een weinig bekend fenomeen. Werkgeversorganisaties en de doorsnee ondernemer discussiëren er niet over. Natuurlijk zijn er bedrijven waar bekwame en ervaren leiders een consequent beleid voeren. Sommige bedrijven trachten kaderpersoneel te kweken door werknemers voor management cursussen naar het buitenland te sturen. Weliswaar heeft dit geen enkele zin als het management zelf niet staat achter hetgeen het kaderpersoneel leert, maar het toont de bereidwilligheid van de top om de werknemers serieus te nemen. Ook hebben enkele bedrijven het traditionele 'topdown' beleid voorzichtig opengesteld voor 'bottom-up' participatie. Maar over het algemeen is men blijven vasthouden aan de oude zienswijze van Adam Smith, Frederik Taylor en Gilbreth, die arbeid beschouwen als een detail binnen een van bovenaf voorge-schreven produktieproces.

Binnen deze zienswijze passen de uitspraken die de tekortkomingen van het management in het arbeidsproces moeten camoufleren: 'ongemotiveerd personeel', 'lage productiviteit', 'slechte werkdiscipline'.
Toch duiken de laatste tijd aankondigingen op in de lokale dagbladen over een binnenkort te houden symposium over kwali-teitsmanagement. Het adviesbureau INTERAMO en de Asosiashon pa Maneho di Personal Korsou (AMPK), die achter deze aankondigingen staan, laten zich niet uit het veld slaan door de geringe aandacht voor dit onderwerp binnen de lokale ondernemerswereld. 'Inderdaad wordt kwaliteitsmanagement in geen enkel programma of periodiek van de werkgeversorganisaties genoemd, laat staan besproken', zegt AMPK voorzitter R. Pichardo. "Des te belangrijker is het om dit onderwerp onder de aandacht te brengen van de ondernemers. Elders is men al hard op weg om arbeidsorganisaties te moderniseren en betere structuren in te voeren. Indien wij onze concurrentie-positie serieus nemen moet dit onderwerp door onze ondernemerswereld worden opgepakt'.

[Vóór de vijftiger jaren waren Japanse werknemers even ijverig als nu, terwijl de arbeidskosten nóg lager waren. Toch produceerde Japan toen alleen maar rommel.]

"Kwaliteitsmanagement kan niet van de ene dag op de andere worden ingevoerd', zegt INTERAMO directeur Henk Dieperink. 'Het gaat niet uitsluitend om statistische kwaliteitsbeheersing, maar ook om een terugdringen van verkwisting, om een betere structuur van de arbeidsorganisatie zelf en om een betere vorm van samenwerking tussen het management en de werknemers. Het is begrijpelijk dat hieraan een bewustwordingsproces vooraf dient te gaan. Overigens wordt sinds ruim een jaar bij ISLA intensief gewerkt aan de invoering van 'total quality', in navolging van vergelijkbare activiteiten bij andere onderdelen van PDVSA. Ook bij de ALM en SETEL bestaan plannen om serieus van start te gaan. En het kan ook niet anders. Indien wij niet weer voor verrassingen wensen te staan, moeten wij werken aan een gemeenschappelijk doel: een voortdurende kwaliteitsverbetering van onze diensten en produc-ten. Maar daarvoor is kwaliteitsverbetering van management én arbeid een eerste vereiste. Kwaliteitsmanagement is dus geen mode maar noodzaak'.

Voorliefde voor Curaçaose afbeeldingen

Wotty de Lannoy maakt kunst in koper en hout

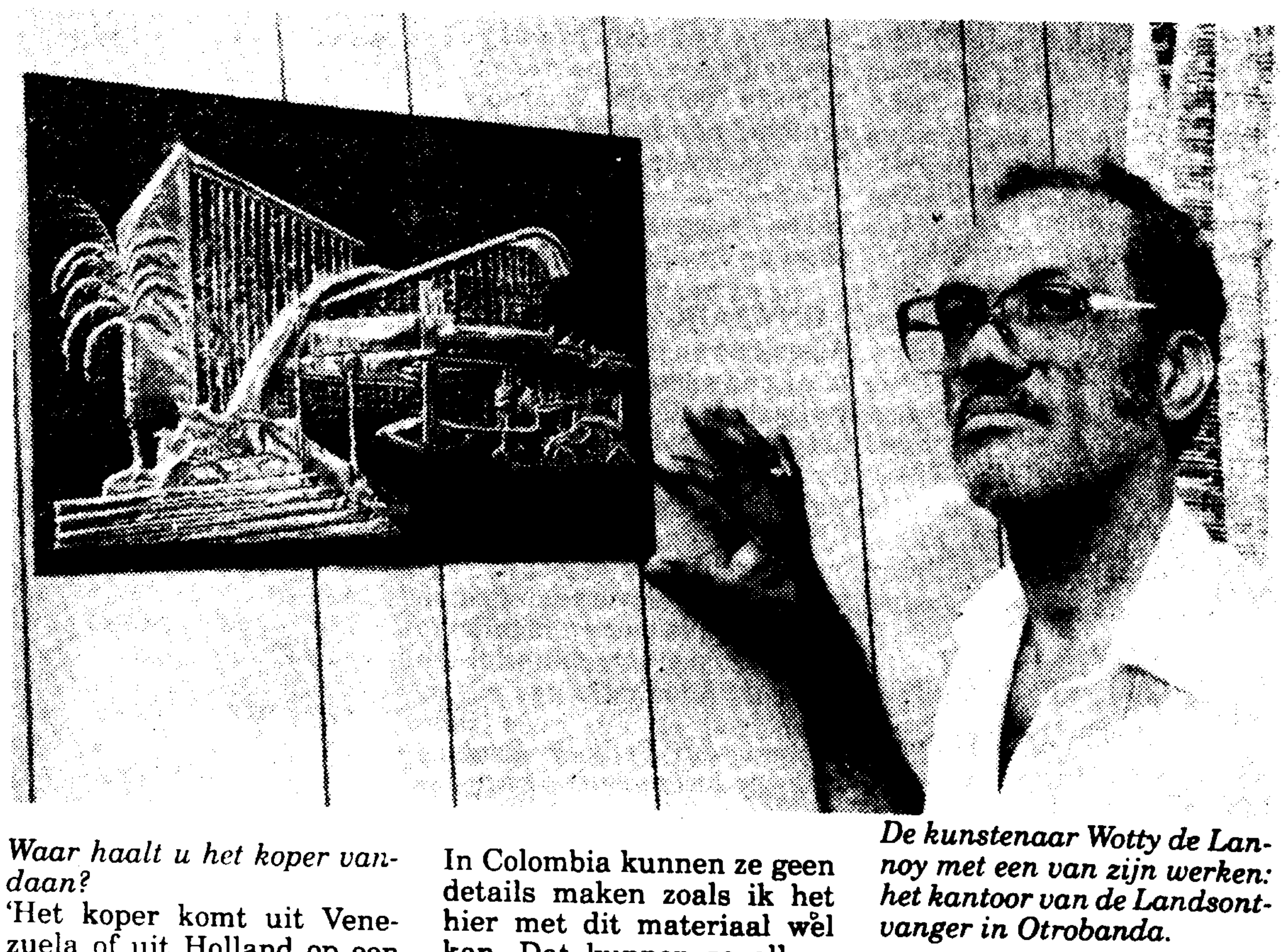
= door Nel Casimiri=

EDSON DE LANNOY, beter bekend als Wotty is geen onbekende in de Curacaose kunstwereld, maar bij het horen van die naam denkt men toch meteen aan muziek, aan zijn saxofoon. Wotty de Lannoy is echter naast instrumentmaker en musicus ook koperslager. Hij maakt kunstwerken van rood koper door met een hamer en beitels met ronde koppen voorstellingen in het koper te slaan. Begin volgende maand zal er van dit koperwerk van De Lannoy in de Akademia di Arte een expositie te bezichtigen zijn. Daarbij zullen ook de eerste werkstukken van zijn 16-jarige zoon die door zijn vader wordt opgeleid te bezien zijn. Wotty de Lannoy is trots op zijn zoon. Bij hem thuis in de Periclesstraat vertelt hij over zijn werk met het koper en over de enorme hoeveelheid tijd die het vraagt voor hij zo'n voorstelling in het koper heeft geslagen, letterlijk geslagen! Wotty zag koperwerk voor het eerst bij een neef thuis. Dat waren twee vissen en hij raakte erin geinteresseerd. Het schilderen zat al in de familie.

'Oorspronkelijk schilderden we allemaal. Dat hebben we geërfd van mijn vader. En over het werken met koper heb ik een boekje gekocht waarin uitgebreid uitleg werd gegeven.'

Maar u bent met een ander beroep begonnen?
'Nadat ik van school kwam op mijn zeventiende, heb ik achttien jaar bij het DOK gewerkt. Ik ben zelf fijnbankwerker, instrumentmaker van beroep. Ik ben een specialist in het maken van instrumenten. Maar na achttien jaar wilde ik wel eens op mezelf staan. Toen ben ik muziekles gaan geven en heb van de muziek mijn beroep gemaakt. Daarnaast ben ik blijven helpen in de stempelmakerij van onze familie. Dat was het bedrijf van mijn vader. Daar hielp ik vroeger ook mee en dat doe ik nog steeds.'

Hoe lang is het geleden dat u weg bent gegaan bij het DOK?
'Zeven jaar geleden. En drie jaar geleden is mijn vrouw overleden. Sinds die tijd is het mijn wens om van mijn kunst mijn beroep te maken. Daarom wil ik ook graag deze expositie. Ik wil de mensen laten zien hoe het werk van een koperslager op Curacao eruit ziet.'



De kunstenaar Wotty de Lannoy met een van zijn werken: het kantoor van de Landsontvanger in Otrobanda.

Waar haalt u het koper vandaan?
'Het koper komt uit Venezuela of uit Holland op een grote rol. Het is heel dun, het zijn speciale platen. Die kunnen ze hier niet maken.'

De Lannoy gebruikt voor zijn werk rood koper. In Colombia wordt bijvoorbeeld veel gewerkt met geel koper.

'Voor het werk dat ik maak is geel koper niet goed te gebruiken. Rood koper kun je uitgloeien, dan wordt het zacht. Geel koper blijft stijf. In Colombia kunnen ze geen details maken zoals ik het hier met dit materiaal wèl kan. Dat kunnen ze alleen als ze een mal gebruiken en daarna het koper gieten. Maar ze kunnen het niet door het te kloppen.'

VAN TEKENING

De Lannoy maakt eerst een tekening op het koper. Daarna gaat hij aan het kloppen, eerst de grote vormen. Het koper wat geen 'pak slaag' krijgt gaat bol naar boven staan. Niet de bolle vormen worden dus naar buiten geklopt, de rest wordt juist naar beneden geklopt. Met heel veel kleine klopjes wordt een soort arcering aangebracht waardoor de tekening in het koper nog meer vorm krijgt. Met speciale koperverf wordt soms de voorstelling nog van wat kleur voorzien. Als, na vele uren werk, het werkstuk klaar is en glanzend gepoetst, voorziet Wotty de Lannoy het van een heel dun laagje plastic zodat de glans behouden blijft, zelfs wel meer dan twintig jaar volgens hem.

'In 1972 was er ook een tentoonstelling waaraan ik heb meegedaan. Dat was een groepstentoonstelling die ook o.a. naar Suriname en naar Nederland ging. Mijn werkstuk, een waterverkoper, is ergens tussen Suriname en Amsterdam kwijtgeraakt.'

Wotty de Lannoy heeft een voorliefde voor voorstellingen die een beeld geven van Curacao. In het gebouw van het bestuurscollege op Scharloo hangt bijvoorbeeld een koperen plaat van het wapen van Curacao, die hij gemaakt heeft. Het slaan van voorstellingen in koper zoals Wotty de Lannoy doet is een

Vervolg op pag. 4



WALTER PALM
...Intensief speurwerk...

Opzienbarende vondsten gedaan

Walter Palm duikt in muziekcollectie Engels

= door Victor Hafkamp =

'HET INTERESSANTE van de Antilliaanse muziek is de mengeling van Europese melodieën en Afrikaanse ritmiek. Toen ik muziekwetenschappen studeerde, heb ik me ook in de Spaanse muziek verdiept. Daarin vind je de mengeling van Noordafrikaanse en Europese melodieën. En luister eens naar de Curaçaose walsen. Die zijn niet te vergelijken met de Europese, want ze hebben een Afrikaans ritme. Die mengvorm is uiterst interessant, een brok Curaçaose muziekhistorie. Het is je 'patrimonio cultural''.

De in Nederland wonende Walter Palm is op Curaçao. Hij combineert zijn vakantie op zijn geboorte-eiland met studie. Niet op het terrein van zijn dagelijkse werk dat hij op de Directie Hoofdlijnen Minderhedenbeleid bij het minister van binnenlandse zaken in Den Haag verricht, maar als uitvloeisel van zijn studie muziekwetenschappen die hij ook combineerde met zijn specialisatie in de wiskunde.

Walter Palm komt uit een beroemd Curaçaos muziekgeslacht. Hij is de kleinzoon van Jacobo Palm, alias shon Coco, die op zijn beurt weer de kleinzoon was van Jan Gerard Palm, de nestor van de Curaçaose muziek.

Zijn bekendheid met muziek leverde hem een opdracht op zich eens grondig te verdiepen in de muziekcollectie van dokter Chris Engels, een bijna legendarische figuur op het eiland. 'Ik ben door de erven Chris Engels benaderd om die collectie te ontsluiten' vertelt Walter Palm. 'Ik heb toen besloten een maand vakantie op Curaçao te nemen en er aan het karwei te beginnen'.

ONGEORDEND

De collectie Engels bleek nogal ongeordend. 'Ik heb eerst geprobeerd de manuscripten te ordenen naar componist. Dat klinkt makkelijker dan het is. Stel je voor: je zit omringd door manuscripten die ongesigneerd of maar ten dele gesigneerd zijn. Een aantal andere manuscripten bleek onvolledig, bijvoorbeeld een pianobewerking van de 'Othello' van Giuseppe Verdi door Josef Sickman Corsen. Die was ook incompleet, maar is nu weer volledig. Het eerste resultaat van mijn speurwerk.

Toen ik alles volledig had gerangschikt op componisten, ben ik vervolgens per componist nagegaan welke composities er waren. Ik heb toen gepoogd bijzonderheden te achterhalen, zoals de datum van de uitvoering'.

Bij die tweede speurtocht bediende Walter Palm zich van het boek *'Honderd jaar muziekleven op Curaçao'* van Rudolf Boskaljon, een kroniek van het muziekleven op Curaçao van 1850 tot 1955 Palm. 'Dat is een uiterst belangrijk en interessant werk. Ik kon op basis daarvan nagaan wanneer bepaalde stukken zijn uitgevoerd en hoe.

Via dat boek heb ik bijvoorbeeld gezien dat er op 20 juni 1944 een legendarisch concert met uitsluitend Antilliaanse muziekstukken is opgevoerd. Een aantal van die toen uitgevoerde stukken zaten ook in de collectie-Engels'.

Palm toonde het resultaat van zijn intense speurwerk aan twee gerenommeerde Curaçaose muziekkenners, Eric Gorsira en Frank Davelaar. Ze waren onder de indruk van de collectie die ze als 'uiterst waardevol' kwalificeerden. Hun gemeenschappelijke conclusie: die moet geconserveerd worden. Een aantal stukken die niet meer beschikbaar waren heeft Walter Palm in de collectie Engels teruggevonden, zoals de 'Fantasie' van Jan Gerard Palm de concertwals 'Elly' van Rudolf Palm en de wals 'Porque sufrir' van Paul de Lima. 'We dachten dat ze verloren gegaan waren'.

Walter Palm heeft per componist een korte levensbeschrijving op papier gezet en evenals enkele bijzonderheden over de composities verder heeft hij een volledige catalogus opgesteld van alle composities uit de collectie Engels.

'Het mooiste zou zijn als die stukken gedrukt zouden kunnen worden. Dan kan iedereen ze lezen. De collectie bevat gedrukte stukken, maar er is ook veel hand geschreven materiaal. Veel van mijn grootvader ook. Het zou prachtig zijn, als je het in druk zou kunnen overnemen. Om dat te bereiken zijn we nu op zoek naar subsidiegevers'.

Palm filosofeert nog over de mogelijkheid dat bij de uitgave van die werken het beroemde concert van 20 juni 1944 nog eens zou kunnen worden herhaald. 'Daardoor bereik je nog veel meer mensen en weet je ook de jongere generaties voor de Curaçaose muziekhistorie te interesseren', aldus Walter Palm.







Een portret in hout van premier Maria Liberia Peters behoort tot het werk van De Lannoy.

Wotty de Lannoy

Vervolg van pag. 3

heel precies werk, dat een grote concentratie vraagt. En ook goed licht. Daarom kan hij nooit 's avonds eraan werken.

GEEN KUNSTLICHT

'Kunstlicht kaatst terug en verblindt. Dat is heel vervelend. Na zes uur 's middags kan ik daardoor niet meer werken omdat ik geen licht genoeg meer heb. En soms ben je dan net goed bezig. Ben ik bijvoorbeeld net bezig met een gezicht, gaat het net goed lijken en moet ik stoppen.'

U werkt met koper en u maakt nog steeds stempels, maar daarnaast werkt u ook met hout?

'Ja, ik maak ook houtsnijwerk, d.w.z. ik snijd voorstellingen uit in hout. Op de tentoonstelling komt werk in koper, in hout en in leder'

En De Lannoy laat verschillende van zijn werkstukken in hout zien. Hij is bezig met een portret van premier Maria Liberia-Peters. Dat is bijna klaar, maar er zit al meer dan 100 uren werk in. Hij werkt eraan met een hele rij verschillende beitels.

'Ik werk het liefst met hout van de mispelboom. Dat is Mahok di Korsow. En natuurlijk altijd motieven van Curaçao.'

Hij wil ook modellen gaan maken van hout om die daarna af te drukken in koper.

'Dat is mogelijk in de USA. Op die manier kun je er een soort massaproductie van maken en een collectie opbouwen om te verkopen. Als ik nu een werkstuk maak, zoals bijvoorbeeld deze vissen, dan heb ik daar zo'n 45 uren aan gewerkt. Dat verkoop ik voor 1500 gulden. Daarin zit het materiaal, het koper, de verf, het plastic, maar ook al die werkuren. Dit kantoor van de landsontvanger was meer dan 100 uren werk. Dat kost 4000 dollar. Het is moeilijk, ik wil het niet duur verkopen, maar het is een 'hell of a job'. Normaal vraag ik tussen de 1500 en 1800 gulden.'

De tentoonstelling die begin september plaatsvindt in de Akademia di Arte wordt mogelijk gemaakt door sponsors. Wotty de Lannoy legt daar nog eens de nadruk op. Noemt ook hun namen. Hij is heel enthousiast over zijn werk en laat van alles zien. Het is zeker de moeite waard deze expositie in de Akademia di Arte te gaan bekijken, al is het alleen maar om eens te zien wat er allemaal mogelijk is met een gewone plaat rood koper door iemand die met veel geduld, en vakmanschap, aan het werk gaat.

Thematische uitwerking zwak punt:

AVA en Gabriël: alleen mooie opnamen

A & G

DE FILM 'Ava en Gabriel' draait al sinds 30 juni in het International Trade Centre. Na de eerste euforie (zie de Amigoe van 26 juni jl.) is nu het moment aangebroken voor een kritische reflectie op deze film.

Het verhaal is simpel. De Surinaamse schilder Gabriel Goedbloed komt in 1948 op Curaçao om op verzoek van pastoor Fidelius een madonna te tekenen in de kerk van Santa Ana. Hij kiest als model voor zijn madonna een gekleurde vrouw, Ava Recordina genaamd. Tot ontzetting van Ava's verloofde, de blanke politie-inspecteur Carlos Zarius, krijgen Ava en Gabriel een verhouding. Als tussendoortje heeft Gabriel ook een relatie met de gouverneursvrouw Louise van Hansschot.

Los van Ava en Gabriel worden ook de lotgevallen verteld van Shon Francois, de mede-eigenaar van de stoffenhandel 'La moda de Paris', en de in zijn winkel werkzame couturier Maurice. Shon Francois en Maurice hebben een homosexuele relatie.

De film is prachtig opgenomen. De warme Curaçaose kleuren zijn met veel liefde op celluloid vastgelegd.

VERHAAL

Het verhaal zelf is echter zwak.

Van een echte ontwikkeling van de relatie tussen Ava en Gabriel is nauwelijks sprake. Zij wisselen enkele liefdeloze blikken uit, geven elkaar enkele weinig overtuigende kussen om tenslotte passieloos de liefde te bedrijven. Voorts is ook de thematiek van homosexualiteit weliswaar geëxposeerd in de film, maar verder niet uitgewerkt.

Het verhaal is niet ontbloot van stereotyperingen. Allereerst is daar het stereotype van de schilder die een verhouding heeft met zijn model. Gabriel heeft een verhouding met zijn beide modellen, namelijk Ava en de gouverneursvrouw. Het tweede stereotype is van de blanke vrouw (in casu de gouverneursvrouw) met een voorkeur voor 'dat dierlijke, dat zwarte' in de neger.

Het verhaal is bovendien onaf. Hoe loopt het verder af met Ava en Zarius? En met Shon Francois en Maurice? En met pastoor Fidelius die in opdracht van de bisschop het eiland moet verlaten, maar die gewoon blijft rondlopen?

En wie is dat kind aan het slot van de film? Is dat de zoon van Ava en Gabriel?

Onduidelijk is ook wat het symbool van de film — de leguaan in een cirkel — nu eigenlijk voorstelt. Wordt de leguaan als vruchtbaarheidssymbool bedoeld waardoor een kind aan het slot van de film met een leguaan in haar armen loopt? Of is de omcirkelde leguaan alleen een obscuur brua-symbool?

ONWAARSCHIJNLIJK

Afgezien van de zwakke thematische uitwerking van het verhaal, de stereotyperingen, het onaf en onduidelijk karakter van het verhaal, is het verhaal ook nog onwaarschijnlijk. Het is bijvoorbeeld onwaarschijnlijk dat de bisschop en de gouverneur zich persoonlijk bemoeien met de verrichtingen van een schilder in de Annakerk.

De regisseur Felix de Rooy en de producer/scenarioschrijver Norman de Palm hebben het zich extra moeilijk gemaakt door de film te situeren in 1948. Dit roept tal van vragen op.

Was het taalgebruik in Otrobanda in 1948 inderdaad zo ruw?

Zouden de nonnen toelaten dat Zarius onder schooltijd zijn geliefde Ava komt bezoeken?

Zou een gekleurde vrouw als Ava indertijd zijn toegelaten tot de 'Club der Gezelligheid'?

Zouden de autoriteiten een bordeel toestaan in de Kaya Grandi?

Is het geloofwaardig dat een onderwijzer het in 1948 aandurft om het Curaçaos volkslied te zingen dwars door het Wilhelmus?

Is het ook geloofwaardig dat in 1948 een relatieve buitenstaander als Gabriel een affaire heeft met de gouverneursvrouw?

Ik vrees dat het antwoord op al deze vragen ontkennend is.

Laten wij eerlijk zijn. 'Ava en Gabriel' is niet meer dan een losse collectie mooie opnames. Het verbindend verhaal is zwak, en bovendien niet geheel historisch verantwoord.

S.R.

De mooie AVA RECORDINA is een van de hoofdfiguren in de speelfilm 'Ava en Gabriel'.



Ingezonden

Film zonder inhoud

NAAR AANLEIDING van de vele positieve reacties op de film 'Ava en Gabriël' zou ik graag mijn mening over deze film in de krant kwijt willen. De betreffende film wordt de lucht in geprezen om de simpele reden dat het stuk door lokale mensen geproduceerd is.

Verder spelen er grotendeels lokale mensen in met uitzondering van enkele schijnheilige Nederlandse toneelspelers. Dit alles deels op lokatie en deels in decor. Tegen het lokale karakter van de film geen bezwaar, maar laat nou niet iedere Curaçaoënaar het een goede film vinden omdat het een Curaçaos produkt is!

Even iets over de inhoud van de film, voorzover we over een inhoud kunnen praten. De film begon leuk en levendig waarbij vooral het thema roddel de toon aangaf. Er werden enkele acteurs en actrices voorgesteld. Maar verder dan het voorstellen van de acteurs en actrices kwam het niet, want naarmate de film vorderde, werden de karakters in de film vager en leger, waarbij door het abrupte einde geconstateerd moest worden dat het budget niet toereikend was.

Wat een liefdesverhaal had moeten worden, werd een puzzel van duizend stukjes waarvan achthonderd stukjes ontbraken. Dit, overschaduwd door voodoo en muziek waarvan je gaat geeuwen. Kortom een verhaal zonder inhoud, een boek zonder pagina's.

Laat de Curaçaoënaars kritisch blijven ten opzichte van hun produkten en vooral het overdreven chauvisnisme voorlopig laten varen.

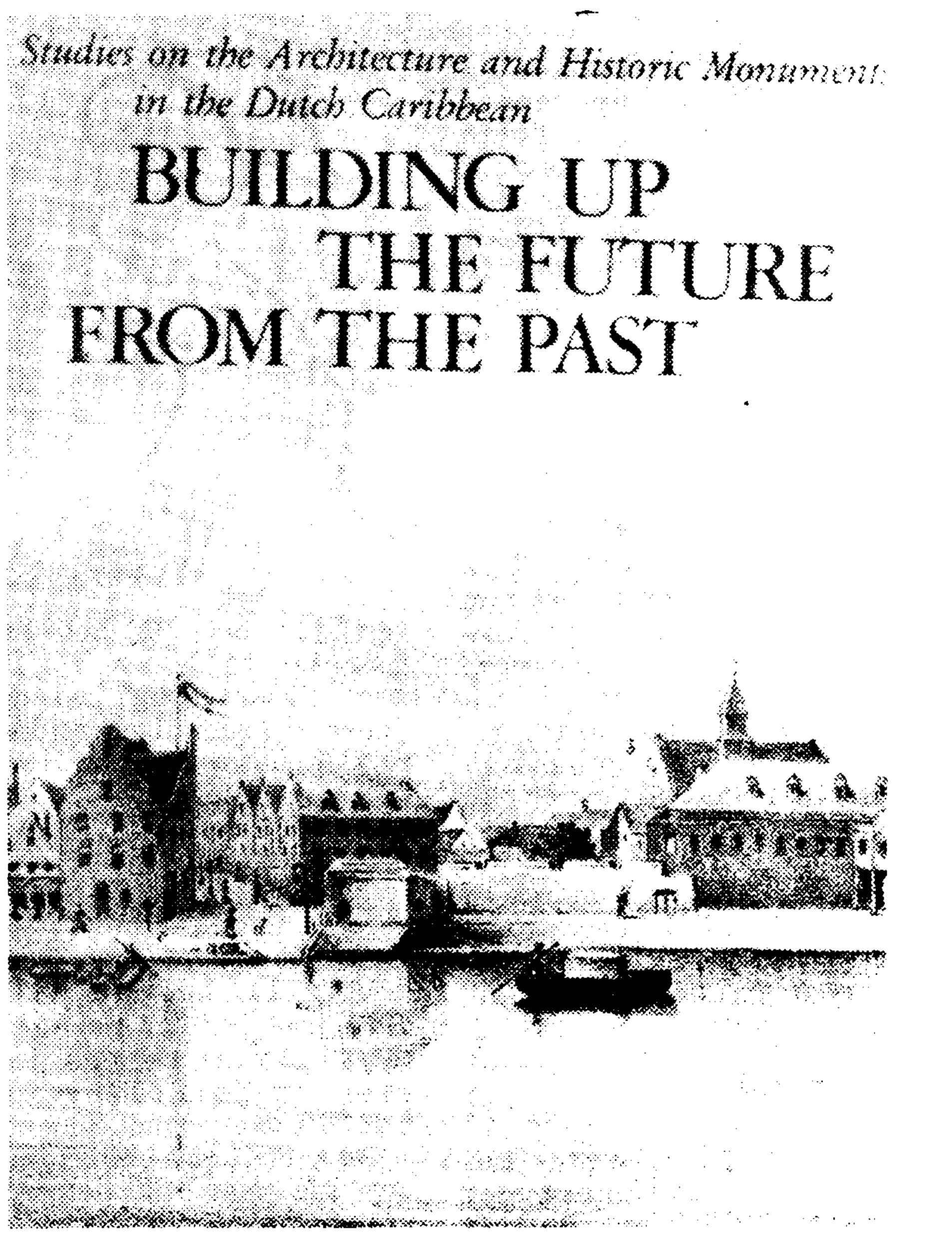
Lang leve de Curaçaose identiteit!

C, KOSTON
Curaçao



Bibliografie van echtpaar Coomans-Eustatia

Architectuur van Antillen en Aruba in kaart gebracht



= door Wim Rutgers =

HENRY COOMANS: 'Mijn vrouw Maritza is jarenlang bibliotecaresse geweest van de Universiteit van de Nederlandse Antillen. In die tijd is ze begonnen met het verzamelen van documenten en het maken van bibliografieën over een aantal onderwerpen die haar na aan het hart liggen en over Curaçaose auteurs. Daaruit kwamen bibliografieën voort als over Cola Debrot (1985) en Pierre Lauffer (1986), over Antiliaanse archeologie en onze Indianen in 1987, en over Elis Juliana als meest recente voorbeeld in 1989. Vanaf 1985 heeft ze daarbij ook steeds enkele auteurs gevraagd om inleidende artikelen te schrijven, omdat een bibliografie op zich nogal droog is. Carel de Haseth, Henry Habibe en Joceline Clemencia hebben zo bijvoorbeeld meegewerkt, door een inleidende bijdrage te verzorgen'.

Zo was Maritza ook al heel lang bezig met een bibliografie over de architectuur en monumenten van alle zes Antilliaanse eilanden, waarvoor ze ook weer auteurs vroeg, onder andere Professor Temminck Groll.

MARITZA: 'Een paar kritische artikelen maken mijn uitgaven leesbaarder en bovendien stimuleert dat het onderzoek en laten we hopen ook de verspreiding. In 1984 werd er in samenwerking door de Stichting Monumentenzorg en de UNA een symposium georganiseerd over het behoud van onze Curaçaose monumenten. Dat was eigenlijk de directe aanleiding.

Ik ben in bijna alle steden van het Caraïbisch gebied geweest en iedere keer als ik weer thuiskwam vond ik Willemstad het mooiste van alle hoofdsteden. Onderzoek is de beste manier om te bewijzen en te tonen welke potentie we hebben. Ik heb een jaar of drie, vier gecollectioneerd en alle titels verzameld die ik kon vinden en dat is toen in stencilvorm uitgegeven. Maar een poos later bleek dat niemand op de hoogte was en mijn bibliografie kende! Als je iets in een mooie boekvorm uitgeeft trekt het veel meer aandacht en daarom hebben we toen gezocht naar mogelijkheden om er meer mee te doen. Wat eerst een lijst voor het symposium was moest nu omgebouwd worden tot een echte bibliografie. Daar zijn we in 1987 al mee begonnen'.

TIJDENS DE plechtigheid ter gelegenheid van de traditionele zomeropenstelling van het Koninklijk Paleis op de Amsterdamse Dam en de tentoonstelling 'Willemstad-Monumentenstad' op 14 juni jl. boden Henry Coomans en Maritza Coomans-Eustatia samen met Michael Newton de eerste exemplaren aan van het door hen drieën als redactie samengestelde *Building up the future from the past,* dat over de architectuur en monumentenzorg van de Antilliaanse eilanden en Aruba handelt.

Deze exemplaren werden overhandigd aan o.a. Prins Claus en minister Jesurun, laatst genoemde schreef ook het voorwoord.

Op 10 juli kreeg Prof. Temminck Groll zijn eerste officiële exemplaar op het Antillenhuis te Den Haag, en tenslotte ontving Gouverneur Saleh **deze week zijn exemplaar in zijn paleis in Willemstad. Een gesprek met twee van de samenstellers, het echtpaar Coomans-Eustatia over het wel en wee van het ontstaan van dit boek.**

TEMMINCK GROLL

'De bekende Nederlandse onderzoeker Temminck Groll die zoveel onderzoek gedaan heeft naar Antilliaanse monumenten en daarover publiceerde, kreeg in 1988 van zijn Hollandse vrienden een 'liber amicorum', dat de titel droeg *DE STENEN DROOM.*

Hij werd in januari van dit jaar 65. In 1988 ontstond bij ons het idee om onze bibliografie met inleidingen op te dragen aan professor Temminck Groll. Daarom moest deze zijn al ingezonden artikel terugtrekken.

Het is natuurlijk algemeen bekend hoe belangrijk Temminck Groll is voor onze historische architectuur. Vanaf zijn eerste bezoek, dat via de Sticusa tot stand kwam, wees hij op het belang van monumentenzorg, op de vervallen staat van veel panden. Hij heeft de mensen bewustgemaakt van het grote belang ervan voor het nageslacht. Wat Ozinga deed in de jaren vijftig, nam Temminck Groll in de jaren zestig en daarna over. Door over Curaçaose monumenten te publiceren stimuleerde hij de belangstelling rond de noodzakelijke restauraties.

Temminck Groll is op alle eilanden geweest, ook op Aruba. Hij vergeleek de Antilliaanse-Caribische architectuur met de bouwwijze uit de andere koloniën, Indonesië bijvoorbeeld dat hij ook bestudeerde. Hij bekeek onze zaken dus in internationaal verband. Daarom wilden we van Antilliaanse zijde ook een boek aan hem opdragen bij zijn 65ste verjaardag. Toen zijn we meer auteurs gaan vragen om medewerking, afkomstig van alle eilanden. We vroegen niet minder dan 26 mensen en nagenoeg iedereen heeft inderdaad meegewerkt'.

MICHAEL NEWTON

HENRY: 'Maritza en ik zijn geen van beiden architect en daarom hebben we in de persoon van Michael Newton als medeverantwoordelijk redacteur deskundigheid op het gebied gekregen, vooral wat illustraties en technische zaken betreft. Hij had in 1986 in Delft een mooi boek gemaakt over *Architectuur en bouwwijze van het Curacaose landhuis.* We wisten dat hij goed kon schrijven en deskundig was.

In 1983 was er al een door Delftse studenten voorbereide tentoonstelling geweest over Antilliaanse architectuur, die ook op de Antillen te zien is geweest. Michael Newton had daarvoor een brochure *Antilliana* samengesteld.

MARITZA: Grote dingen moet je niet alleen doen. Heel vaak mislukken goede plannen omdat men alles zélf wil doen. Wij hebben in Nederland en op Curaçao gesproken met de auteurs om bijvoorbeeld afspraken te maken over voetnoten en verwijzingen zodat onnodige herhalingen voorkomen konden worden. We hebben afspraken gemaakt over de lengte van de bijdragen. Henry is in dat soort zaken heel strak en organiseert goed, Michael heeft daarbij voor de illustraties gezorgd, ik had nog oude kaarten uit mijn verzameling en probeerde subsidie te vinden. We hadden een goede taakverdeling'.

BELANGSTELLING

'In december 1987 was er in het Rijksmuseum een studiedag over de V.O.C. en de W.I.C. met als speciaal onderwerp de architectuur, onder andere ook iets over de Antilliaanse eilanden. Er waren die dag zo'n tweehonderd mensen aanwezig. Een maand eerder, in november 1987, promoveerde Pauline Pruneti Winkel over op de architectuurgeschiedenis van Scharloo.

Je ziet dus dat de belangstelling voor de architectuur in de lift zat, er was in de jaren tachtig heel veel aandacht voor! In diezelfde tijd maakte Peter Creutzberg zijn film over de Curaçaose monumentenzorg *Awor of nunca mas*, met speciale aandacht voor het verval van Otrobanda. In enkele jaren tijds trad de belangstelling voor de Antilliaanse architectuur sterk op de voorgrond.

Nu staat Willemstad op de lijst van Unesco als een van de honderdtwintig wereldsteden die van belang zijn voor hun architectonische schoonheden die behouden moeten blijven. Vandaar nu de tentoonstelling gedurende de zomeropenstelling van het Paleis onder de titel *Willemstad monumentenstad*. Op 4 september volgt er nog een symposium.

Als je dit alles analyseert zie je dat het allemaal Curaçaose projekten zijn: Scharloo, plantages, de film, de studiedag, de tentoonstelling. Daarom wilden wij ons boek algemeen maken, van ALLE eilanden, zowel als onderwerp en voorwerp van studie, als wat de medewerkers betreft.

Building up the future from the past is heel anders geworden dan het liber amicorum *De stenen droom*. We hadden in zoveel artikelen heel wat verschillende aspecten van vrienden en bewonderaars van Temminck Groll. We wilden het architectonische met het historische verbinden, ook over het interieur, de meubels als aankleding van de huizen, ook over het huis in de Papiamentstalige literatuur. We hebben daarbij nog twee primeurs in artikelen over Curaçaose meubels en Curaçaos goudsmeedwerk, wat nog nooit onderwerp van enige public actie is geweest'.

INDELING

'Als je zoveel bijdragen hebt, hoe ga je die ordenen? Dat kan alfabetisch per auteur, per eiland. Maar dat vonden we te zwak. *De stenen droom DROOM* is per onderwerp gerangschikt, maar wij wilden een andere opzet. Ir. Ronald Gill gaf toen het idee om van macro-niveau te gaan. Op zijn advies zijn we van de indeling uitgegaan: eerst het landschap, daarna het stedelijke, vervolgens de losse gebouwen, de interieurs daarvan, de mens die in die gebouwen woont en die zich tooit met juwelen.

We zijn van groot en algemeen naar een schaalverkleining en specifiek gegaan. Het boek begint met een stuk van René Römer, de inleiding die hij op de studiedag in het Rijksmuseum gehouden heeft. Dat is als algemeen inleidend artikel het eerst geplaatst. Het laatste is de uitgebreide bibliografie. We waren echt verbaasd wat er al over de architectuur van de Antillen geschreven is, want Maritza kwam tot ongeveer 500 titels! Ook de bij uitstek deskundige Roland Gill verbaasde zich over dat grote aantal.

Ons boek is dus anders dan *De stenen droom*, maar het moest ook anders zijn dan de catalogus bij de tentoonstelling *Willemstad monumentenstad*. We hebben overlappingen van artikelen kunnen voorkomen door goed en intensief overleg, we hebben elkaar geholpen en we hebben gegevens uitgewisseld als dat nodig en mogelijk was. We hebben daarom elkaar bedankt in onze beide boeken'.

'Het afscheidscollege van professor Temminck Groll was getiteld *'Doorgaan met de toekomst'*. We moeten onze monumenten behouden voor de toekomst; wat achter ons ligt, het monument, moeten we voor de toekomst verzorgen. Dat idee hebben we pakkend proberen te vertalen in *Building up the future from the past*, waarbij 'building' een dubbele betekenis heeft: het *gebouw* en het opbouwen als proces. Deze titel danken we aan Rique Lo-Sin-Sjoe. Ter verduidelijking hebben we de ondertitel 'Studies on the Architecture and Historic Monuments in the Dutch Caribbean' toegevoegd.

Het stofomslag symboliseert het oude in de vorm van een illustratie van G.J. Simons uit 1986, de strakke linnen band het nieuwe. We konden gelukkig veel foto's en zwart-wit en in kleur verwerken, evenals tekeningen, plattegronden, kaarten, bouwtekeningen enzovoorts.

Omdat er van de vijfentwintig auteurs niet minder dan zes (ex)UNA-medewerker zijn, onder meer van de Faculteit Bouwkunde, is deze uitgave ook verschenen als nummer 34 uit de reeks UNA-publicaties. We hebben voor de Engelse taal gekozen in verband met de verspreiding in het Caribisch gebied'.

Veel overeenkomst met werk van Astrid Roemer

Droomhuid: opzienbarend debuut van Surinaamse

= door Wim Rutgers =

'Deed ik in de relatie met Dewi bij vlagen alsof mijn moeder niet bestond en was zij slechts de lastige opvoedster die haar dochter zag mislukken als huisvrouw, toen ik met Anja en de kinderen samenwoonde werd mijn lesbische identiteit voor haar een feit en de al-dan-niet vanzelfsprekendheden met-of-zonder pijn tussen Ilundi en mij staan niet ter discussie. Nu ik Ilundi liefheb vraagt mijn moeder nooit meer of ik wel zeker weet dat ik geen kind wil, want ik heb haar verteld dat ik bezig ben een boek te baren voor de vrouw wier schoonheid ik vierentwintig uur drink. Mijn moeder voelde aan haar onderbuik alsof ze een kind ter wereld moest brengen'.

DIT LANGE CITAAT is zo ongeveer het einde van de opzienbarende debuutroman *Droomhuid* (1987) van Joanna Werners (Paramaribo 1953), waarmee deze zich als zwarte, lesbische, feminististe direct naast een gevestigde Surinaamse auteur als Astrid Roemer plaatste. Het citaat zou je als de meest beknopte samenvatting van de inhoud kunnen zien: een vrouw in haar wisselende lesbische relaties, maar haar constante binding met de moeder. Het citaat is ook typerend voor de enerzijds verhalende, anderzijds analyserend betogende stijl van schrijven die het gewaagde beeld en het van de norm afwijkende taalgebruik bepaald niet schuwt. Deze stijl roept zo een eigen sfeer op, waaraan je je overgeeft als lezer als je je door het vertelde laat meevoeren, maar waar je je soms aan ergert als je die koel rationeel observeert.

ALARMKLOKKEN

Het hiervoor gegeven citaat vervolgt met de zin: 'Scheidingswanden zijn niet altijd aan tijd gebonden: ze zijn als alarmklokken die mensen op een hoop persen, mensen uiteenscheuren'. Beweringen: scheidingswanden zijn...., een vergelijking: scheidingswanden als alarmklokken...., een tegenstelling: op een hoop persen - uiteenscheuren, allemaal in één zin! Wilt u mij als lezer maar volgen? Zo is lezen een creatief avontuurlijke tocht langs geslaagde routes én dwaalwegen, maar altijd actief betrokken.

Na deze zin volgt nog een kort prozagedicht en ook dat is typerend voor de stijl van Joanna Werners: fragmenten in normale druk, cursieve gedeelten, verhaal afgewisseld met lyrisch-poëtische intermezzo's, maar dat alles weer strak gecomponeerd in een gesloten cirkel die in vier delen wordt opgesplitst.

Surinaams-Nederlands taalgebruik opvallend

Er is dus veel overeenkomst met het bekend geworden en over-gewaardeerde *Overd de gekte van een vrouw* en het te weinig doorgedrongen *Levenslang gedicht* van Astrid Roemer. Maar Joanna Werners is geen epigoon, ze beschrijft de wit-zwart-relaties van personages die beurtelings in Nederland en in Suriname verblijven en hun lesbisch strijdbaar feminisme op een geheel eigen manier. Voortreffelijk als je bedenkt dat dit boek een debuut is. Vooral de eerste helft overrompelde en overtuigde me, in het derde deel krijgt het verhaal iets gejaagds, fragmentarisch, wordt het minder uitgewerkt en van scène tot scène afgeraffeld. Astrid Roemer is literair geraffineerder, Joanna Werners wint het in natuurlijkheid.

TEGENVALLER

Als je van dit niveau uitgaat, valt Werners tweede boek wat tegen. O, dat problematische tweede boek, een kwelling voor veel auteurs!

In *Zuigend moeras* (1990) vertelt het twaalfjarige meisje Aruna hoe haar vader haar wilde uithuwelijken aan de oudere Ram:

'Mijn moeder had me aangekeken. Een zachte adem ontvloeide aan haar lippen alsof ze mij wat wilde vertellen maar niet bij machte was de juiste woorden te vinden, de zachte adem, zo zuiver als haar eeuwige trouw aan haar echtgenoot, die volgens de traditie onzer cultuur door haar ouders en de zijne was uitverkoren om haar te beminnen en haar het zaad te schenken waaruit zij kinderen ter wereld kon brengen. Ik was een van hun kinderen, ik was zijn dochter, ik was haar dochter en ik ademde zacht met haar mee'.

Haar buurjongen Anand wil dit gedwongen huwelijk voorkomen en Aruna voor zichzelf hebben: hij verkracht haar (en maakt haar zwanger, naar later blijkt).

Aruna wordt naar Nederland gestuurd wegens de schande (o, mores!) waar ze haar kind baart, dat ze niet wil afstaan ondanks alle aandrang daartoe van de hulpverlenende bureaus. Aruna raakt zo verwikkeld in een dubbele strijd: die van haar ontwikkeling van kind-moeder tot zelfstandige vrouw, en die van haar relatie met haar zoon die ze pas na eindeloze problemen via tehuizen, pleeggezinnen, voogdij en andere vijandig ervaren instanties, als ze meerderjarig wordt op haar 21ste jaar, ècht haar eigen kind kan noemen.

Het vierde, laatste deel vertelt hoe de zelfstandige Aruna met haar zoon Remie op vakantie naar Suriname gaat, om daar door middel van de confrontatie met haar familie en haar jeugd helemaal zelfstandig te worden. Ze schudt het verleden van zich af en geestelijk onafhankelijk gaat ze terug naar Nederland. Het boek eindigt met de mooie zin: 'Op Schiphol regende het, en als late regendruppels die uit een paraplu werden geschud, viel mijn verleden stil'.

MIGRATIE PROBLEEM

Inhoudelijk sluit Zuigend Moeras aan bij de migratieproblematiek, zoals Astrid Roemer die in *Nergens ergens* verwoordde, en Bea Vianens eerdere romans *Sarnami Hai*, *Het Paradijs van Oranje* en *Geen onderdelen*. Maar waar deze boeken geen oplossing voor de hoofdpersonages boden, is Aruna in *Zuigend moeras* een voldoende zelfstandige vrouw geworden om haar leven in eigen hand te nemen. De jonge vrouw neemt en doet afstand van haar Surinaamse oorsprong.

Een belangrijk-vernieuwend gegeven dus, waarom is deze tweede roman dan minder van kwaliteit dan het debuut? We vinden eenzelfde schrijfprocédé: vier delen, nu in een strak chronologische orde, een verhaal dat wordt afgewisseld met cursieve delen, waarin de rapporten die het verbitterde gevecht verwoorden waarin Aruna gewikkeld is met de officiële instanties om haar zoon voor zichzelf te houden, lyrische onderbrekingen in gedichtvorm. Nieuw is een sterk Surinaams-Nederlands gekleurd taalgebruik in de dialogen.

Dat is allemaal dik in orde. Waar het debuut echter slaagde met een gedurfd-vernieuwende stijl die tot eigen activiteit van de lezer noopte, neigt hier de veel traditioneler vertelstijl naar het cliché. Dat verschil zie je al in de titels: vergelijk het woord 'droomhuid' (Van Dale kent het woord nog niet) met 'zuigend moeras'.

VERNIEUWING

Herlees het hiervoor gegeven citaat nog eens: een zachte adem ontvloeide..., niet bij machte was..., eeuwige trouw..., de traditie onzer cultuur..., uitverkoren..., beminnen...,

Joanna Werners slaagde erin met haar tweede boek met een compleet ander gegeven, zich thematisch te vernieuwen en het prachtige debuutniveau te handhaven, maar ze slaagde er niet in dit in een even vernieuwend-originele taalvorm te verwoorden. Zou het komen omdat de auteur volgens een bericht vooraf, alleen maar opschreef wat een vrouw die niet met name genoemd wil worden, haar na zeventien jaar zwijgen als haar levensverhaal vertelde? Joanna Werners fungeerde in haar tweede roman niet als de moeder die zelf een boek baart (zoals het debuut) maar alleen als bemiddelende vroedvrouw.

Joanna Werners: Droomhuid (1987)
Zuigend moeras (1990)
Uitgeverij Furie, Amsterdam.

Geitje Hebheb

= door Nel Basilio =

ERGENS in de mondi, samen met haar mama, ooms, tantes, neefjes en nichtjes woonde ook geitje Hebheb. Gekke naam he? Eigenlijk heette ze Mekmek. Het was een heel verwend geitje, dat alles, wat ze hebben wilde, van haar mama kreeg. En daarom wilde ze steeds meer hebben. Zo gauw ze een ander geitje zag met een cup, of een stuk krant, of een lekker blaadje, Mekkerde ze: 'Dat wil ik hebben!' En als ze het niet kreeg, begon ze te stampvoeten en met haar kopje tegen de andere geitjes te stoten.



'Geef het nu maar', zei mama Geit dan, 'jullie kunnen toch best een ander blaadje nemen. En kijk, daar ligt nog een stukje krant'. De andere geitjes waren niet zo hebberig als Hebheb. En om van het gezeur af te zijn, gaven ze het dan maar. Maar leuk vonden ze het natuurlijk niet. Zo gauw ze geitje Hebheb zagen, liepen ze een andere kant uit of verstopten zich achter een struik. Zo kwam het, dat geitje Hebheb op een dag niet riep: 'Ik wil dat blaadje hebben', maar 'Ik wil een vriendje hebben'.

En daar kon Mama geit haar niet mee helpen. Ze smeekte de andere geitjes om toch asjeblieft met geitje Hebheb te spelen. Maar die vertikten het. 'Ik heb nu geen tijd', zei de een. 'Eh, ik kom straks terug', zei de ander. En sommigen zeiden ronduit, dat ze niet met Hebheb konden spelen, omdat ze alles wilde hebben.

Arme Mama geit. Geitje Hebheb stampvoette en huilde en huilde en stampvoette. Mama geit werd er zo verdrietig van, dat ze al even hard mee huilde. 'Je kunt beter naar de kaboutertjes gaan', vond een oude grijze bok. 'Dit gaat zo niet langer'.

De kaboutertjes! 'Die kunnen me vast wel helpen', knikte Mama geit. En zelfs Hebheb hield op met huilen. 'Die zullen me wel een vriendje geven', mekkerde ze. 'En ik wil ook dadeltaart hebben en lamoentjes-limonade en pampuna-koekjes en honing-snoepjes'. 'Denk erom, dat je niets vraagt', schrok Mama geit, 'Dat is onbeleefd'.

Maar geitje Hebheb kon het niet laten. Zo gauw ze Poetsje zag, begon ze: 'Ik wil dadeltaart hebben'. 'Nee', zei Poetsje streng. Ze kende Hebheb wel! 'Ai, toe nu maar', begon Mama geit en Hebheb beurde haar pootje al op om te stampvoeten. 'Nee, Mama geit, jij gaat naar huis en Hebheb blijft hier'. 'Maar we kwamen alleen maar vragen om Hebheb een vriendje te geven', zei Mama geit verschrikt. 'Juist', knikte Poetsje, 'Dat is precies, wat ik ga doen'. 'Waar is dat vriendje dan?' zei Hebheb en keek om zich heen.

'Misschien in de schuur', bedacht Mama geit. 'Nee nee', lachte Poetsje. 'Ajo, Mama geit, tot morgen'. En ze duwde de geit de tuin uit. 'Ik wil mijn mama hebben', begon geitje Hebheb al weer. 'Wat wil je nu hebben, je mama of een vriendje?' vroeg Poetsje. 'Alletwee', huilde Hebheb. 'Oké', zei Poetsje, 'Maar je moet er eerst voor werken. Kom maar mee'.

Geitje Hebheb was zo verbaasd, dat ze vergat te stampvoeten. Nieuwsgierig liep ze achter Poetsje aan. 'Kijk, daar is Opa konijn. Hij heeft stijve pootjes en daarom breng ik hem elke dag een wortel', vertelde Poetsje. 'Ik wil die wortel hebben', zeurde Hebheb. 'Een andere keer', zei Poetsje. 'Geef hem nu maar aan Opa Konijn'. Gehoorzaam deed Hebheb het. En kijk, wat er toen gebeurde! 'Oh', zei Opa Konijn, 'Dank je wel, geitje, dank je wel. Dat vind ik heel aardig van je'. Een dier, dat haar aardig vond! Dat had Hebheb nog nooit meegemaakt. Ze straalde van blijdschap.



'Nu gaan we naar een muisje, dat zijn pootje verstuikt heeft', zei Poetsje. 'Ik moet hem een schoon verbandje om doen'. 'Hé, dag Poetsje', zei het muisje blij. Hebheb wilde maar, dat hij haar ook zo begroette. 'Heb je niets om aan hem te geven'? fluisterde ze in Poetsjes oor. 'Ik heb een maïskolf voor hem meegebracht', knikte Poetsje. 'Haal hem maar uit mijn tas'. 'Oh, dank je wel, Hebheb', zei het muisje verrast, toen het geitje de maiskolf voor hem neer legde. 'Gut, wat ben jij veranderd, zeg'. En hij gaf haar een zoen op haar neus. Als geitjes hadden kunnen blozen, was Hebheb vuurrood geweest. 'En, zijn er nog meer dieren, die we iets kunnen geven'? vroeg ze gauw.

'Ja zeker', zei Poetsje, 'Je zusjes en je broertjes. En je ooms en tantes'. 'Zijn die dan ziek?' vroeg Hebheb verbaasd. 'Nee, maar je kunt ze toch wel iets geven', vond Poetsje. 'Ja ja', knikte Hebheb, 'Daar heb ik nog nooit aan gedacht. Ja Poetsje, dat is een goed idee'. Ze begon al vast lekkere blaadjes te plukken en in Poetsjes tas te stoppen. En een stukje krant. 'Daar is mijn broertje dol op', vertelde ze. 'Die zak daar geef ik aan Bokkie, mijn neefje. Ik heb zo vaak zijn stukjes boodschappenzak opgegeten!'

Toen de geitjes Hebheb aan zagen komen, stoven ze gelijk alle kanten uit. Maar Hebheb was te druk om het te merken. 'Hé Bokkie', riep ze. 'Kijk eens, wat ik voor je mee gebracht heb, een stukje zak. Mama, waar is broertje? Deze krant is voor hem. En deze blaadjes heb ik vo[...] anderen mee gebrach[...] lekkerste, die ik kon vi[...]

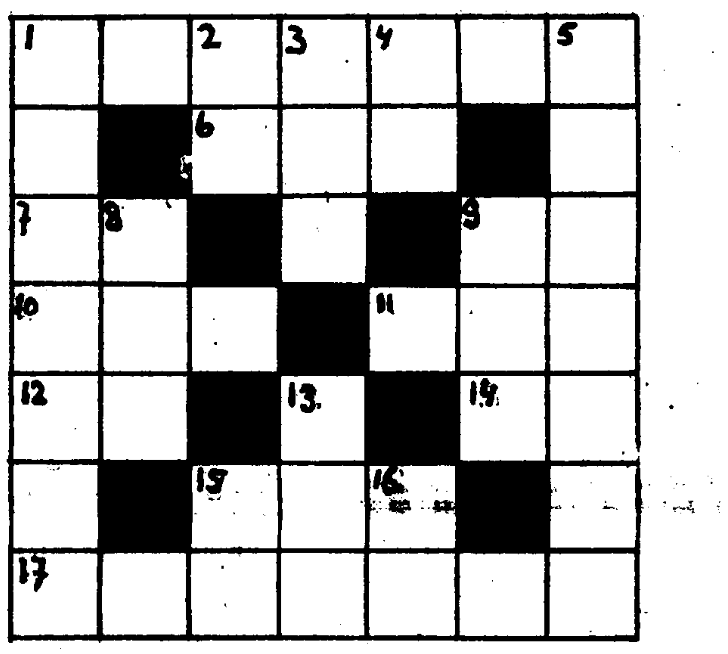




Eén voor één kwam[...] geitjes weer te voorsch[...] ze keken met grote [...] naar Hebheb. 'Missch[...] het een ander geitje, da[...] op haar lijkt', bedacht [...] geit. 'Nee nee', zei [...] geit, al net zo verbaa[...] de anderen. 'Ik weet [...] dat het mijn eigen H[...] is'. Poetsje lachte tev[...] en zei: 'Kom, ik ga[...] weer eens naar huis. J[...] nu wel genoeg vriendjes [...] heb'.

En nu was het de [...] van Hebheb om met [...] ogen om zich heen te ki[...] 'Ik heb vriendjes', zei ze [...] verbaasd. En ze heeft e[...] voor gezorgd, dat ze [...] vriendjes niet meer [...] raakte. Een paar ma[...] later vroegen alle [...] zich af, waarom ze het [...] toch wel Hebheb ha[...] genoemd!

Puzzel van de week



HORIZONTAAL: 1. Vakantieganger; 6. Zuster; 7. Persoonlijk voornaamwoord; 9. Persoonlijk voornaamwoord; 10. Vochtig; 11. Deel van de week; 12. Meester (afkorting); 14. Achter; 15. Deel van het hoofd; 17. Gebruiksvoorwerp van een timmerman of een electriciën.

VERTIKAAL: 1. Persoon, die tuinen schoon houdt; 2. Voegwoord; 3. Kledingstuk; 4. Tegenovergestelde van uit; 5. Entree; 8. Voertuig; 9. Jongensnaam; 13. Daar is je hond dol op; 15. Boven; 16. Deel van een mast.

OPLOSSING VORIGE KEER:

HORIZONTAAL: 1. Arm; 5. Baden; 6. Eng.

VERTIKAAL: 2. Raden; 3. Abt; 4. Ene.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Kaya Betico Croes 110; Bonaire -de heer Linkels, P.O.Box 122) En zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

Winnaar van deze week:

A. Kuster
Kaya Piedi Kandela 260
Curaçao

Hij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

Poesieversje



Liesje Bontekoe, die vlecht hoedjes,
Hoedjes van wat sprietjes gras,
Allerlei soorten bloemen,
en een rietpluim uit de plas.
Weet je wie die hoedjes dragen?
Het schaap, de vlinder en de bij,
Mies de poes, Marietje veldmuis,
Het paard en het geitje in de wei.
Binnenkort hoor jij daar ook bij,
want je krijgt er een cado.
Daarmee wil ik je dan zeggen:
Onze vriendschap, die is zó!

Wist je dat?



IN EEN dierentuin in Rome lopen honderden poezen vrij rond. Maar ze kunen niet bij alle dieren komen. De muizen zitten veilig achter dik glas. En de vogels vliegen rond achter ondoordringbaar gaas. De dierenverzorgers kijken dat gaas elke dag na.

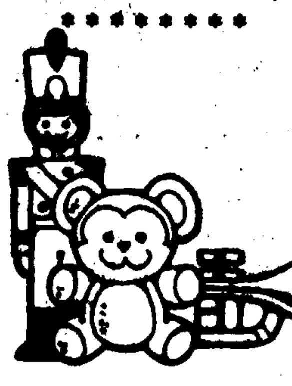
Op de apen zijn de poezen niet zo gek, die druktemakers. En bij de nijlpaarden en neushoorns komen ze ook niet zo graag, want als die onverwachts gaan zitten! En dan de olifanten. Die spuiten hen met hun slurf in een vrolijke bui kletsnat.

Maar bij de vleesetende dieren gaan ze wel graag op bezoek. Bij de leeuwen, de tijgers en de panters. Daar mogen ze de restjes opeten, als hun grote broers de buik vol hebben. En weet je waar ze nóóit naar binnen gaan? Dat is de kooi met de wolven.

****

Als een jong hondje net geboren is, likt de moeder het jong schoon. Dat doet ze om het jonge hondje aan te sporen adem te gaan halen, want dat moet hij opeens helemaal zelf doen. De eerste twee weken doet het kleintje bijna niets anders dan slapen. En als hij even wakker wordt, kruipt hij naar zijn moeder om te drinken. Na twee weken gaan zijn oogjes open.

****



Waarom houden kinderen meer van dat éne knuffelbeest dan hun andere poppen en beesten? Omdat het zo zacht is. Dat bleek in Nederland bij een onderzoek naar kinderen en hun knuffeldieren. En de beer was het meest geliefde knuffelbeest. Niet meer de Teddybeer, die de kinderen vroeger hadden. Nu hebben de meeste kinderen een Winnie the Pooh of een Pandabeer. Nummer twee was de hond, drie het konijn en vier de poes. Op de vijfde plaats kwam de aap samen met de zeehond.

****

Uit de schoolkrant

DE schoolkranten, die op mijn bureau liggen, lijken wel een grabbelton. Elke keer als ik er in grabbel, vind ik weer een leuk verhaaltje. Vandaag is het van Gardenia Rojer. Ze zit in klas 6b van het Pire College.

DIERENFEEST

Mekkie, de geit, is jarig. Moeder bakt een grote taart en koopt lekkere limonade. Mekkie is daar erg blij mee en is nog blijer als alle vrienden mogen komen.

Mekkie zegt: 'Tjonge, tjonge, wat zal dat leuk worden'. Rocky-Rabbit (konijn), Dribbel de hond, Banaantje de aap en Slurfje de olifant zijn allemaal uitgenodigd. Moeder vertelt, dat de verjaardag op Barbara Beach gevierd gaat worden.

De volgende ochtend is Mekkie al om 6 uur op en om 7 uur gaan ze alle vriendjes thuis ophalen. Op Barbara Beach willen ze meteen het water in. Ze spatten elkaar nat en spelen, wie het langst onder water kan blijven. Dan roept moeder en krijgen ze lekkere limonade.

Daarna stelt Mekkie voor om verstoppertje te gaan spelen. Rocky moet gaan zoeken en vindt Slurfje achter een dunne boom. Opeens ziet hij een schil op de grond vallen. Hij kijkt naar boven en ziet Banaantje in de boom zitten, die lekker van een banaantje zit te smullen. Ook de anderen zijn gauw gevonden en dan gaan ze in het zand spelen, tot Dribbeltje er genoeg van krijgt en roept: 'Wie gaat er weer mee in het water?' Daar blijven ze lekker zwemmen, totdat moeder hen roept. Nu gaan ze om de taart zingen: 'Lang zal ze leven in de gloria'. Ze krijgen allemaal een stukje taart en limonade. Moe, maar opgewekt gaan ze dan allemaal naar huis.

GARDENIA ROJER

Onze vriendjes

MIJN moeder wilde eigenlijk geen hond hebben. Maar toen we Boy één dag hadden, wilde ze hem niet meer kwijt. Boy liet al gauw zien, dat hij een goede waakhond was. Hij zit altijd op de inrit voor het huis, zodat hij iedereen in de gaten kan gouden. En als er iemand in de buurt komt, die hij niet kent, gaat hij vreselijk te keer. Totdat hij aan ons wel ziet, dat het goed volk is.

Hij is ook dol op autorijden. En als we niet gaan rijden, gaat hij wel maar achter het stuur zitten. Soms wel een halve dag lang. Hij is ook dol op snoepen. Als wij een koekje bij onze limonade krijgen, krijgt hij een hondekoekje. Maar hij kijkt eerst of hij niets van ons krijgt. Pas als hij dat zeker weet, begint hij aan zijn hondekoekje. Hij wil niet de kans lopen, dat hij iets lekkers misloopt, de slimmerd.

HETTY



RONALD houdt zoveel van vissen, dat hij er zelfs voor spijbelde van school. En nu hij groot is, kan hij niet eens de namen van de vissen, die hij gevangen heeft, goed schrijven. Jij wel?

Als je al de goede letters achter elkaar zet, weet je meteen welk beroep hij heeft.



Cijfervierkant

6	1	8	3
2	5	4	7
7	8	9	6
3	7	3	1

Verdeel dit vierkant in vier gelijke stukken, maar wel zo, dat de som van de cijfers in elk stukje 20 is.

Mopjes

Een man ging naar de stad om een bril te kopen. De juffrouw in de winkel probeerde allerlei brillen, maar telkens zegt de man weer: Nee, hier kan ik niet mee lezen. De juffrouw wordt ongeduldig en vraagt: Maar kúnt u eigenlijk wel lezen?
Man: Nee, natuurlijk niet. Waarom zou ik anders een leesbril nodig hebben?

* * *

Er komt een man de bibliotheek binnen en zegt tegen de juffrouw: Ik heb tien gulden in dit boek gevonden. Hebt u nog meer boeken van deze schrijver?

* * *

Opa: mag ik op de piano spelen?
Opa: Jazeker, meisje.
Even later: Opa, ik ben van de piano gevallen....

* * *

Wat is het verschil tussen een soldaat, die de hele dag in de hete zon met een rugzak op zijn rug heeft gelopen en een soldaat, die vader is geworden?
Antwoord: De ene soldaat is moe en de andere is pa.

* * *

Bedelaar: Goedemorgen mevrouw, heeft u misschien een kop koffie en een slagroomgebakje voor me?
Mevrouw: Wat een brutaliteit! Vroeger vroeg een bedelaar keurig netjes om een snee brood.
Bedelaar: Gewoonlijk doe ik dat ook, maar vandaag ben ik jarig.

* * *

Meester: Jantje, ken jij Frans?
Jantje: ja meester, hij is mijn neef.
Meester: Ik bedoel, kun je Frans spreken?
Jantje: Natuurlijk meester, hij komt zondag.
Meester: Nee, ik bedoel: versta je Frans?
Jantje: Ja hoor, als hij maar Nederlands spreekt.

* * *

Man tegen buurman: Waarom zet je allemaal tijdschriften om je planten [illegible]?
Buurman: Ik heb gehoord dat [illegible] je tegen [illegible].
Man: Maar wat heeft dat er nou mee te maken?
Buurman: Ik heb geen tijd om met ze te praten. Dus dacht ik [illegible]

Yvonne kreeg voor [...] verjaardag geld om [...] schildpad te kopen. Ze [...] met haar moeder naa[...] winkel en wees de klei[...] aan. Dat vond haar mo[...] vreemd, want ze zeurd[...] tijd om een grote. Die g[...] vind ik niet mooi, zei Y[...] ne, want ze hebben [...] kop.

* * *

WIJ hebben een slimme hond. Hij b[...] ons elke morgen de [...] Geweldig hoor!
Ja, en het mooiste is [...] hebben helemaal geen [...] nement!

* * *

Agent: Meneer, hier k[...] alleen vissen met een [...] gunning.
Visser: Bedankt voo[...] goede raad. Ik heb [...] hele tijd met wormen g[...] beerd.

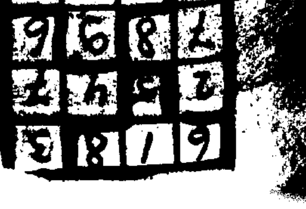
Een apenverh[...]

Dit verhaal is echt geb[...]
EEN toerist in Zuid [...] moest met de trein [...] waarin je ook kon slap[...] conducteur had hem ge[...] schuwd om nooit de [...] boes voor de open ram[...] te halen. Maar het w[...] warm in die slaap[...] Onze toerist kon er n[...] slapen en deed het toe[...]

Even voordat de [...] opkwam, werd hij wak[...] voelde, dat hij niet all[...] de coupé was. 'Zeker [...] zwerver, die vannacht [...] trein gesprongen is', [...] hij. En misschien no[...] meer ook, want er kw[...] allerlei vreemde geluid[...] de andere drie bedden [...] treincoupé. Maar toe[...] lichter begon te worde[...] hij tot zijn grote schr[...] de coupé vol bavianen [...] knaagden op zijn sch[...] ters en een was zelfs [...] zijn overhemd aan re[...] scheuren. Het leek [...] maar het beste dood [...] blijven liggen, want [...] nen zijn best woeste be[...]

Na tien minuten be[...] trein langzamer te [...] En nog voor hij hel[...] stopte, sprongen de [...] door het raam naar b[...] De man zag ze een be[...] klauteren in de richti[...] een palmboom-plantage [...] tig kleedde hij zich [...] ging de stations-chef [...] len, wat er gebeurd w[...] stations-chef knikt[...] wist ervan. 'Ze rijden [...] morgen met deze trein [...] om oliepalmnoten op die [...] tage te gaan eten' [...] hij. Ze eten en slap[...] wo[...] dan weer op t[...] ker om de trein van [...] naar huis te halen'.

Oplossing cijfer vierk[...]



Kwart eeuw na "wandeling" van kosmonaut Leonov

Ruimte-uitstapje blijft gevaarlijk moment

HAMBURG.- Een van de meest opwindende momenten in de geschiedenis van de bemande ruimtevaart was dat toen mensen de beschermde omgeving van hun ruimtecapsule verlieten om zich in de grote en vijandige leegte van het heelal te begeven.
De eerste 'ruimtewandeling' op honderden kilometers afstand boven de aarde, vond zo'n 25 jaar geleden plaats, amper vier jaar nadat de eerste bemande vlucht plaatsvond.
Op 18 maart 1965 begaf de Sovjet-kosmonaut luitenant-kolonel Alexei Leonov zich voor de duur van tien minuten buiten de cabine van de Voshod-2 en zweefde in de ruimte aan een dunne verbindingslijn.
Om dit historische moment vast te leggen, maakte de kosmonaut foto's van de Voshod-2 met ver beneden de aarde. Hij begaf zich tot op vijf meter van de Voshod voor hij terugging naar zijn compagnon kolonel Pavel Belyayev aan boord van de ruimtecabine.

Ingewikkelde reparaties tijdens huidige "EVA's"

Wetenschapsmensen waren in die tijd bevreesd voor de gevaren die Leonov liep zoals die van straling en van rondvliegende meteorieten. De Voshod-2 was in een baan van zo'n 500 kilometer van de aarde verwijderd, de grootste afstand tot dan toe door een mens afgelegd.
Slechts 100 kilometer hoger, boven de equator, bevond zich de Van Allen stralingsgordel, volgens de geleerden uit die jaren een van de grootste obstakels bij de verovering van de ruimte. Maar na de ruimtewandeling gaf het Russische persbureau Tass te kennen dat Leonov zich uitstekend voelde, zodat men op aarde weer gerust kon zijn.
Uiteraard bekeek concurrent Amerika het Russisch ruimte-uitstapje met jaloezie. En korte tijd later, t.w. op 3 juni 1965 was het een Amerikaan die zich aan een dergelijk avontuur waagde: astronaut Edward White verbleef 20 minuten buiten de tweemans Gemini-capsule.
De derde ruimtewandeling, een jaar later, was ook voor rekening van een Amerikaanse ruimtevaarder: Eugene Vernen wiens EVA (Extra Vehicular Activity, zoals de NASA een ruimtewandeling aanduidt) bijna twee uur duurde.
Geleidelijk aan verloren de ruimte-uitstapjes het karakter van een 'wandeling' en werd het eerder zwaar werk. Bij sommige EVA's kregen de ruimtevaarders de opdracht om ingewikkelde reparaties uit te voeren aan hun ruimtevaartuig of aan satellieten, moesten zij assisteren bij het terughalen van beschadigde satellieten en -in het geval van de Sovjet-kosmonauten- bij een 'dokmanoeuvre- van een ruimteschip met het Mir-ruimtestation.
Een speciaal hoofdstuk in de ruimtevaart-historie vormen dc Amerikaanse maanbezoeken. Ver van hun eigen planeet brachten Amerikaanse astronauten in totaal 90 uur en tien minuten buiten hun maanlanders door op het maanoppervlak.
Het eerste ruimte-uitstapje gedurende een reis waarbij geen baan om de aarde werd beschreven was van de Amerikaanse astronaut Alfred Worden die op 5 augustus 1971 de cabine van de Apollo-15 verliet voor een periode van 20 minuten om een aantal camera's op te halen.
De eerste vrouw die een ruimtewandeling maakte was de Russische kosmonaut Svetlana Svatzkaya. Op 25 juli 1984 bracht zij drieeneenhalf uur door buiten de Soyuz-10 capsule voor het doen van reparaties.



Alexei Leonov ging de geschiedenis in als de eerste mens die een ruimtewandeling maakte. De Sovjet-kosmonaut verbleef op 18 maart 1965 tien minuten buiten de cabine van de Voshod-2.

In toenemende mate gingen astronauten en kosmonauten gedurende hun ruimte-uitstapjes futuristische aspecten van menselijke activiteit in de ruimte uitvoeren. Op 29 november 1985 voerden de Amerikaanse astronauten Ross en Spring het eerste grote assemblage karwei uit in de ruimte.
Slechts door een dunne kabel verbonden met de spaceshuttle Atlantis, slaagden de twee mannen erin uit 126 aluminium staven een veertien meter hoge pyramide te construeren en weer uit elkaar te halen, als voorproefje voor de jaren negentig wanneer de Amerikanen hun 'Freedom' ruimtestation hopen te bouwen en de Westeuropeanen hun 'Columbus' ruimtestation.

Voor dit karwei zullen de ruimtebouwers niet meer aan hun ruimteschip vast zitten met kabels maar zichzelf vrij in de ruimte voortbewegen op speciale ruimtestoelen met eigen aandrijving die zowel door de Amerikanen als door de Sovjets reeds zijn ontworpen.
De eerste test met zo'n stoel vond plaats op 7 februari 1984, toen de astronauten Bruce McCandless en Robert Stewart gedurende een reis met het later verongelukte ruimteveer Challenger, vijf uur rondvlogen in de ruimte voorzien van 'jet backpacks', rugzakken die voor de aandrijving zorgden.
Deze 'Man manoeuvring units' of MMU's zoals de officiële term luidt, bevatten 24 stikstofmotoren die de astronauten aandrijven op een afstand van tot 100 meter van hun ruimtevaartuig. Terwijl een computer zorgde voor de stabilisering van de MMU's, kunnen de astronauten hun ruimtestoel besturen met de hand.
Momenteel zijn ook de Sovjet-kosmonauten bezig met het uittesten van een ruimtestoel die ze de naam 'Icarus' hebben gegeven in de omgeving van hun Mir-ruimtestation.
Maar de Icarus kan zich volgens de Sovjet ruimtevaart-journalist Mikhail Tchernyshov niet geheel vrij verplaatsen in de ruimte en moet met een kabel verbonden blijven aan de Mir, in tegenstelling tot de Amerikaanse ruimtestoelen die achter een afgedreven astronaut aan kunnen gaan om hem weer op te halen.

'Zelfs na 25 jaar ervaring zijn ruimte-uitstapjes geen routine geworden', verzucht Sovjet-kosmonaut en ruimtearts dr.Polyakov. 'Het zich begeven in de ruimte blijkt een riskante aangelegenheid. Als je op aarde een misstap maak, sta je weer op en wandel je gewoon verder. Maar in de ruimte kan een verkeerde stap tot een tragedie leiden'.

AMERIKANEN ZIJN NOG STEEDS DWARSLIGGERS

India wil "koelkasten" voor zijn bevolking

Ontwikkeling Derde wereld nieuwe dreiging ozonlaag

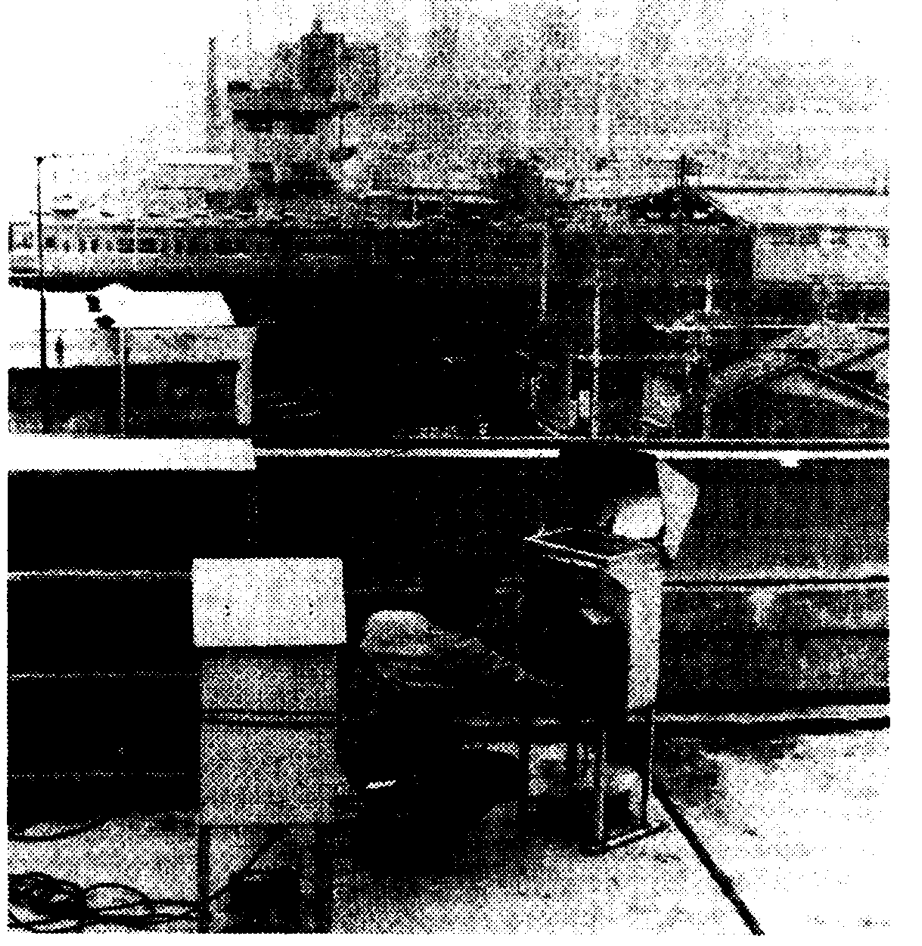
-door anp-verslaggever Kees Broere-

DEN HAAG.- Het leek zo mooi. De ontdekking door de chemische industrie van chloorfluorkoolwaterstoffen (cfk's) gaf de mensheid een verbinding die onbrandbaar, niet kankerverwekkend, niet giftig en ook nog eens goedkoop was. Zo'n halve eeuw later dreigt de zegening een vloek te zijn. Cfk's tasten de voor de mens vitale ozonlaag aan.
Het tempo waarin die aantasting plaatsvindt, neemt bovendien elk jaar toe. Drie jaar terug spraken vijftig landen met de ondertekening van het protocol van Montreal af om de produktie en het gebruik van cfk's voor het einde van de eeuw met de helft te verminderen. Drie jaar later blijkt aanzienlijke aanscherping van dat protocol noodzakelijk.
Daarover hebben 75 landen in Londen op ministersniveau vergaderd. De Nederlandse milieuminister Alders was ook van de partij. Behalve over het herzien van de afspraken die in Montreal zijn gemaakt, moesten de bewindslieden het vooral ook eens worden over extra financiële steun aan de derde wereld.

Minister Alders heeft de ozon-problematiek in het verleden reeds kernachtig weergegeven. Neem een land als India, zo luidt een favoriet voorbeeld van hem. Het telt zo'n 800 miljoen inwoners, wil "koelkasten" voor zijn bevolking en zegt mede om die reden op het punt te staan zeker zes fabrieken voor de produktie van cfk's te bouwen.
Tot zover lijkt er weinig mis. Elk land - China is nog zo'n koelkast-voorbeeld -heeft het recht te werken aan de eigen welvaart. De cfk's echter die India in de lucht zou brengen, schaden de ozonlaag. En de effecten daarvan gelden niet enkel de Indiërs maar de totale wereldbevolking. India zou dus beter van zijn cfk-fabrieken kunnen afzien.
De regering in New Delhi (die het protocol niet heeft getekend) is daartoe in beginsel bereid. Maar dan, zo stelt zij dreigend, zullen de rijke landen, die tot voor kort ongehinderd cfk's uitstootten, met veel geld over de brug moeten komen voor de ontwikkeling van alternatieve, niet-schadelijke stoffen. Want "koelkasten" blijft het gerechtvaardigde streven.

VS DWARSLIGGER

Het geld dat de derde wereld verlangt, zou moeten komen uit nieuwe of zogeheten additionele fondsen. De Verenigde Staten, inmiddels berucht dwarsligger waar het gaat om het maken van milieu-afspraken, verklaarden zich hiertoe lange tijd niet bereid, zeer tot ongenoegen van niet alleen de derde wereld maar ook de Europese Gemeenschap.



Onder auspiciën van de World Health Organisation van de Verenigde Naties worden in diverse grote wereldsteden regelmatig metingen verricht om de kwaliteit van de lucht te bepalen. Op de foto een WHO-medewerker bezig met waarnemingen in de Japanse stad Osaka.

Zeer onlangs echter maakte Washington bekend "om" te zijn. Het nieuws daarover werd kenmerkend genoeg niet bekendgemaakt door de Amerikaanse milieuminister William Reilly, maar door John Sununu, staf-chef van het Witte Huis, en door president Bush aangesteld om een stevige voet op de milieurem te houden.

De Amerikanen hadden het additionele ozon-fonds steeds tegengehouden omdat zij bang waren daarmee een precedent te scheppen voor de instelling van een fonds waarmee de nadelige effecten bestreden moeten worden van de klimaatverandering door het broeikaseffect. Vergeleken met zo'n klimaatfonds is het ozonfonds een fooi.
Sununu was hierover ook zeer uitgesproken. Het ozonfonds mocht in geen enkele relatie gezien worden tot de discussie over andere milieufondsen. Bovendien, zo onderstreepte hij, waren de VS bereid te betalen voor het fonds omdat over de aantasting van de ozonlaag en de nadelige gevolgen ervan inmiddels voldoende "wetenschappelijke zekerheid" bestaat.
Met dat laatste verwees hij naar de disputen over het broeikaseffect.

NIETS AANGETOOND

Washington weigert zich nog steeds vast te leggen op afspraken over terugdringing van broeikas-gassen zoals kooldioxyde (co2), omdat het verband met klimaatverandering nog niet is aangetoond. Wat hieronder schuil gaat, is de vrees in te moeten leveren met economische groei.
Ondertussen is in Londen, waar de ambtelijke voorbereidingen van de ozon-conferentie zijn begonnen, reeds de strijd ontbrand over de inrichting van het fonds. De VS willen dat de wereldbank het geld beheert. Een speciale commissie moet de precieze toedeling van gelden bepalen.

In die commissie, zo willen de Amerikanen, krijgen de landen die het meest aan het fonds bijdragen ook de meeste stemmen. In de praktijk betekent dit dat de vs de meeste zeggenschap over het fonds zouden krijgen. Ontoelaatbaar, zo zeggen de landen van de derde wereld.
Het ozon-fonds is voorlopig gesteld op circa 300 miljoen gulden. Daarmee zouden in een periode van drie jaar projecten opgezet moeten worden voor de ontwikkeling van alternatieve stoffen. Volgens de internationale milieuorganisatie Greenpeace, in Londen als officiële waarnemer aanwezig, is dit volstrekt onvoldoende.

"Een dergelijk bedrag", zegt een woordvoerder van Greenpeace, "zal de grote producenten van cfk's zoals Hoechst, Du Pont, AKZO en ICI, er niet toe zetten de structuur van hun produktie snel te veranderen. Het signaal is ook politiek onvoldoende om landen in de derde wereld ertoe te brengen toe te treden tot het protocol."

VERVANGERS

De cfk-producenten steken ook zelf het nodige geld in de studie naar vervangers voor cfk's, de stoffen die onder meer voorkomen in koelkasten, spuitbussen en isolatiemateriaal. Du Pont bijvoorbeeld zal hiervoor de komende tien jaar bijna twee miljard gulden investeren. Niettemin zeggen de producenten te betwijfelen of in 2000 de cfk produktie stilgezet kan zijn.

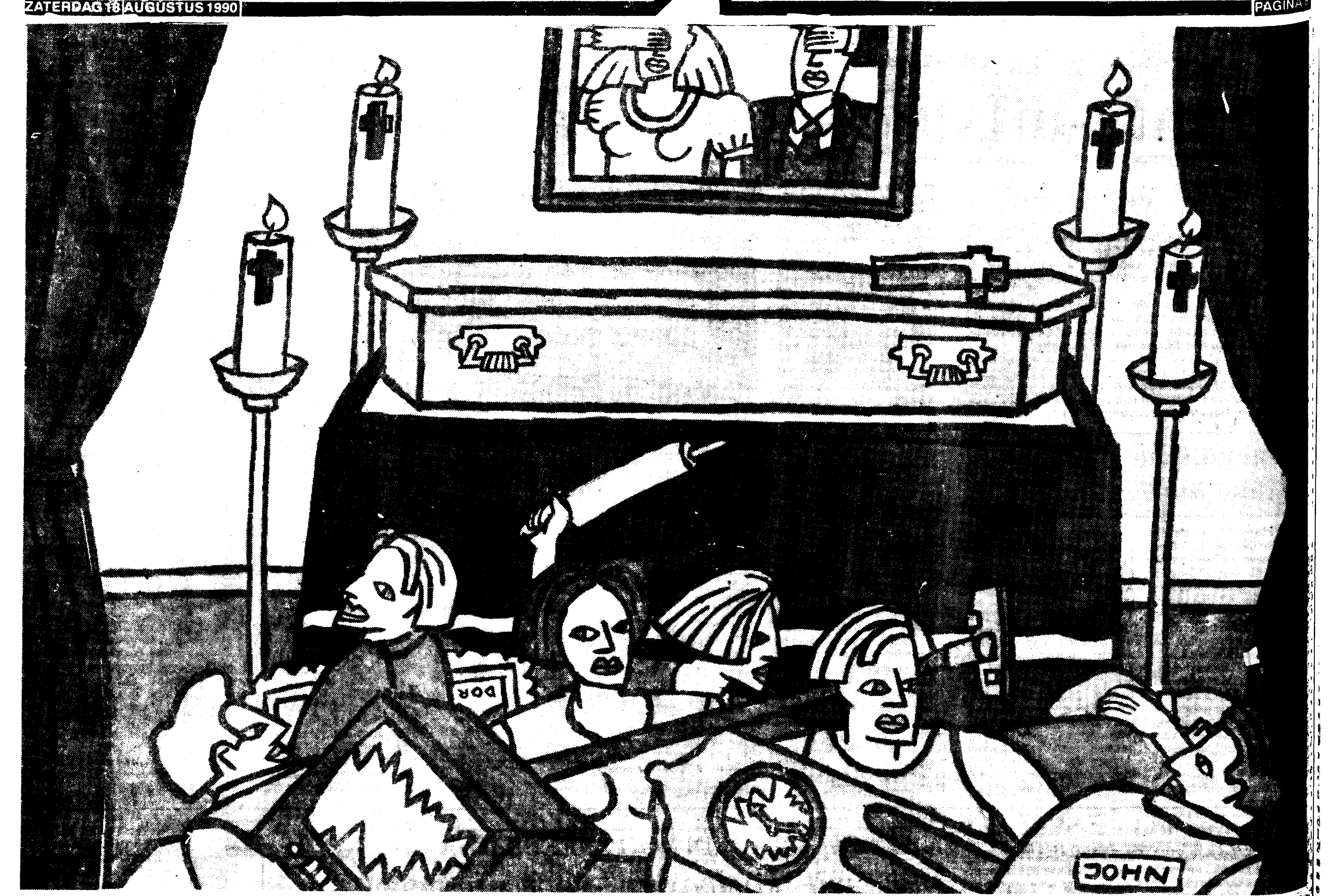
De in Londen beoogde afspraak om aan het einde van de eeuw geen zogeheten harde cfk's meer te produceren en gebruiken, betreft op de eerste plaats de geindustrialiseerde landen. Voor de derde wereld geldt een "uitloop" van nog eens tien jaar, zo vertelt een ambtenaar van het ministerie van milieubeheer die nauw bij het ozonoverleg betrokken is.
Daarbij geldt het als "de kunst" om de derde wereld via technische en financiële steun ertoe over te halen eerder dan 2010 van cfk's af te zien. Op de achtergrond hiervan speelt een handelsargument. Als in het westen niet alleen de produktie maar ook de invoer van cfk's wordt stopgezet, vervalt daarmee vanzelf een afzetmarkt voor de derde wereld.
De EG loopt intern op de wereldwijde afspraken vooruit. Binnen de gemeenschap geldt 31 december 1997 als de datum voor het einde van de cfk's. Nederland gaat hierbinnen nog sneller. Onlangs spraken overheden en bedrijfsleven af het gebruik van cfk's in 1995 met meer dan 99 procent te hebben verminderd. Deze afspraak kent voorlopig een vrijwillig karakter.

MEER GEVAREN

De ozon-problemen beperken zich overigens niet tot de harde cfk's. Andere schadelijke stoffen, die ook op de Londense agenda stonden, zijn halonen, methylchloroform en tetrachloorkoolstof. Zij alle dragen bij aan het bekende "gat" in de ozonlaag. Dat gat is in 1985 voor het eerst boven de zuidpool ontdekt.
De laatste wetenschappelijke gegevens spreken verontrustende taal. Ook boven europa en Noord-Amerika wordt de ozonlaag steeds dunner door het toenemend chloor-gehalte in de stratosfeer. De afgelopen drie jaar zou de laag ongeveer 15 procent zijn geslonken. De ultraviolette straling van de zon dringt hierdoor makkelijker op aarde door.
Een van de gevolgen hiervan is een grotere kans voor de mens op huidkanker en blindheid. Ultraviolette straling verandert bovendien de chemische samenstelling van (voedsel)planten en vertraagt hun groei. Daarnaast zorgt aantasting van kleine organismen in de oceanen, zoals plankton, voor een verstoring van voedselketens.

VOORUITGANG

De woordvoerder van Greenpeace wil niet ontkennen dat in de aanpak van het ozonprobleem "belangrijke vooruitgang" is geboekt. Een jaar of tien geleden wilden wetenschap, industrie noch politiek iets weten van een mogelijk verband tussen aantasting van de ozonlaag en de uitstoot van stoffen zoals chloorfluorkoolwaterstoffen.
Inmiddels is de ontwikkeling van alternatieven in volle gang. Ook daarbij kunnen echter vraagtekens worden gezet. Zo tasten de "zachte" cfk's, zoals hcfk's, de ozonlaag aanzienlijk minder aan. Indien echter de groei in produktie en verbruik doorzet, is de balans voor mens en milieu uiteindelijk toch negatief.
En zelfs de onmiddellijke stopzetting van het gebruik van schadelijke stoffen garandeert geen volledig herstel van de ozonlaag. Het zogeheten na-ijleffect wordt geschat op tachtig tot 100 jaar. Voor sommigen lijkt Londen dan ook een bij voorbaat verloren race tegen de klok.
De meer optimistisch ingestelden weten dat in de Britse hoofdstad in elk geval de toekomst van de milieusamenwerking tussen noord en zuid op het spel staat. Ook minister Alders heeft hierop gewezen. De derde wereld staat als dreigende supermogendheid op de uitkijk.



**FAMILIELEDEN DIE elkaar nooit meer aankijken, moeders die door hun kinderen op straat worden gezet en kapitalen die aan de neuzen van de (in hun ogen) rechthebbenden voorbijgaan.
Is het aardse tranendal al een poel van ellende, de echte treurnis slaat vaak pas na de begrafenis toe. Schakel bij leven en welzijn een notaris in, zo luidt het advies. Want pas als je ermee moet delen leer je de medemens kennen.**

Mijnheer P. overlijdt in een bejaardentehuis. Hij heeft contact gehad met en notaris, maar tot een testament is het nooit gekomen. Na zijn dood meldt zich bij de notaris een oudere vrouw, die P. jarenlang heeft verzorgd. Hij heeft haar zijn bezittingen toegezegd; familie heeft hij niet meer. De notaris moet de vrouw echter teleurstellen: de erfenis gaat naar verre (buitenlandse) familieleden tot in de zesde graad, die mijnheer P. nooit persoonlijk hebben gekend.

Huis van paar ton geen probleem; wel vete over oude stoel

Familieruzie als erfenis

Ursula woont samen met Peter. Jaren geleden hebben ze een huis gekocht.Het staat op naam van Peter omdat hij het hoogste inkomen heeft en via zijn werk op een voordelige manier een hypotheek kon afsluiten.
Peter komt bij een autoongeluk om het leven. Zijn ouders erven al zijn bezittingen, inclusief het huis. Ursula komt op straat te staan; de ouders verkopen het huis.
Niet eerlijk? Daar gaat het niet om bij een nalatenschap. Die is volgens de Nederlandse wetgeving nog steeds gebaseerd op bloedverwantschap en niet op rechtvaardigheid of redelijkheid. Voor een habbekrats, circa 150 gulden, hadden mijnheer P. en Peter over het graf heen kunnen regeren en hun wil opleggen aan gewenste nabestaanden.
Neem Karel. Hij woont al jaren samen met Monique en hun beider dochtertje. Om onduidelijke redenen heeft hij dit kind nooit 'erkend'. Alle spaargeld zet Karel jarenlang vast op naam van zijn vriendin. Zij overlijdt en heeft geen testament. De minderjarige dochter is nu enig erfgenaam, terwijl de vader volledig buiten de boot valt. Hij is zelfs geen voogd over zijn eigen dochter.

HANDGESCHREVEN

Soms zijn notarissen genoodzaakt in dagbladen met een advertentie mogelijke erfgenamen op te roepen: 'Het betreft een erfenis met een positief saldo', staat er dan vaak bij om de betrokkenen niet bij voorbaat af te schrikken. Ook zo,n noodgreep is te voorkomen door in een wilsbeschikking de verdeling vast te stellen.
Een bejaarde vrouw voelt haar einde naderen. In een brief schrijft ze dat al haar bezittingen voor haar nichtje zijn. Dat meisje erft echter niets, want het papiertje wordt niet gevonden. Regelmatig komt het voor dat dergelijke 'testamenten' jaren na dato in oude dozen, kisten of lades opduiken. Geen van de familieleden heeft ooit van het bestaan afgeweten, terwijl het ook nog te vaak voorkomt dat ze door belanghebbenden worden verdonkeremaand.
Bij codicil kunt U alleen meubelen en sieraden toewijzen, de begrafenis regelen en een executeur testamentair 'benoemen'. Hij regelt de zaken na uw dood. Let wel: het codicil dient handgeschreven te zijn. Typemachine of het handschrift van de buurvrouw maken het stuk waardeloos.
Een oude ongetrouwde man overlijdt, zonder testament. Zijn broer en zuster erven alles. Die zitten in een bejaardenrtehuis, op kosten van de Nederlandse Staat. Die pikt vervolgens de erfenis in. Als bij testament broer en zus waren overgeslagen en neven en nichten waren bedeeld, had de staat naar het geld kunnen fluiten. Weer een bewijs dat de meeste mensen er geen besef van hebben wat er na hun dood met hun bezittingen gebeurt.
De eigenaar van een transportbedrijf heeft zijn onderneming bij gebrek aan een opvolger verkocht aan een mededirecteur.
Voordat de overeenkomst op schrift staat, sterft de eigenaar. In het dan volgende conflict met de familie, gaat het bedrijf failliet.
Vader overlijdt, moeder en kinderen zijn de erfgenamen. Zoals zo vaak gebeurt, laten de kinderen hun erfdeel in de 'onverdeelde boedel' zitten. Een van de zoons wordt door zijn vrienden opgejuind het erfdeel op te eisen. Dan begint het gedonder.
Allerlei oud zeer wordt opgerakeld. De kosten van de studie van de een worden afgezet tegen een oude klok die de ander heeft meegenomen; de rijke partner waarmee een dochter is getrouwd, afgewogen tegen het feit dat een zoon zijn vader jarenlang heeft verzorgd. Eindeloos wordt er geruzied over futiliteiten.
De wet gaat uit van gelijke bedeling van de kinderen, maar die zijn onderling al zo verschillend in karakter en natuurlijke gaven dat dit uitgangspunt in de praktijk niet zo veel voorstelt. Als het om geld gaat, zijn mensen uitermate inventief. Een huis van een paar ton vormt dan geen probleem, maar de ruzie over een oude stoel op zolder of een fotoalbum heeft vaak een jarenlange vete tot gevolg.
Als de erfgenamen het niet eens worden, is loten vaak de beste oplossing. Of de erfgenamen mogen de waarde van alle spullen bepalen en vervolgens kiezen.

VERDRINGEN

Kortom, een gang naar de notaris biedt de meeste zekerheid. Het voorafgaande informatieve gesprek is gratis en voorkomt een hoop praktische problemen. Als je niets doet, loop je een grote kans dat het na je dood een puinhoop wordt. Bovendien: een testament is altijd te herroepen, althans tot het moment van overlijden. Overigens, in veel gevallen regelen de nabestaanden de nalatenschap in pais en vree, of er nu wel of geen testament bestaat.
Waarom zich dan nog lang niet iedereen van een testament heeft verzekerd? Aan de kosten kan het niet liggen. Zo goed als zeker spelen psychologische factoren de belangrijkste rol. Je bent bezig met het regelen van zaken na je eigen dood. Dat laat zich niet gemakkelijk verdringen.
Bovendien dwingt een testament tot het maken van keuzes en dat is knap lastig. Want wat zal neef Karel wel niet zeggen als hij hoort dat de erfenis van suikertante aan zijn neus voorbijgaat? Geen nood, want hij krijgt het pas na de dood van tante te horen. Tot die tijd zwijgt de notar's als het graf.
De 'boedelpraktijken' vormen voor de notaris beslist geen vetpot. Hij beschouwt ze als een stukje sociale dienstverlening, noodzakelijk vanwege de verouderde wetgeving.
De notaris is daarnaast een onpartijdige persoon, benoemd door de Kroon.
Nog meer afschrikwekkende verhalen? Als het om erfenissen gaat, slaat de werkelijkheid alles. Mijnheer R. overlijdt zonder 'testament op de langst levende', waarbij de erfenis pas hoeft te worden verdeeld als de tweede ouder ook is overleden. Het jongste kind is aan de drugs en eist verkoop van het huis, waar moeder R. in wil blijven wonen.
Verkoop is, ondanks alle protesten niet te vermijden; het verslaafde kind krijgt vervolgens vijftig mille in handen. Binnen de korts mogelijke tijd zijn die erdoor.
De notaris zal U in voorkomende gevallen het volgende adviseren: Laat altijd een testament op de langst levende opmaken. Neem wat dat betreft geen enkel risico. Als er geen testament is kunnen de kinderen namelijk ook de bankrekening van de overledene laten blokkeren.
Een testament kan daarnaast de bepaling bevatten dat de erfenis buiten de gemeenschap van goederen van de ervende kinderen valt. Dan kunnen geld en goederen nooit toevallen aan schoonzoon of schoondochter, de zogeheten 'koude kant' van de familie.
Op het eerste oog lijkt een echtpaar zonder kinderen erfrechtelijk geen enkel probleem op te leveren. Als de een doodgaat, erft de andere alles. Maar pas op. Als de langstlevende overlijdt, erft alleen zijn of haar familie alles. De erfgenamen van de partner die al eerder is overleden, kunnen naar de erfenis fluiten. Als beide partners bij een ongeluk vlak na elkaar overlijden, kan dit onbedoelde consequenties hebben.
In feit is ons erfrecht hopeloos achterhaald. Het lijkt niet redelijk dat kinderen meer rechten hebben dan de langstlevende ouder die er uiteindelijk aan meegewerkt heeft dat het vermogen tot stand kwam. In vroeger tijden was de filosofie meer geënt op de praktijk. Kinderen werkten mee in het bedrijf van de ouders en ontvingen daarvoor in ruil doorgaans niet meer dan kost en inwoning.
Dat is tegenwoordig wel even anders. Kinderen kosten geld totdat ze het huis uit gaan (en soms nog langer), reden waarom het niet langer te verkopen is dat ze dan ook nog eens een claim kunnen leggen op het vermogen van de ouders.
Pas sinds 1932 erft de echtgeno(o)t(e) mee, maar hij of zij heeft nog steeds geen recht op de legitieme portie en kan bij testament nog altijd worden onterfd. Dit in tegenstelling tot de kinderen. Die hebben altijd het recht op hun legitieme portie, maar kunnen ook hun ouders niet onterven als zij geen kinderen hebben.
Waar de familieband de laatste decennia flink wat losser is geworden en het contact tussen (vaak gescheiden) ouders en hun kinderen soms niets meer voorstelt, lijkt een revisie van het erfrecht op zijn plaats. Op 1 januari 1992 wordt het nieuwe Nederlands Burgerlijk Wetboek van kracht, met uitzondering van het erfrecht. Wijziging daarvan kan nog wel een jaar of tien duren.
De notaris wordt steeds vaker geconfronteerd met huwelijken waarbij man en vrouw een verschillende nationaliteit hebben. De nationaliteit van degene die overlijdt is bepalend voor het erfrecht dat dan geldt.
Sprekend zijn ook de voorbeelden dat de notaris aan het sterfbed wordt geroepen. Soms zijn de stervenden al niet meer te verstaan, terwijl het ook voorkomt dat de man of vrouw in kwestie tijdens het voorlezen overlijdt. Uiterst pijnlijk voor de familie, maar ook voor de notaris.
Ook het gegeven dat veel mensen na hun scheiding opnieuw trouwen en kinderen krijgen, stelt de notaris vaak voor problemen. Voorbeelden te over kan elke notaris geven van mensen die hun eerste partner bij testament hebben bedacht, maar na de scheiding vergeten zijn het te herroepen. Een eventuele nieuwe partner valt dan rigoureus uit de boot.
Een notaris: 'Als mensen redelijk zijn, kom je met elke nalatenschap wel uit. Als er één dwarsligger tussen zit, heb je grote problemen en is een gang naar de rechter soms onvermijdelijk.
Op de begrafenis zoekt men een steun en troost bij elkaar. Een paar maanden later willen ze niet meer met elkaar praten. Dan procederen ze door totdat er niets meer is'.

DE JUBILARIS wacht in zijn kantoor op wat komen gaat, met een open vizier en een lichte aarzeling. Het fillertje om hem heen knapt tegelijk met de motor van de cassetterecorder, waarop we de fragmenten van zijn minst besproken nummers zullen beluisteren. Blijmoedig nestelt hij zich in zijn auto ('Gratis gekregen, reclame'), drankje bij de hand onmiddellijk de eerste tonen meezingend van 'Droomkind' uit 1983 uit een theatershow met muzikale begeleiding van Lex Jasper.
'Dat schreef ik in een sentimentele bui, zoals ik er vele heb. Dan hoop ik maar dat het gevoel niet zo groot wordt dat het 't daglicht niet kan verdragen. Dit nummer is een voorbeeld van iets dat ik in het begin schitterend vond en later clichématig. Strooien met emoties zonder dat je weet waar het eigenlijk over gaat. Dat ligt achter me. En het gekke is dat ik de laatste regel pas gevonden heb bij de allerlaatste show in Hoorn. Het geeft aan hoe je altijd blijft schaven'.

DE NEDERLANDSE conferencier Paul van Vliet die ook in de Nederlandse Antillen bekendheid geniet, vierde onlangs zijn zilveren jubileum op de planken. 'Het was slopend maar enig', verwoordt de cabaretier zijn globale reactie op drie uur praten over zijn carrière.
Van Vliet heeft zijn cabaretloopbaan samengevat in een Jubileumshow die onlangs in Scheveningen officieel in première ging en die zoals de Amigoe reeds berichtte binnenkort ook in Centro Pro Arte zal worden gepresenteerd. Er zijn in die 25 jaar honderden liedjes en sketches op de plank blijven liggen: minder succesvolle door de tijd aangetaste of te gevoelige uitspraken en zangnummers. Over die berg van 25 jaar artistiek wel en minder wel, aangevuld met een blik op oude foto's gaat dit verhaal.



25 JAAR PAUL VAN VLIET:

"Eigenlijk ben ik geen conferencier"

We schieten terug in de tijd. Het begin: 'Alle dijken zijn gedicht'. Cabaret Pepijn 1965, samen met zijn eerste vrouw Liselore Gerritsen en vrienden Floor Kist en Ferd Hugas.
'Mijn God, dat nummer duurt vijftien minuten! We werkten er twee maanden aan. Het schetst een beeld van Nederland in welvaart, met onderhuids een sluimerend onbehagen. Ach, ach, die zinsopbouw! Constructies als 'koel, kelder, keukenkast', dat soort binnenrijmen en omkeringen vonden we toen prachtig'.
'Nu probeer ik wezenlijker te schrijven, zonder dikke woorden. Dit was een duidelijke erfenis van het Leidse studentencabaret. Zoveel mogelijk zinnen afschieten, alles vanuit de angst te vervelen. Een enkele keer gebruik ik die rijmen nog wel, zoals in 'Boven op de Boulevard' uit de show 'Overleven', maar dan is het meer spreektaal. En functioneel'.

HAAGS

Een van de treffendste memoires uit die tijd ligt bij de dialoog in de Haagse broodjeszaak, waar van Vliet een soort voorloper van zijn conciërgetypetje Benny introduceert. We vonden zelfs een bijpassende foto, uit een nooit voltooide film over vijf jaar Paul van Vliet. Na wekenlange opnamen met afmattende dubbelrollen, bleek de film op inferieur materiaal opgenomen. Van Vliet kreeg mentaal en financieel een dreun, die bij de herinnering nog nagalmt.
Terug naar de dialoog in de broodjeszaak, waar de cabaretier in plat Haags uitlegt hoe met de komst van 25 i.p.v. 20 sigaretten in een pakje een verstokte roker uiteindelijk gratis rookt. Niemand zou vermoeden dat de sketch een verkapte vorm van reclame was, sponsoring anno 1965 door de tabaksfabrikant Niemeyer, waar ook de bar van theater Pepijn naar vernoemd was.
'Die dialoog met Fred Hugas is het vervolg op wat ik met oom Frits- moeders jongste broer- placht te doen. Vanaf mijn prille jeugd maakte wij tweegesprekjes, befaamd op familiebijeenkomsten. Als Kees en Leen, een Haagse bakker en loodgieter, gaven we iedereen ervan langs.
'Dat Haags accent sluipt er telkens in. Met de technici en destijds met Ferd. We hebben toen een kans laten liggen. De AVRO vroeg of we die typetjes in serie voor de radio wilden doen, als een soort 'Keek op de week' van Van Kooten en De Bie. We dachten dat niet te kunnen. Achteraf heb ik enorm spijt'.
Als afsluiting van die Pepijnperiode luisteren we naar 'Johan en Marie', respectievelijk Paul van Vliet en Liselore Gerritsen, in een tweegesprek over 'hun relatie'. Het vliegt hem aan als 'genant'.
'Dit stelt een parodie voor op de nouvelle vague uit de film. Moelijk doen over niets. Vreselijk, wat wreven we het er in, aanstellerig. Die tango-muziek erbij werd destijds veel toegepast in het Nederlands cabaret'.

ARGELOOS

En daar is 'ie dan: de overjas van Claus in 1966. De toespraak bij het huwelijk van (toen nog prinses) Beatrix en prins Claus, die Paul van Vliet tot nationale ontdekking maakte. Hij draait het raampje van de auto verder open, neemt een ferme slok en knijpt de ogen dicht: terug naar de sensatie van toen.
'Het is de meest aangrijpende gebeurtenis van mijn leven geweest. Ik ben daarna zo dronken geworden dat ik mijn lelijke eend total loss heb gereden. Ja, wat was het wonder dat daar gebeurde? Je had destijds groepen voor en tegen Claus, ook in de politiek. En de opkomst van rellen, een ontluistering van de autoriteit. Je zag politici met verkrampte gezichten zitten tijdens die bruiloft, en het paar zelf met witte gezichtjes'.
'Toen ik opkwam in de Ridderzaal, nauwelijks voorbereid, kwam alle spanning los. Iedereen begon te lachen, bijna hysterisch. En ik had mijn argeloosheid als kracht. Begreep niet wat er gebeurde'.
'Na afloop werd ik overal beetgepakt, zaten er journalisten voor mijn huisje in de Mallemolen- een soort zigeuner-artiestenkamp, waar veel gevochten werd- en ik was een Bekende Nederlander. Zonder daarop voorbereid te zijn. Artistiek was ik niet toe aan dat incident, viel ik in het theater behoorlijk tegen. Het heeft lang geduurd voordat ik die kloof wist te overbruggen.
Er kwamen ook vervloekers van Oranje-Paultje en vanaf dat moment droeg ik het etiket Koningshuis en Haags'.

TE BEWUST

Uit de berg foto's uit die beginjaren met Paul van Vliet op de fiets, taart etend, zonnend, wandelend aan zee, paaseieren verstoppend in het Amsterdamse bos, bloeit zijn hart open, gevolgd door lichte schaamte.
'Het is allemaal zo geposeerd. Veel te bewust schalks. Man, kijk nou eens gewoon, denk ik nu. Het illustreert hoe ik toen was. Zo van mag ik ook eens een keer? We verzonnen de gekste dingen om in de krant te komen. Ik dacht dat je jezelf moest verkopen en belde voor alles het ANP: Pepijn gaat met vakantie of krijgt een nieuw uithangbord. Het werd nog gepubliceerd ook'.
'Het verschil met de huidige generatie jonge cabaretiers is dat wij dachten dat er wetten golden. We tilden er zwaar aan hoe we over kwamen en Holland leek ons zo belangrijk, dat we erover moesten zingen, met van die boerenpetjes op. Datzelfde petje heb ik later trouwens voor 'De boer' gebruikt.
'Wel frappant dat we met Pepijn zo vaak de slappe lach hadden. Ferd en Liselore begonnen altijd, noemden zichzelf Ap en Flap. En dan hoorde ik ze op het podium achter mij giechelen, denkend dat dat niet kon. Ik was zeg maar de leider. Tot ik me ook niet meer inhield. Hele voorstellingen hebben we weggelachen. 'Ans Boon' was het toppunt. Een creatie van Liselore. Die kon zo gek doen, achterlijk gewoon. Nu is ze ernstig geworden'.
'Ik kan er weleens naar terugverlangen. Je had vroeger ook op toneel meesters in hilariteit opwekken, zoals Ko van Dijk en Guus Oster: Kijk eens naar mijn schoen'. Daar stak een teen door. Ik heb niets meer van de toespraak gehoord'.
De lach verstomd bij de krakende monogeluiden van zijn eerste oneman show. 'Avond aan zee' in 1970. Een tijd dat Van Vliet door de wereld zweefde.
'Het werd een zomerhit. Uit het hele land kwamen ze naar Scheveningen. Het kon niet op. Ik was nog hartstikke verliefd ook'.
'Avond aan zee', met naast Bram van de commune' een nogal dreinerig 'Vandaag is vandaag' en het verstilde 'Heel klein mannetje op een heel groot strand'. 'Wat spreek ik daar keurig en precies. Wonderlijk dat 'Klein mannetje' geschreven is voor Manuel, de zoon van mijn huidige vrouw Lidwij, toen nog gewoon een kennis. We zaten op het strand van Noordwijk en ik zag dat hummeltje pogingen doen tot stapjes. Manuel is nu 22 en pas een paar weken geleden heb ik hem verteld dat dit nummer over hem ging. Trots dat hij is. Ik sta er nog achter, ja'.
Oude mensen en kinderen keren telkens terug in zijn repertoire. Evenals de roos als liefdessymbool, Holland en de Hollander, de zee. Maar we kunnen hem verrassen met een andere vergelijking: 'Een hand voor je hand' uit de show 'Noord West' (1973) biedt het stramien voor het latere 'Optocht door de tijd' uit 'Overleven' (1987).
'Verdomd. Dat komt omdat ik bij mensen altijd een soort pelgrimstocht voor mij zie, waar ik in meeloop. Ik zie ze sjokken op weg naar iets dat ze niet weten, gedreven door het 'wij moeten voort'. Het is onze zoektocht na de verjaging uit het paradijs vermoed ik'.
Van de dubbelelpee 'Noord West' werden 125.000 exemplaren verkocht. De schepper van dit alles voelde zich herkend en omarmd door pers en publiek, wilde iets speciaals doen in verband met de gouden plaat en bedacht het gelegenheidswerk 'Majoor Kees en de Sinterkláhaas'.
Het is de enige keer dat ik in het programma Toppop ben geweest. Ook als een van de weinigen met een gesproken tekst.

KWETSBAAR

Het wordt stil in de limousine van Paul van Vliet. De intro van 'Zeven kleine liefdesliedjes' doet hem slikken: 'Lang niet gehoord. Dit emotioneert me echt'.
Dan kritisch: 'Wat was ik trots dat ik dat kon, in de ik-vorm zingen. Ik ben laat volwassen geworden, want ik zwelg hier in mijn eigen mooiigheid. Zo zou ik het nooit meer doen. Hoe kwetsbaarder en teerder, hoe objectiever je het moet brengen, bijna met een glimlach'.
'Hoewel dit liedje over twee oudjes, ja dat is goed gebleven. Ik heb erin opgetekend hoe moeilijk het is om in harmonie dicht bij mensen te komen. Die onmacht is niet alleen de mijne'.
Nog persoonlijker klinkt het in 'Het huis dat ik bewoon' over zijn eigen lichaam. Gedateerd: Carré 1977. Hij heeft iets met huizen en lijven.
'Vooral Amerikanen vielen voor dit nummer, omdat het ook in mijn eerste Engelse show zat. Het was oprecht. Ik vond mezelf vaak een heel vreemde man. Nog wel, trouwens. Ik verras mezelf vaak door gevoelens die ik niet begrijp'.
'Zo heb ik nauwelijks ontbinding gevoeld toen mijn ouders naar een bejaardenflat gingen, wel medelijden met mijn moeder. Voor vrouwen is het veel erger hun huis te verlaten. Het is hun territorium. En mijn vader maar optimistisch roepen hoe enig het allemaal was'.
Hij noteerde die ervaring in 'Kom Louise', ook uit de Carréshow, geschreven in een half uurtje kleedkamertijd. Vervolgt dan: 'Ik ben geen familieman, niet meer sinds ik in de oorlog in Friesland ondergedoken zat. Daar komt bij dat ik mij niet thuisvoel in kleinere groepen, op verjaardagen en zo'.

INTEGER

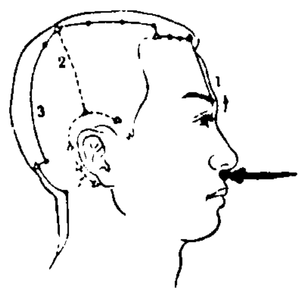
Het vervolg op 'Het huis dat ik bewoon' kwam met 'Intensive care', dat zijn wens om thuis te mogen sterven verwoordde. Van Vliet heeft nooit zoveel reacties gekregen als op dat lied. Radeloze mensen aan de lijn, patiënten die ineens het ziekenhuis uit wilden.
'De manier van brengen is niet te privé, wel integer. De jongens die ik vlak voor hun dood aan de telefoon heb gehad, dat had ik vroeger niet aangekund. Stervenden op jeugdige leeftijd hebben een soort gejaagdheid waar je normaal niet mee te maken krijgt. Alsof alle energie er nog uit moet, alsof ze toch nog geloven in een wonder'.
Eenzelfde maatschappelijk effect had zijn liedje 'Geen kinderen', met als kernzin 'Wie zegt er is geen toekomst meer voor kinderen', die zegt er is geen toekomst meer voor mij'.
'Het viel eerst niet op, door die wat zeurderige muziek met dat vreselijke achtergrondkoortje. Toen het later gedrukt stond, maakte het zoveel los dat sommige echtparen daardoor toch voor een kind kozen. En op geboortekaartjes kom je het regelmatig tegen. Nog'.

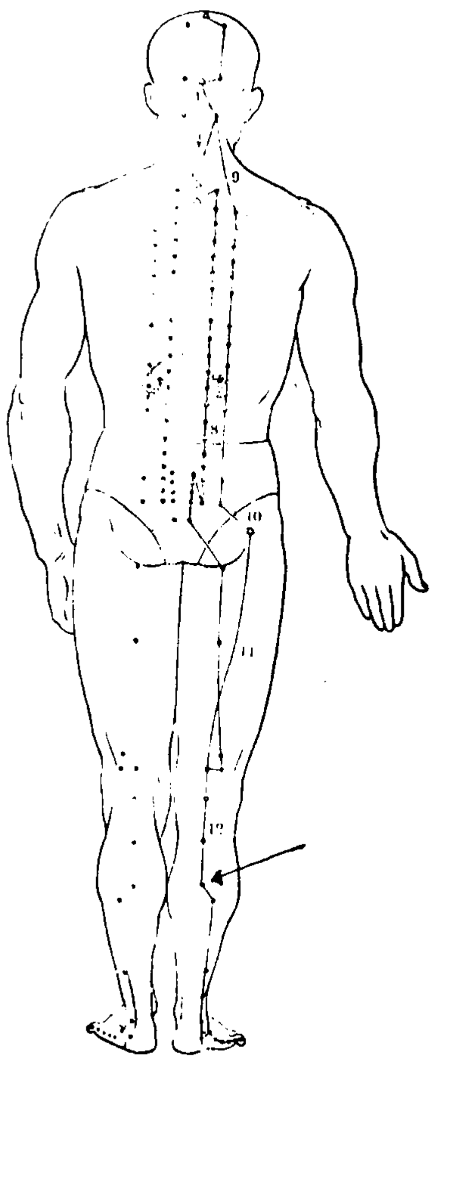
TYPETJES

We schieten in vogelvlucht door versleten typetjes.
'Olle Bulle' 'Heerlijk om te doen, uitrusten tegen een paaltje maar als ik het terughoor: vreselijk. Opgeklopt'.
'Meneer de Bok': 'Grappen maken met een pet op. Heeft geen karakter of achtergrond, dus blijft nooit hangen'.
'Poehpoeh': 'Letterlijk geschreven op een studiegenoot van mij, die mij de les las met dat vingertje. Al mijn woede zit erin'.
En dan is er Benny: 'Die bestaat echt voor ons, reist als een persoon altijd mee. Daar kan ik eindeloos op improviseren. Hier op de gracht kan ik zo Benny zijn, overal. Hij blijft, zo niet op het toneel, dan toch erachter'.
'Toch zeg ik: 'ik bén eigenlijk geen conferencier. Ik kan beter verhalen vertellen en liedjes zingen. En soms ben ik eigenwijs. Wil ik niet accepteren dat iets dat in mijn hoofd leuk leek, tijdens het schrijven niet uit de verf komt. Dan ga ik tegen beter weten in door en overtuig mijn omgeving dat het enig wordt. Zonde van alle energie'.

(ontleend aan de Haagsche Courant)

Hoe ~~kramp- en spierpijn~~ het beste te behandelen





= door Rudolf de Wit =

OVER HET ONTSTAAN van spierpijn en spierkramp bestaan verschillende theorieën. De vorm van spierpijn die tijdens beweging ontstaat en aanhoudt na de inspanning, wordt veroorzaakt door afvalprodukten van de stofwisseling, waaronder melkzuur. De tweede vorm van spierpijn begint een of twee dagen na de inspanning en wordt volgens de theorie van Hough veroorzaakt door de beschadiging van spiervezels en bindweefsel. De eerste vorm geneest spontaan, de tweede vorm is ernstiger en duurt langer.

Een andere uitleg die bestaat voor het ontstaan van spierpijn en spierkramp is de zogeheten spasmetheorie van De Vries. Zijn uitleg is als volgt: De spier trekt zich samen en het gevolg is dat de spier minder goed doorbloed kan worden, doordat de bloedvaatjes (verder) dichtgeknepen worden. Hierdoor ontstaat pijn. Tengevolge van de pijn ontstaat er een reflex, waardoor de spier zich nog meer aanspant, met als gevolg nog minder doorbloeding van de spier. Zo ontstaat een niet eindigende kringloop en men krijgt kramp en pijn.

Voor beide theorieën is wat te zeggen. Spierkramp is te verhelpen door de spier waarin de kramp bestaat, gedurende twee minuten zo ver mogelijk te strekken. De reflex die de spier nog verder deed aanspannen, wordt zo opgeheven. De spier ontspant zich en wordt weer beter doorbloed, zodat de pijn wordt opgeheven en afvalprodukten van de stofwisseling afgevoerd kunnen worden.

KRAMP

Kramp doet zich vaak voor in de kuitspier. Door tegen de voet te drukken zodat de tenen in de richting van de knie gaan, is de pijn meestal snel op te heffen. Het beste is dit 10 tot 20 seconden vol te houden, een minuut uit te rusten en dit dan te herhalen.

Kramp ontstaat meestal door plotselinge bewegingen, maar kan ook optreden uren nadat men aan sport heeft gedaan en rustig in bed ligt. Ook kan het verlies van veel zout een rol spelen bij spierkramp. Het is erg belangrijk om vóór het sporten wat rekkingsoefeningen te doen. Vooral de kuitspieren, de bovenbeenspieren (binnenkant: de adductoren, en de achterkant: de hamstrings) zijn belangrijk. Bij sporten die veel activiteit vergen van de bovenste ledematen zijn rekkingsoefeningen van de schoudergordelspieren belangrijk.

Vaak hoort men van verwarmende zalfjes die goed zijn om te gebruiken voor het sporten. Beste lezers en sporters, kijk hiermee uit! Deze zalfjes geven vaak een GEVOEL van warmte door de samenstelling van de gebruikte kruiden en produkten. Dit warmtegevoel vindt plaats voornamelijk op de huid en niet in de diepere lagen, de spieren waar we juist de sterkere doorbloeding nodig hebben. Het beste is nog altijd een goed rekkingsschema toe te passen en een goede warming-up voor de topprestatie.

Tijdens het sporten verliest men behalve veel vocht (door het zweten) ook nog zout. Door spierarbeid ontstaat er warmte en het lichaam moet het afgeven. De hoeveelheid warmte die bij grote inspanning ontstaat, kan wel met 30% toenemen. Het lichaam geeft deze warmte onder andere op de volgende manieren af: Door verdamping van water via de lucht die wordt uitgeademd, uitstraling door de huid (een goed voorbeeld hiervan is het bekende rode hoofd vooral bij ongetrainden en in het begin van de inspanning), verdamping van vocht door de huid en door zweten.

Vooral het zweten speelt een grote rol. Gedurende een marathon kan iemand wel drie á vier liter zweet kwijtraken, en bij een flinke partij tennis een liter. Bij goedgetrainde mensen zal het zweet slechts een laag zoutgehalte bevatten. Toch bestaat bij hen, net als bij minder geoefende personen, het gevaar van een te groot zoutverlies. Dit zoutverlies kan gepaard gaan, zoals eerder gezegd, met spierkrampen en duizeligheid. Deze verschijnselen verdwijnen snel door het slikken van een natrium- en kaliumzouttablet, of het drinken van een kopje bouillon.

KLEDING

De kleding is erg belangrijk tijdens sporten. De kleding mag het afstaan van warmte door het lichaam niet belemmeren. Het is aan te raden om vooral in onze streken met de welbekende hoge temperaturen, zo veel mogelijk korte broeken en t-shirts of singlets te dragen. Die mooie glimmende marsmanpakjes zijn levensgevaarlijk. Vaak zien we juist de ongetrainden in deze uitrusting oefenen. Dit doet men omdat men er lekker van gaat zweten, veel vocht verliest en daardoor voldoet aan de grote wens.... het afvallen. Indien het lichaam niet voldoende warmte kan afgeven ontstaat er een gevaarlijke situatie door oververhitting. Flauwvallen is dan geen raar verschijnsel.

Een trainingspak is nog wel acceptabel, mits van een goede natuurlijke stof. De lange trainingsbroek kan gebruikt worden tijdens sporten. Heel vaak is het jasje in ons klimaat niet nodig tijdens het sporten. Na lichaamsarbeid kan het jasje goed van te pas komen om te snelle afkoeling te voorkomen. Zorg dat de kleding lekker ruim zit, vooral rond de hals en buik.

Indien u vaak last heeft van krampen, vnl. kuitkrampen 's nachts dan bestaat er in de acupunctuur een punt vlak onder de neus die gemasseerd, of krachtig ingedrukt kan worden. Tevens bestaan er punten op de kuiten die ook met drukpunt massage behandeld kunnen worden. (zie tekening).

KRUIDEN

In de homeopathie en fysiotherapie bestaan ook enkele kruiden die goed gebruikt kunnen worden bij spierkrampen en spierpijnen.

S.R.L.-gelei: een niet vette gelei gemaakt van verschillende kruiden geschikt bij spierpijnen en krampen.

Arnica: oftewel valkruid is eigenlijk het beste middel na een trauma. Arnica is verkrijgbaar zowel homeopatisch als Arnica D6 (en andere potenties) en als Arnica zalf. Bij een trauma is het aan te raden Arnica zowel inwendig (homeopatisch verdund als Arnica D6) als uitwendig (arnica-zalf) te gebruiken. Arnica mag u nooit op een beschadigde huid gebruiken.

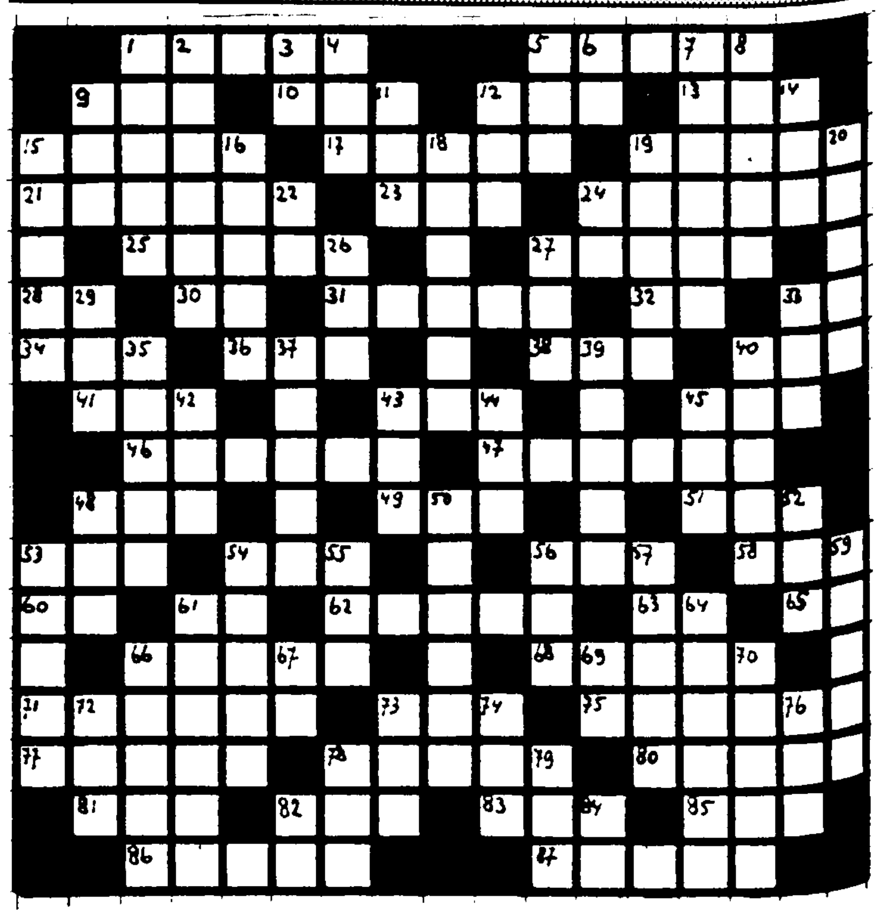
Ruta: het beste middel bij peesletsels. Geschikt middel bij die hardnekkige tenniselleboog, enkelverstuikingen enz. Ruta is verkrijgbaar als Ruta D6 (en hogere potenties) en als Ruta-G zalf.

Cuprum D6: is een goed homeopatisch middel bij krampen. Zelfs darmkrampen en krampachtige hoestbuien.

Symphosan: is een kombinatie-middel van A. Vogel. Normaal zit hierin ook Arnica, maar voor mensen die overgevoelig zijn voor Arnica is het ook zonder Arnica verkrijgbaar. Symphosan heeft naast een genezende werking ook een verzachtende werking. Het wordt daarom toegepast bij distorsie, luxatie, neuralgieën (zenuwpijnen) en lumbago (lage rugklachten). Symphosan is goed toe te passen ter voorkoming van lelijke littekens. Zodra de wond gesloten is, enkele weken achtereen 3x daags enige druppels ter plaatse inmasseren.

Ter voorkoming van striae, dient de huid vanaf de 3e maand van de zwangerschap enige malen daags met symphosan ingewreven te worden.

KRUISWOORD PUZZEL



HORIZONTAAL: 1. Hatelijke campagne; 5. Stad in Spanje; 9. Dun; 10. Slot; 12. Getal; 13. Deel van een schip; 15. Boom; 17. Zitplaats; 19. Werkelijk; 21. Staat in Amerika; 23. Voordeel; 24. Harde werker; 25. Rivier in Limburg; 27. Schildergerei; 28. Onmeetbaar getal; 30. Boom; 31. Rivier in Italië; 32. Inhoudsmaat; 33. Persoonlijk voornaamwoord; 34. Getal; 36. Kop; 38. Rund; 40. Mannetjesdier; 41. Biet; 43. Geheime sekte in Amerika; 45. Aanwijzend voornaamwoord; 46. Gratie; 47. Ongehuwde staat; 48. Gewezen (voorvoegsel); 49. Muziekterm; 51. Rivier in Nederland; 53. Ongebonden; 54. Nieuw (voorvoegsel); 56. Vaartuig; 58. Gesloten; 60. Zuivelprodukt; 61. Familielid; 62. Meisjesnaam; 63. Maanstand; 65. Oude lengtemaat; 66. Naambordje; 68. Oude munt; 71. Soort spot; 73. Zeepwater; 75. Daarna; 77. Kant; 78. Extraatje; 80. Schaakstuk; 81. Zelfkant; 82. Rivier in Nederland; 83. Drinkgerei: 85. Stom; 86. Bontsoort; 87. Pakken.

VERTIKAAL: 1. Tegenwoordig; 2. Klaagzang; 3. Persoonlijk voornaamwoord; 4. Etcetera; 5. Klein vertrek; 6. Spil; 7. Denkbeeldig; 8. Vis; 9. Europeaan; 11. Boom; 12. Duw; 14. Steen; 15. Snit; 16. Slaapstok voor vogels; 18. Soort uniform; 19. Plaats in Drenthe; 20. Inwendig orgaan; 22. Nummer; 24. Bazige vrouw; 26. Schik; 27. Teer; 29. Boom; 33. Vloerbedekking; 35. Ethiopische titel; 37. Op aloë gelijkende plant; 39. Plaats in Japan; 40. Leefregel; 42. Plechtige gelofte; 43. Wig; 44. Kweekbak; 45. Ontelbaar; 54. Voetpunt; 55. Lofdicht; 56. Bloeiwijze; 57. Jongen; 59. Geweidragend dier; 61. Rijschool; 64. Vrouwspersoon; 66. Voorzetsel; 67. Persoonlijk voornaamwoord; 69. Voegwoord; 70. Slingerplant; 72. Wedloop; 73. Kledingstuk; 74. Peuter; 76. Grond om huis; 78. Vrucht; 79. Plaats in Noord Brabant; 82. Militaire titel; 84. Persoonlijk voornaamwoord.

Toela: held of schobbejak?

Vervolg van pag. 1

die door de slaven is gestreden'.

GROTE BETEKENIS

'Daarom staat voor mij vast dat de strijd van Toela van grote betekenis is geweest voor de menselijke waardigheid en voor de bevrijding van onderdrukten. En daarom zou het verkeerd zijn dit te vergeten, want er zijn maar weinigen bereid hun leven te offeren voor een nobele zaak'.

Ligt het niet aan gebrek aan informatie en met name aan een tekort in ons onderwijssysteem dat de Curaçaose bevolking zulke dingen niet weet en dat de herdenking van de slavenopstand van Toela meer een folkloristisch evenement is geworden dan een serieuze aangelegenheid?

'Dat eerste is zeker het geval. De boeken waaruit wij op school onze geschiedenis hebben geleerd beschreven Toela allemaal als een 'schobbejak', een oproerkraaier, een negatief beeld dus welke goddank niet zodanig werd geïndoctrineerd dat ons volk dat ook is gaan geloven. Anders zouden wij allemaal nu nog een hekel aan Toela hebben gehad.

Men is echter pas de laatste jaren onderzoekingen gaan doen die Toela in een geheel ander daglicht hebben geplaatst, zoals die van Palacios. Van de andere kant bestaan er bergen lectuur over Piet Hein, Peter Stuyvesant, Bolivar en Brion, zowel positieve als negatieve, maar vaststaat dat er daardoor volop feiten bekend zijn van deze figuren. Het enige wat wij van Toela weten uit de geschriften is dat hij in opstand is gekomen met enkele getrouwen, heeft gevochten en is geëxecuteerd. Niets over zijn ideeën en doelstellingen en over zijn relaties'.

SPANNINGEN

'Het is ook zo dat wanneer je op school bepaalde belangrijke informatie niet krijgt, je deze op een andere wijze moet verwerven. Daarom zijn wij eind jaren zestig op het Rif begonnen met praten en mediteren over Toela en over ons verleden. Wij dat zijn enkele jongeren zoals Stanley Brown, Bebe Rojer, ikzelf en een aantal anderen van de Vito-groep.

Dat was in een tijd dat er volop spanningen waren in onze gemeenschap als gevolg van de slechte arbeidsverhoudingen. De vrije meningsuiting was relatief beperkt, men moest in het gareel lopen van de regering en de vakbonden hadden niet veel te vertellen. Daarom hebben wij ook de link gemaakt met Toela en diens vrijheidsstrijd en gevecht voor betere menselijke relaties'.

Toela was voor jullie dus een symbool van de revolutie?

'Op de eerste plaats kwam de erkenning voor de figuur van Toela in zijn strijd tegen de slavernij. En de werkverhoudingen in die jaren leken inderdaad verdacht veel op moderne slavernij en op zijn zachtst gezegd uitbuiting. Werknemers waren overgelaten aan hun bazen, want de vakbond kon nog geen vuist maken.

Een herdenking van Toela betekende dan ook een bewustwording en een manifestatie voor vrijheid, doch tevens een aanzet om zich meer te gaan verdiepen in de geschiedenis, daarover te schrijven en te praten. Zo werd de herdenking van Toela op 17 augustus een traditie'.

STANDBEELD

'Pas later kwam de discussie op gang over een standbeeld voor Toela, die nu in feite dreigt de werkelijke zin van de Toela-herdenking te overschaduwen. Ik vraag me dan af, waar gaat het uiteindelijk om? Uiteraard ben ik het eens met degenen die stellen dat als er standbeelden zijn voor mannen als Bolivar en Brion op prominente plaatsen, er ook een voor Toela moet komen. Een probleem hierbij is dat wij slechts een vage beschrijving hebben van Toela en het aan een artiest moeten overlaten om in een negerfiguur de strijd tegen de onderdrukking uit te beelden.

Overigens is in het verleden gebleken dat wij daarbij wel erg kritisch zijn voor wat betreft de details. Zo heeft Toos van Mierlo in 1970 Toela uitgebeeld als een fors gebouwde naakte neger. Toen hierover een discussie ontstond stelde ze voor hem een schaamlap voor te doen, maar ook dat was niet aanvaardbaar. Nu staat deze blote Toela ergens in een park in Holland kou te lijden...'

(dit doet ons denken aan de opdracht die het BC van Aruba indertijd verschafte aan de wereldberoemde beeldhouwer Zadkine om een standbeeld te maken van de Arubaanse staatsman Juancho Irausquin. Toen Zadkine het eerste ontwerp opstuurde kwam als reactie uit Oranjestad een opmerking over de snit van Irausquin's jas, waarop de beeldhouwer laconiek terugschreef: 'ik ben een kunstenaar en geen kleermaker' N.H.).

KRITIEK

Intussen heeft Toela ook dit jaar zijn herdenking gehad. Met toespraken en culturele manifestaties, met muziek en kippepoten en — uiteraard — met een publieke discussie vooraf, die dit keer ging over de vraag of er tijdens zo'n herdenking kritiek mag worden geleverd op bepaalde autoriteiten.

Angel Salsbach hierover: 'Ik vind het grote flauwekul dat er beperkingen worden opgelegd aan wat wel en wat niet gezegd mag worden. Juist bij de herdenking van een figuur als Toela die voor ons de vrijheid symboliseert. En ook het geharrewar over de plaats waar het Toela-monument moet komen is onzin. Als het aan mij ligt komt er een beeld in het Wilhelminapark. Waar Toela koningin Wilhelmina recht in de ogen kan kijken en vlak voor ons parlementsgebouw. Want ook het feit dat wij een eigen parlement hebben is uiteindelijk aan Toela te danken...

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

C. de Waal
Venezuelastra #5
Oranjestad
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Uitweg; 6. Ara; 8. Beheer; 13. Teveel; 14. Spinet; 15. Go; 17. Ven; 18. Ent; 20. Tak; 21. Re; 22. Enten; 24. Beter; 26. Kever; 28. Neon; 29. Hor; 30. Ree; 32. Loge; 33. Ten; 34. Vet; 35. Beu; 37. Den; 38. Gerei; 40. Menig; 42. Assen; 44. Reëel; 46. Lente; 49. DM; 50. Dit; 51. Ze; 52. Prima; 55. Teken; 57. Weesp; 59. Enter; 61. Nevel; 63. Fee; 65. Sap; 66. Vel; 67. Ren; 69. Abel; 71. Mes; 73. Eer; 74. Hera; 75. Neder; 77. Leren; 79. Danig; 80. Al; 81. Dom; 83. Kar; 84. Net; 85. Ge; 86. Gezant; 87. Soezen; 89. Toeren; 90. Est; 91. Eentje.

VERTIKAAL: 1. Urgent; 2. t.t.; 3. Weven; 4. Even; 5. Gen; 6. Aleer; 7. Aster; 8. Bit; 9. Enak; 10. Hekel; 11. E.T.; 12. Roeren; 16. Oneens; 19. N.T.; 21. Regent; 23. Ton; 24. Boter; 25. Rebel; 27. Vod; 29. Her; 31. Een; 34. Ven; 36. Uil; 38. Gemme; 39. Ieder; 40. Meten; 41. Gezel; 42. Aap; 43. SDI; 45. Eik; 47. Nee; 48. Elp; 53. Roebel; 54. Ans; 55. Tepel; 56. Neven; 57. Wel; 58. Smerig; 60. Tam; 62. Ver; 63. Fanaat; 64. Eed; 67. Ren; 68. Nagele; 70. Leder; 72. Sekte; 73. Eerst; 74. Haten; 76. Roze; 78. Ra; 79. Deze; 82. Man; 84. Nee; 86. Ge; 88. N.T.